

Matiee 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gugbu Matie cɛlia, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bunɔnya kugbua ɛ 'sɔɔ glaa -nyumε yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cɛlia wee 'sebhε ni. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbuu wɛli wla, 'in -Lagɔgbuu -falɔpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslolue svaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε ni 'wɔ, Matie slolua we Zuifu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

-Zezuu dukpasɔ

(Lk 3.23-28)

¹ -Zezu Klisu dukpasɔ ηni nu: ɔɔ -Zezu *Klisti mia, ɔ dukpasa -wa *-Davidi, 'in *Ablaamu mia -Davidu dukpasa nya.

² Ablaamu gwalia Izaki.

Izaki gwalia Zakɔbu.

Zakɔbu gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

³ Zuda gwalia Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwalia Eslomu.

Eslomu gwalia Alamɔ.

⁴ Alamɔ gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason.

Naason gwalia Salma.

⁵ Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazi gwalia Obedi, nu, ɔ 'nyaa -wa Wlutɔ.

Obedi gwalia -Zesee.

⁶ -Zesee gwalia nyumaa 'wlulapilinyɔ -Davidi.

-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

⁷ Salomɔɔ gwalia Wloboamu.

Wloboamu gwalia Abia.

Abia gwalta Aza.

⁸ Aza gwalta Zozafatı.

Zozafatı gwalta Zolamu.

Zolamu gwalta Oziası.

⁹ Oziası gwalta Yotamu.

Yotamu gwalta Akazı.

Akazı gwalta Ezekiası.

¹⁰ Ezekiası gwalta Manasee.

Manasee gwalta Amõn.

Amõn gwalta -Zoziası.

¹¹ -Zoziası gwalta Yekonia -yõ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaá *Izlaelunyuma, 'ın wa yia wa Babilõnu kwa.

¹² -Muv 'bıgv, Yekonia gwalta Salatieli.

Salatieli gwalta Zolobabelı.

¹³ Zolobabelı gwalta Abiudu.

Abiudu gwalta Eliakimu.

Eliakimu gwalta Azõõ.

¹⁴ Azõõ gwalta Sadõkv.

Sadõkv gwalta Akimu.

Akimu gwalta Eliudu.

¹⁵ Eliudu gwalta Eleazaa.

Eleazaa gwalta Matan.

Matan gwalta Zakõbv.

¹⁶ Zakõbv gwalta Maliii 'lowli *-Zezefv. Nu, Malii gwalta
-Zezu wa laa Klisi, -muv ji -wa -Lagõõ -Bhasanyõ.

¹⁷ Nu, we 'ka Ablaamu -gv 'bhv, we 'ka -Davidı ylı, dukpası -zakpa kugbua le -mnva -wa. We 'ka -Davidı -gv 'bhv, we 'ka wa kpakpie ylı, 'ın wa 'ka wa Babilõnu kwa, we nyni dukpası -zakpa kugbua le -mnva. -Muv 'bıgv, we 'ka wa Babilõnu -kwakwie -gv 'bhv, we 'ka -Zezu Klisu gwalı bhla nyni, we nyni dukpası -zakpa kugbua le -mnva.

*Malii gwalia -Zezu
(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)*

¹⁸ Nu, sanεε wa gwalia -Zezu Klisti. Nu, ε 'nyaa -wa Malii, mε -yε -Zezεfu 'kaa kukwali, wa 'nι -slε ladi dabhlo, 'in ε yia nukpla pla -Lagεε Zuzu 'Pupaa 'tite nya. ¹⁹ Nu, -Zezεfu mia, nyume tiklu -wa. ε 'nι 'yibha ε 'ka Malii gbu dli -zejila 'wu. We 'dεε 'gbu, bhoyi ε -yε ε yi yaa -dia zizewiemι. ²⁰ Da ε dli mia we -gu, 'in Jejitapeε 'anzi yabhlo yia ε -gbε yi 'ytaa 'wu, 'in we nεε:

«-Zezεfu, -Davidu 'yuoyu, -in 'na lεlε dli -nι, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu ε yia gwalia, -Lagεε Zuzu 'Pupaa 'tite nya ε plaa nukpla. ²¹ Nu, nukpasuyu ε yia gwalia, 'in -in 'ka ε 'ηnι zv -Zezu, 'in ε 'ka ε nyima gbunyuu 'wusa.»*

²² -We Jejitapeε gbaa ε gbυυ -falpanyεε ηwe nya, we 'ka lεnυυ 'gbu, we yi 'saa 'pli:

²³ «Nu, 'yieslεηwnεyu -ε 'mia nukpasu -yi,
mε yia nukpasuyu gwalia,
'in wa 'ka ε 'ηnι zv Emanuelι.»

-Mυυ ji -wa nu, -Lagεε -yε -a 'sε mi.

²⁴ ε ganεa, sa Jejitapeε 'anzi gbaa, 'mυ ε nua lε, 'in ε yia Malii ε 'dεε -gbε bεli. ²⁵ ε -yε ε 'nι -budu 'wυdι, 'in ε Malii yia ε nukpasuyu gwali, 'in -Zezεfu yia -mεε 'ηnι zv -Zezu.

2

*Gbyuilonya mnia -Zezuu 'ηnι 'ylimania
(Lk 2.22-38)*

¹ -Zezu wa gwalia Betlεmυ, Zudee -dυdυ -gu, -zugba *Ewloδυ mi nyimaa 'wlulapilnyε nya.

Tεεn, gbyuilonya 'bhua 'ylυυ 'wυsεlυda, 'in wa yia *-Zeluzalemυ nyini. ² Wa nεε: «'Yu, -ε wa gwalia, 'in ε 'ka *Zuifυυ 'wlulapli, da ε mia? Nu, ε -zεlyia ka 'wlb 'ylυυ

* ^{1:21} -Zezuu ji -wa nu, -Lagεε saa nyima gbu 'wu.

'wɔsɔɓɔda, 'in -a yia we -yɔyi, we 'dɛɛ 'gbɔ, -a yia yi -a 'ka
ɔ 'ɲni 'yɓimani.»

³ Nu, nyumaa 'wlulapilinyɔ Ewloɔɔ 'nva we, 'in ɔ plɛ yia
sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalemɔ -nyuma weee. ⁴ -Bha ɔ laa *-
Lagɔbɔbɔnyaa -cian we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, 'in da
wa 'kaa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ gwali, ɔ 'ka we yibheli. ⁵ Wa nɛɛ
ɔ -yɓaɛ: «Nu, Betulemɔ, Zudee -ɔɔɔ -gɔ, -bha wa gwali ɔ.
Nu, -we *-Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ cɛɓa, mɔ ni:

⁶ «Amia, Betulemɔ, Zudee -ɔɔɔ -gɔ -nyuma,
amiaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi,
Zudeegbe 'kadi glaa.

Nyumaa 'Wlulapilinyɔ yabhlo yia amiaa -gbe 'bhva,
mɔ 'kaa Izlaelinyuma -wa -wa na nyuma,
mɔ 'kaa wa 'yugali.» »

⁷ Tɔɔn, 'in Ewloɔɔ yia waa gɔyilonya la zizewiemɔ, 'in
ɔ yia wa layibha ni, labhla wa 'yi wee -zɛɓiya -yɔa. ⁸ 'In ɔ
nɛɛ wa -yɓaɛ: «A mni, a -tali ɔɔ 'yuu da 'nanɔɔ, a -ka ɔ 'yi,
a yi 'mi 'di -salia, 'in, -ami, in 'ka -mɔ mni, in 'ka ɔ bɔɔ.»
-Bha ɔ tiea wa Betulemɔ.

⁹⁻¹⁰ Waa gɔyilonya 'nva Ewloɔɔ weli, 'in wa yia 'yoo
bhli. 'In -zɛɓiya wa 'yi yaa 'yɓɔ 'wɔsɔɓɔda, wa yia we -
yɔyi, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wee -zɛɓiya -gali wa 'yu,
'in da ɔɔ 'yu mia, we nɓɓiya -bha, 'in we yia 'yɓigbe. ¹¹ Da
wa plaa -budu zɔ, 'in wa yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa Malii -yɔyi. Wa
yia ɔɔ 'yu bɔɔ, ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Muu 'bɔgɔ, wa
yia wa 'gba 'wɔkali, 'in 'ɲnumni wa cɛɓa ɔ, mɔ ni: -can
klaa, *mili klaa, we -yɔ 'wli, 'mɔ wa 'nyɛa ɔ. ¹² 'Ylaa 'wɔ,
-Lagɔ nɛɛ wa -yɓa ni, wa 'na 'plili Ewloɔɔ -gbe -ni. 'In wa
yia 'yoo -putu 'wɔbhɔ, 'in wa yia wa -zɔɔ lɔmni.

-Zɛzɛfɔ mɓia Ezipɔɔ

¹³ Waa gɔyilonya ka mni 'bhie, Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo
yia -Zɛzɛfɔ -gbe yi 'yɓa 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -yɓaɛ: «Nu,

Ewloḁv yia ḁḁ 'yuu da -taliḁ, ḁ 'ka ḁ 'bha. We 'dεε 'gbv, -sḁ 'wv, -in 'bhu ḁḁ 'yu -yḁ ḁ 'nyaa 'wv, -in -yḁ wa 'sḁ mni Eziputv -gwagwie nya. -In -tv -mḁ, bhla -we nya a 'kaa yi, -amḁ yia we ain -yla gbaa.»

¹⁴ -Zεzεfv -sḁa 'wv, 'in ḁ yia 'yu -yḁ ḁ 'nyaa 'wubhu. Wa 'bhva -bha sabḁ, ¹⁵ 'in wa yia Eziputv mni. Wa -dḁ -mḁ la, 'in Ewloḁv yia tli. 'Sa -mvv 'plia sa, 'in -we -Lagḁ gbaa ḁ gbvv -falipanyḁḁ ḁwe nya, we 'ka gbuzḁnv -zε, ḁ nεε:
«In ka na 'yu la,
ḁ 'ka Eziputv 'bhv.»

Ewloḁv 'bhaa nukpasuyua Betlemv -dvdv -gv

¹⁶ Da Ewloḁv 'yia nu, gbuyilonya ka ḁ -dawli 'wvnu, 'in ḁ yia 'cε 'pa bhabha. -Bha ḁ tiea nyuma wa 'ka Betlemv dvdv -gv nukpasuyua 'bha. -Wa 'mḁ -zv 'sḁ yli, we -yḁ -wa kaa -zv 'sḁ, -maa wa mniḁ 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zεliya 'wlvḁ gbuyilonya ka ḁ 'dḁ -salu 'gbv ḁ yi 'saa nv. ¹⁷ Nu, -we *-Lagḁgbvv -falipanyḁ Zelemi gbaa mv nva lε:

¹⁸ «-A ka 'wukpḁweli 'nv mḁ Wlamaa,
wa mḁ 'wukpḁda, wida wa mḁ.

*Wlaseli -wa, ḁ 'yua ḁ mḁ wida,
ḁ 'nḁ ḁwvnu wa 'ka ḁ bhuhhoe,
nu, ḁ 'yua ka tli.»

-Zεzεfv 'bhva Eziputv

(Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewloḁv tliḁ, -zugba -Zεzεfv mḁ Eziputv, 'in Jejitapεε 'anzi yabhlo yia ḁ -gbe yi 'yiaa 'wv, 'in we nεε ḁ -ylaε: ²⁰ «-Sḁ 'wv, -in 'bhu ḁḁ 'yu -yḁ ḁ 'nyaa 'wv, -in -yḁ wa 'sḁ mni *Izlaeli -dvdv -gv. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka ḁḁ yu 'bha, -maa ka tli.»

²¹ Tḁvn, -Zεzεfv -sḁa 'wv, 'in ḁ yia ḁḁ 'yu -yḁ ḁ 'nyaa 'wubhu, 'in wa yia Izlaeli -dvdv -gv mni. ²² ḁ 'nva nu,

Alikelauṣi mi Zuifvṣ 'wlulapılıda ḡ dide Ewlodvṣ 'bıḡv, -bha ḡ nva nyanḡ ḡ 'ka Zudee mni. Mḡ ḡ 'kaa mni, ḡ 'yia -bha 'yīaa 'wv, 'in ḡ yia Galilee -dvdv -gv mni. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'plia sa, 'in -we -Lagḡgbvṣ -falıpanya gbaa we 'ka gbuzḡvṣ -zε. Wa nεε:

«'Mḡ wa yia laa Nazaletıyu.»

3

**Zaan batizea nyuma 'nyu nya*

(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batıstı -yḡ -mḡ da bebleε Zudee -dvdv -gv. ḡ 'kpiıa 'wv, ² ḡ nεε: «A 'bhiti amıaa dli, nu, -Lagḡḡ nyumaa 'wlulapııte ka cıpa.»

³ -Lagḡgbvṣ -falıpanyḡ *Ezaii nεε zııme ḡ daa nu: «Nyıme yabhlo 'kpiıa 'wv -mḡ da bebleε, ḡ nεε: «Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyḡḡ 'yloogblv -yḡ. A nv 'yoo tiklu ḡ 'yu.» »

⁴ Nu, ḡḡ *Zaan mıa, ḡ 'wv -bana mı * -nyḡmεε nyanı nya, 'in ḡ -cεsli mıa nımeε ku nya. Lıv 'kpiı -yḡ -gangan ḡ lia.

⁵ Zudee -dvdv -gv -nyuma klaa, -Zeluzalemv -nyuma klaa, we -yḡ -wa 'bhva Zudeen nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbe.

⁶ Gbınyuu -we wa nva le, 'mv wa gbaa -zejila 'wv, 'in ḡ batizea wa Zudeen nyu lv.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falıznyuma -yḡ *Sadusenyuma mı ḡ -gbe yida, nu, -maa -zu 'wv, 'in ḡ nεε wa -ylaε: «Amıa mıa dε, 'mḡnımeε -gnv a -mıa! Nyḡḡ -salı aın 'di, 'in a pıpalı 'wlukvṣn la nu, a mneni a 'ka -Lagḡḡ 'cε -we mıa yida kwεε 'tlaa? ⁸ A -slolu amıaa lenıgbınyıa 'wv sazḡvṣ sa nu, a ka amıaa dli 'bhiti. ⁹ A 'na gbalı amıaa 'dε dli zḡ -nıε: «Nu, Abılaamv mı -amıaa dukpasa nyaa 'gbv -a ka gbıwıbbhv.» Nu, in nεε aın -yla, -Lagḡḡ mneni ḡ 'ka tukpanya nı, Abılaamv 'yua -zεıı. ¹⁰ -Lagḡḡ 'nenḡ gbee 'yli

-di sunyaa bhv -yɔ la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zɔnɔnya ni, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli. ¹¹ 'Nyu nya -amɪ na batizea aɪn, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amɪaa dli 'bhiti. Nu, nyume -ɔ yia 'mɪ 'bɪ yia, mɔ yia aɪn batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. ɔ 'tɪtɛ -zi na -nɔ, in 'nɪ we 'kɪ -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wɔbhɪ. ¹² ɔ ka ɔ butɛ kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mɔɔ 'wɔpɔ, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɪsali. 'in ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavɪnya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhva Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Zudɛɛn nyu -yɔ mɪ. ɔ nynia -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bɛ, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nya 'gbɔ. ¹⁴ Zaan 'nɪ we ŋwnu, ɔ nɛɛ: «-lɪnya, we 'nɪ 'sa -mɪ. -Mɪ 'ka 'yaa 'mɪ batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mɪ 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nɛɛ: «Nu, we mɪ -Lagɔ 'yu tikliu 'gbɔ, -a nɔ we lɛ.»

-Bha Zaan ŋwnua we -yɔ, 'in ɔ yia we lɛnɔ.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mɪ 'nyu lɔ 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɪ ŋwɛ -kalɪda. 'in ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, -ɔ 'wɪba -kpakɔn, -yɔyɪ kwɪlɪda, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ lasibhli. ¹⁷ 'in wa yia wɛɪ yabhlo, -we 'bhva -Lagɔɔ -gbɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mɪa, in -kalɪ ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dli weee yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la*

(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Tɔɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da bɛblɛɛ kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbɔ. ² ɔ mɪa -mɔ da bɛblɛɛ, ɔ li -mɔ zɪ glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ tɪ lilɪlu, 'in ŋwɔ yia ɔ -yɔkpa.

³ *Laylanyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in we nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-lɪ -ka -Lagɔɔ

'Yu nya -mi 'piɛn, -in gba tukpanya ni -yla nu, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In ɔ nɛɛ: «We mi ɛɛɛɛ *Lagɔsɛbhɛ 'wɛ:
 <We 'ni lililu -bhlogbɔɔ -gu nyimɛɛ 'yliyɔgagie tili, nu,
 wɛɛɛ -we -Lagɔ gbaa,
 'in we nyɛ 'yaa ɔ 'yliyɔgagie.> »

⁵ Tɔɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwɛɛ -gbe -Zeluzalɛmɔ 'wɔkwa.
 We dia ɔ *Lagɔbudu 'kadɔ 'wɛɛɛ la, ⁶ 'in we nɛɛ: «-In -ka
 -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -blu 'wɛɛɛ -in 'ka lasibhli, nu, we
 mi ɛɛɛɛ -Lagɔsɛbhɛ 'wɛ:

<-Lagɔ yia ɔ 'anzinya tiea -na 'gbu,
 'in we 'ka we sɔnya -mi zɔ lasɛɛɛ,
 -na bhɛ yi tukpa gozoo 'gbu.> »

⁷ 'In ɔ nɛɛ: «We mi 'ya ɛɛɛɛ -Lagɔsɛbhɛ 'wɛ:
 <Nu, Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ,
 a 'na yɛɛɛ ɔ la -ni.> »

⁸ -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wɛɛɛ. 'In we
 yia dɔdɔɔ 'ɛnɛnɛn -da weɛɛɛ -yɔ we 'ɛnɛnɛnɛn -yɔ we 'tɛɛɛ
 ɔ 'kɛɛɛɛɛ. ⁹ 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli,
 'in -in -ka 'mi bubɔ, nu, -we weɛɛɛ mia da, 'in na nyɛa -mi
 we.»

¹⁰ 'In ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Bɛɛɛɛ, 'Kuzu! We mi ɛɛɛɛ -
 Lagɔsɛbhɛ 'wɛ:

<-In bubɔ Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ,
 'in -in nu ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.> »

¹¹ 'Kuzu 'bhɛɛɛ ɔ kwesi tɔɔn, 'in 'anzinya yia ɔ 'wɔsa.

-Zɛɛɛɛ dia ɔ lubho gwe Galilee

(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² -Mɔɔ 'bigɛɛ, -Zɛɛɛɛ 'nɛɛɛɛ nu, wa ka Zaan -kasɛɛɛ 'wɔpa,
 'in ɔ yia Galilee mɛɛɛ. ¹³ ɔ 'ni Nazaɛɛɛ -tu, Kapɛnaumɔ ɔ
 -dia la. Nu, Kapɛnaumɔgbe mia Galilenyu kwesi, -we mia
 -mɔ Zabulɔn -yɔ Nɛfɔtaliɛ -dɔdɔ -gu. ¹⁴ 'Mɔ ɔ nɛɛɛɛ, 'in

-we -Lagɔgbuɔ -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbuzɔnu -zɛ, ɔ nɛɛ:

¹⁵ «Zabulɔn -yɔ Nɛfutali -nyuma,
nyuma -wa mɪ 'nyuu -yɔ 'yloogblɔ,
-mɔ Zudɛɛn nyuu kakpe yabhlo lu,
Galilee da 'lakpanya mɪ!

¹⁶ Nyuma -wa mia nɪkpise 'wɔ, zli wa yia 'yia!

-Wa mia tɪtlɛɛ zuzu 'wɔ, zli yia wa -gbɛ 'tlaa.»

¹⁷ -Bha -bhlokpade, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbagbie bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɛ ka cɪpa.»

-Zezu laa ɔ 'bunɔnya -mnua

(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mɪ Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ, 'Simɔɔ (-mɔɔ -baɲɪ -wa Pielɪ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mɪ wa 'sowli 'nyu lu vitelida, nu, zibhibhanya wa -mia. ¹⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa aun nyumaa 'ylibilanɔnɔnya -zɛli, 'in a 'ka 'mɪ wa 'bɪ -la.»

²⁰ Tɔɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ.

²¹ ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yɪ, nu, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mɪ wa 'sowli mnazida -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, ²² 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glɔ -bha tɪ, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mɪ.

²³ We bhla -Zezu 'plɪla Galilee -dɔdɔ weee -gɔ, -zugba ɔ slolua nyuma gbɔ *-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɛ -zɔnɔɔ gbɔ, gu weee -yɔ siasie weee, -we mia nyuma -yɔ jipejipe nya. ²⁴ -Bha wa 'nua -Zezuu 'di Sili -dɔdɔ weee -gɔ. Nu, -wa mia siada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku gloɔa klaa, -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ klaa, -wa kaa nɛɔn gu -yɔ klaa, we -yɔ zɔlaslonya, 'ma wa -laa -Zezu, 'in ɔ yia wa jipe. ²⁵ 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bɪ yi. Tɔlva 'bhua Galilee, tɔlva 'bhua 'Gbe Kugbua -dɔdɔ

-gu, tɔlva 'bhua -Zeluzalemv, tɔlva 'bhua Zudee -dɔdɔ -yɔ
Zudeɛɛn kakpe yabhlo -gu.

5

-Zezu -slolua nyɔma gbu

(Lk 6.20-23)

¹ Da -Zezu 'yia nyɔmaa -zlo -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo
'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladɪ. ɔ 'bunɔnya gbelia ɔ, ² 'in ɔ yia wa
slolue bhli, ɔ nɛɛ:

³ «Nyɔma -wa'a laa wa 'dɛ nyɔma -Lagɔ 'yu,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ pɪli wa 'wlu la.

⁴ -Wa mia wida,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa 'kuayli 'paa.

⁵ Nyɔma -wa mia sa bhe,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, ma yia dɔdɔ 'wɔbhua 'bɪ -liliee saa.

⁶ Nyɔma -wa nyɔma tiklu -zeze tu mia 'bhada ŋwɔ 'bhisa,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, lua wa yia.

⁷ Nyɔma -wa yulia wa -lima nyazi,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa nyazi 'yulia.

⁸ Nyɔma -wa ka dli mia tiklu,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ wa yia 'yia.

⁹ Nyɔma -wa bibelia nyɔma -yɔ,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbu -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ 'yua.

¹⁰ Nyɔma -wa wa palia 'kɪiyɛ 'wɔ,
wa mɪ nyɔma tiklu nyaa 'gbu,
'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,

-we ka gbu -wa, -Lagɔ pɪli wa 'wlu la.

¹¹ «Nu, wa -ka amiaa 'ɲni -nyumɔ, wa -ka ain 'kɪiyɛ 'wɔpali, wa -ka ain yoyo gbu -gɔ la zulu na 'gbu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu nya. ¹² A li 'mɔna sa duun, -we ka gbu -wa, -tnɔɔ 'kadi a yia 'yia -Lagɔɔ -gbɛ. Nu, 'sa -bhlokpade wa 'palia -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya, -wa -galia ain 'yu, 'kɪiyɛ 'wɔ.

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya mi zli -yɔ gumu 'bhisa

(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

¹³ «Nu, amia, dɔdɔgɔ -nyɪmaa gumu 'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nɔɲwɛ 'bhɔ, sa wa 'ka we namania? We 'ni 'masɛɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔkɔ. Nu, 'pipee wa vitelia we, 'in nyuma nɔa we -gɔ.

¹⁴ «Nu, amia, dɔdɔgɔ -nyɪmaa zli 'bhisa a mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'ni mneni wa 'ka we zize. ¹⁵ 'In wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a di we -solu zɔ la. Yali wa dia we la, 'in we yia nyuma weee -gɔ la, we 'ni muɔ? ¹⁶ 'Sa -bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyuma 'yu li, 'in wa 'ka amiaa lenugbu -zɔnɔ -yɔyɪ, 'in wa 'ka amiaa Dide -ɔ mia yalu 'ɲni -mnɪni.

-Zezu -yɔ -Lagɔɔ tite

¹⁷ «A 'na pupali dli zɔ la -ni, nu, *Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa wɛli in yia lasaa -ni. In 'ni we lasasɛɛ 'gbu yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ.

¹⁸ «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ sa nu, dɔdɔ -yɔ yali 'ni -slɔ labhu, -Lagɔɔ titee cɛɛlilu 'ya 'kienyi -lɛ 'na 'ka labhu, 'in dɔdɔ 'kaa bhia. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu, nyɪmɛ -ɔ mia 'kienyi -lɛ, -wa -Lagɔ pɪli 'wlu la glaa, mɔ -wa nyɪmɛ -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi -lɛ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ slɔlua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔɲwɛ. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -lima -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛzɔzɔve, mɔ -wa kɔpasa, nyuma -wa -Lagɔ pɪli 'wlu la glaa. ²⁰ In nɛɛ ain -yla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛ. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya

-yɔ Falizinyima, we 'nɪ -mʊʊʊ, nyima -wa -Lagɔ pɪliɑ 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

A -yɔ amiaa bhelia suslolu 'wu

²¹ «A ka 'nɪ nu, wa nɛɛ amiaa dukpasɪ -ylaɛ: «A 'na 'bhali nyumɛ -nɪ. Nu, -ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbʊwɔbhunya 'yu wa yia ɔ kwaa.» ²² Nu, in nɛɛ aun -ylaɛ: -ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'cɛpali, gbʊwɔbhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -ka gba ɔ bheli -yla, -mɔɔ mɪ nyumɛ -kpɔɑ nya, nyima kpasɪ 'yu wa kwaa ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbʊ 'wʊ. -ɔ -ka ɔ bheli -yla gba: «Nyɔɔgbʊ», ɔ ka we 'kɪv wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyumoa 'wʊ kwa. ²³ We -ka nu, -na wlawlalu -in mɪ -Lagɔ kwada 'slakagʊsalilu 'yu, 'in -in yi ligbe nu, -in -yɔ -na bheli 'sɔ ka gbʊ, ²⁴ -in tɪ -bha wee wlawlalu 'slakagʊsalilu 'yu, -in mɪ, -in -yɔ -na bheli 'ka gbʊ -bhia, 'bhie, -in 'ka wee wlawlalu -Lagɔ -la.

²⁵ «Nu, nyumɛ -ka -mɪ gbʊ 'wluladɪli, 'in -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbʊwɔbhunya 'yu mɪda -mɪ, -in -yɔ ɔ 'sɔ -bhia gbʊ slɔ, da a mia -slɔ 'yloogblɔ. Nu, we 'nɪ -mʊʊʊ, 'in ɔ kwaa -mɪ gbʊwɔbhunya 'yu, 'in gbʊwɔbhunya nyɛɑ -mɪ 'slɔja yoo, 'in wa paa -mɪ -kasɪ 'wʊ. ²⁶ In nɛɛ aun -yla gbʊzɔnʊ sa: -in 'nɪ -slɔ ɔ tama 'wɔbhlolu -nʊ wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yɔ nyumɛ -putuu 'ɲwnɔ 'na -dɪli -budu 'wʊ -nɪ

²⁷ «A ka 'nɪ nu, wa nɛɛ: «-In -yɔ 'ɲwnɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wʊ -nɪ.»* ²⁸ Nu, -amɪ, in nɛɛ aun -yla: nyumɛ -ka ɔ -libheyii 'ɲwnɔ yla, 'in ɔ -budu 'wʊdɪ tʊ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wʊdɪ ɔ dɪ zɔ.

²⁹ «We -ka nu, -na lilikwɛ -yliya kwa -mɪ gbʊnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mɔnɔnʊ, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyumoa 'wʊ. ³⁰ We -ka nu, -na lilikwɛ -sɔ kwa -mɪ gbʊnyuu lɔ, dɪ -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na 'lali

* ^{5:27} Glɛkɪwɛli 'wʊ, we ji -wa nu, -wa kukwalia, wa -yɔ nyima -putu 'na -dɪli -budu 'wʊ -nɪ.

yabhlo mnɔnu, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔpla -na -kpabhie nya.

A 'na -salɪ 'ɲwɔɔ 'kwɛɛ -ni
(Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

³¹ «Wa nɛɛ 'ya aun -ylaɛ: <Nyumɛ -ɔ -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ ɔ 'kwɛɛ -sa -sɛbhɛ yoo.> ³² 'In -ami, in nɛɛ aun -ylaɛ: nyumɛ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛɛ -sa, 'mɔ we 'ni ɔ mɔtnɪ kwɛ -kakiɛ 'wɔbhɔ. Nu, nyumɛ -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lv -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nɔkpasu -putu ɔ yia kwaa. 'In nyumɛ -mɔmɔ -ka 'kwɛɛ -sa ɲwɔɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nva lɛ.

A 'na bili -ni

³³ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amiaa dɔkpasɪ -ylaɛ: <-In 'na bili yoyo sa -ni. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nɔ we lɛ.> ³⁴ Nu, -ami, in nɛɛ aun -ylaɛ: a 'na bili 'mnumnu -ni. A 'na bili yalɪ -ni, nu, mɔ -wa -Lagɔɔ 'ɲnumnikpe. ³⁵ A 'na bili dɔdɔ -ni, mɔ -gɔ ɔ dia bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalemɔ -ni, nu, mɔ -wa -Lagɔnyuma weɛɛ 'wlulapulunyɔɔ gbe. ³⁶ -In 'na bili -na 'wlu -ni, nu, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pupa -zɛ, we 'ka 'ylukpa -zɛ. ³⁷ We -ka <un>, a gba <un>, we -ka <-innya>, a gba <-innya>. -We -na yia we 'bɪgɔ zva, gbɔnyuuu didɛɛ -gbɛ we bhva.

A 'na nɔnɔ gbɔɔ 'lɛɛji lɛ -ni
(Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: <'Ylii 'lɛɛji -wa yli, 'in glaa 'lɛɛji -wa gla.> ³⁹ Nu, -ami nɛɛ aun -yla: -ɔ nva -mɪ -yla gbɔ lɛ, -in 'na nɔnɔ we 'lɛɛji lɛ -ni. Nu, nyumɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wɔsɔbhɔ, -in 'bhiti we -gɔdɔ, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyumɛ -ka -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wɔbhɔ, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -gɔslunaa 'wɔbhɔ. ⁴¹ -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludɪ -in 'ka kilo -bhlo lɛnu, -in nɔ kilo 'sɔ

le. ⁴² Nyume -ka -mi -lu -zlali, 'nyε we o. Nyume -ka -na -lu -bhoa yi, -in 'na pali o -bligu -ni.

A -kali amiaa tonyumaa ze

(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nu nu: <-ln -kali -na -libheyii ze, 'in -na tonyume mia, -in 'ka -moo 'wonyε.> ⁴⁴ Nu, -ami, in nεε aun -yla: a -kali amiaa tonyumaa ze, 'in -wa palia aun 'klyie 'wu, a bhuhhoe -Lago wa 'ηni nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amiaa Dide, -o mia yalu 'yua -ze. Nu, -Lago solva o 'yly 'wu nyuma -zonu -yo nyuma 'nyii -gv, 'in -wa nva gbuzonu le, we -yo -wa nva gbonyuu le, 'in o lvala wa -gv 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dεε ze a -kali, a 'ni -lu yabhlogboo 'klu -ka -Lago 'yu. Nu, *nisun -gwezisanyaa 'debhie -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nva. ⁴⁷ A -ka amiaa bheliaa 'dekpva fusa ni, gbu 'kadu a nva -bha le yi? Nu, -wa 'nia -Lago -yi, 'sa -bhlokpade wa nva, we 'ni muu? ⁴⁸ We 'dεε 'gbu, amia, a -mi tiklu sa amiaa Dide -o mia yali mia tikluu 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nyε

¹ «A zo amiaa 'de 'yliyε, a 'na nonu amiaa -Lagεgbu le -zejila 'wu, nyuma 'ka aun 'ytaa 'gbu -ni. A -ka 'sa we nu, a 'na 'ka -tnuu 'yi amiaa Dide -o mia yali kwεε.

² «-ln -ka 'gwezi bobabhanya 'nyε, -in 'na bhili we legle nya -ni. Nu, 'sa weli 'so -nyuma nva -mε -Lagεbudunya zo, we -yo 'yloogblu, wa 'ka wa 'ηni -zonu gbaa 'gbu. In nεε aun -yla gbuzonu saε: wa ka wa -tnuu 'yi 'gamu. ³ Nu, -mi, -in -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nyε -na liliso nya, -na kopeso 'na yibheli we 'ji -ni. ⁴ Sa -in wlaa -lu zizada, -na Dide -Lago, -o yia we -yo, mε kwεε -na yia -na -tnuu 'yia.

Sa -a 'kaa -Lagɔ bhubhoe

(Ik 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, a 'na nɔnɔ wɛli 'sɔ -nyuma 'bhisa -ni. Nu, wamɪa, wa 'yibha wa 'ka 'yiligbe, 'in wa 'ka -Lagɔ bhubhoe -Lagɔbudunya zɔ -yɔ 'yoo 'wɔgbelida. 'Mu wa nva lɛ, 'in nyuma weee 'ka wa -yɔyi. In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnɔv 'yi 'gamv. ⁶ Nu, -mi, -in -ka -Lagɔ bhubhoea yi, -in pla -na -budu zɔ, -in kla we, 'in -in bhubhoe -na Dide da wa'a 'yɪa -mi -yɔ. -In -ka 'sa nɔ, -na Dide -ɔ yɪa -mi -yɔ zizeda, mɔ yia -na -tnɔv wlaa.

⁷ «A -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, a 'na mnanɪ ɲwɛ la -ni, nɛɛ -wa 'nɪa -Lagɔ -yi. We mi wamɪaa dli zɔ nu, wa gbagbawɛli duuun 'gbv -Lagɔ pulva wa yukwli. ⁸ A 'na nɔnɔ wa 'bhisa -ni. Nu, a 'ni -slɔ ɔ -lu -zlali, ɔ -yi amɪaa -yɔkpagbv.

⁹ «Sa a 'kaa -Lagɔ bhubhoe mv ni:

←Amɪaa Dide -ɔ mi yali,

wa zɔ -bha -na -mɔwlv ɲni.

¹⁰ -Na nyumaa 'wlulapɪɛ yi.

Nyuma nɔ -na dumagbv lɛ dɔdɔ -gv,

sa we mɪa yali 'bhisa.

¹¹ 'Nyɛ -zɛɛn nɔv lililu -aɪn.

¹² -Wa nva -aɪn gbonyuu 'wluo,

sa -a tɪa wa -yɔgbv 'wv,

-in tɪ 'sa -amɪaa -yɔgbv 'wv.

¹³ -In 'na kwalɪ -aɪn laylagbv lv -ni.

-In -sa -aɪn gbonyuuu dide kwɛɛ.>

[Nu, nyumaa 'wlulapɪɛ klaa,

'tɪtɛ klaa, we -yɔ 'ɲnumɪɛ,

we -mi -na -nɔ nya, bhla weee nya.

*-Amɛni.]

¹⁴ Nu, amiaa -lima -wa nva aun -yla gbunyuu le, a -ka we 'woti, amiaa Dide -o mia yali, 'in o tia amiaa -yogbu 'wu.
¹⁵ 'In a 'ni wa -yogbu 'woti ni, amiaa Dide -o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yogbu 'woti.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶ «A -ka 'sun 'wu -mi, a 'na 'sulu 'klu weli 'so -cian 'bhisa -ni. 'In wa nva wa 'klu 'fuakaa, 'in nyuma weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi 'sun 'wu. In nee aun -yla gbuzonu sae: wa ka wa -tnuv 'yi 'gamu. ¹⁷ Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wu -mi, budo 'klu -yo, 'fla -na 'nyi, ¹⁸ nyuma yi we 'jiyibheli nu, -in mi 'sun 'wu. -Na Dide, -o wa'a 'yia -yo, -mo -bhlogbo yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizada le, -na Dide, -o yia we -yo, mo yia -na -tnuv wlaa.

*'numnulu -zonu
(Lk 12.33-34)*

¹⁹ «'numnulu -we mia dudu -gu, da 'gli -yo nwonu nyumoa we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dili we -zlo dudu -gu -ni. ²⁰ Nu, a dili 'numnulu -Lagoo -gbe la, da 'gli -yo nwonu 'na 'kaa we -nyumo, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹ Nu, mo -na 'numnuli mia, -mo -na dili mia.

*'Yli -wa kuu 'nape
(Lk 11.34-36)*

²² «'Yli mi kuu 'nape nya. -Na 'yli -ka -yali, -na ku weee mi zli 'wu. ²³ Nu, -na 'yli -ka gu -yo -ka, -na ku weee mi nikpise 'wu. -We mia -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

*'Gwezi -yo -Lago, a -sa -bha
(Lk 16.13)*

²⁴ «Nyume 'ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka 'yabhloo zekali.

'Yabhlo -yɔ ɔ yia lanɛa, 'in 'yabhlo 'ka ɔ dudonyumani. A 'ni mneni a 'ka -Lagɔ -yɔ 'gwɛzi -yla lubho nu dabɔɔv.

*A 'na lulɔ dli -ni
(Lk 12.22-31)*

²⁵ «We 'dɛɛ 'gbu, in nɛɛ ain -yla: a 'na lulɔ dli amiaa 'yliyɔgagie -yɔ amiaa kuu 'gbu -ni. A 'na gbaɔ amiaa dli zɔ -niɛ: <Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wɔplaa?> Nu, amiaa 'yliyɔgagie -zi lililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni mvɔ? ²⁶ Nu, zia mia, we'e 'pa 'mnɔ, we'e -di we, 'in we'e bublu we -zlo -gbagbu 'wv. Nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, mɔ nyɛa we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni mvɔ? ²⁷ Nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'yliyɔgagiee 'yli -gv palɔ ɔ dlilulve nya. ²⁸ Lɛɛ -lu ka 'gbu a lu dli 'naa 'gbua? -Fliisuu -bvi mia, a di we dli 'wv nu, we'e nu lubho, 'in we'e lva 'naa. ²⁹ Nu, in nɛɛ ain -yla: *Salomɔɔ 'dɛɛ 'ɲnumne 'kadɔ 'wv, ɔ 'ni 'ylinanɔ -bana -bhlogbɔɔ 'yi suu -bvinya nu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zɛɛn kpaɔ, 'in wa 'kaa -kosu 'wv viteli cɔzi, we -ka nu, -Lagɔ ka we -bana -zɔnv 'nyɛ, -zugba -bana ɔ yia ain 'nyɛa, dli 'kienyi -zɔnya! ³¹ A 'na 'yɔbhali amiaa 'de la dli -lulve nya -niɛ: <Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wɔpla -bhaa?> ³² -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yli weee nya, nyuma -wa 'nia -Lagɔ -yi, ma -wa. Amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ -yi we 'ji nu, -we mia de, mv -wa amiaa -yɔkpagbu. ³³ Tiada, a 'tide -Lagɔ 'yi, ɔ 'ka ain 'wlulapɔli, 'in a 'ka gbu tiklu lɛnv. We 'bɔgv, -Lagɔ 'ka ain -lu weee -mɔni 'nyɛ. ³⁴ Nu, a 'na lulɔ dli cɔzi gbvɔ 'gbu -ni. Nu, cɔzi 'bhie, a 'ka cɔzi nvɔ gbv 'wɔpla. Nu, -zɛɛn nvɔ siaste mia, we -tv 'sa, a 'na palɔ we 'yli -putuu -nv -gv -ni.»

7

*A 'na 'bhulu nyumaa -yɔgbv 'wv -ni
(Lk 6.37-38,41-42)*

¹ «A 'na 'bhulu nyūmaa -yōgbu 'wu -ni, -Lagō yi amīaa -yōgbu 'wōbhu. ² Nu, sa a bhua nyūmaa -yōgbu 'wu, 'sa -Lagō yia amīaa -yōgbu 'wōbhua. -We a bhua 'wu, 'in a yibhōlva nyūma, 'mū -Lagō yia 'wōbhua o 'ka aūn yibhōlv.

³ «Būēē gō -lē mīa -na bheliī 'yliya 'wu, 'mū -na yīa -yō, 'in su -kibhe 'kadu -we mīa -na 'yliya 'wu, -'in 'yī we -yō. Lēē -lu ka 'gbua? ⁴ Su -kibhe 'kadu mī -na 'yliya 'wu, 'in -in nēē -na bheli -yla: «Ŋwnu, in 'ka -mī būēē gō 'yliya 'wūsa?» We 'nī 'ylinanī. We 'nī mūv? ⁵ Wēlī 'sō -nyūmē, -in -sa -slō -na 'dē su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layī 'bhie, -in 'ka būēē gō -na bheliī 'yliya 'wūsa.

⁶ «A 'na 'nyēnī -Lagōō -lu gwī yoo -ni, we 'nī -mūv, 'in we bhitiā la, 'in we mua aūn. A 'na viteli amīaa -can gbua -bobo zō -ni, we 'nī -mūv, 'in we nōa we -gū.

A bhubhoe amīaa Dide -ō mīa yalī

(Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we aūn 'nyē. A -talī -luu da, 'in a 'ka we 'yī. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kalī aūn -yla. ⁸ Nu, -ō zlaa -lu, 'mō wa nyēa we. -ō talīa -luu da, mō yīa we. -ō bhliā -budu, mō -yla wa kalīa -bha. ⁹ Amīaa 'yu -ka aūn 'floo -zlalī, a mnēnī a 'ka o tūkpa 'nyēē? ¹⁰ 'In o -ka aūn zibhi -zlalī, a mnēnī a 'ka o tūbhē 'nyēē? -Innya, we 'nī sa -mī. ¹¹ Nu, amīa -mama -wa nyūma 'nyīī, a -yī amīaa 'yua -lī -zōnv 'nyē sa. We -ka 'sa -mī, a -mī we -gū nu, amīaa Dide -ō mīa yalī, -wa -ka o -lu -zlalī, -lu -zōnv o yīa wa 'nyēa.

¹² «-We a 'yibhaa nyūma nū aūn -yla lē, amīa nū 'ya we wa -yla lē. Mū -wa Moizu tite -yō -Lagōgbūv -falipanyaa 'sēbhēē jī.

'Yoo 'sō

(Lk 13.24)

¹³ «A plalī klolo ŋwēē poo 'wu. 'Yoo -we kwaa nyūmē tītliē 'wu, we gbū 'nī -yō -kalī, 'in we klolo ŋwēē 'yilī 'wu

la. 'In -wa bhlia wee 'yoo, wa -zu 'wu. ¹⁴ Nu, 'yoo -we kwaa nyume 'yliyogagie 'wu, we gbu -kali -yo. 'In we ηweε mia poo. -Wa yia we -yo, wa 'ni 'wuzu.

Suu 'bhue -yo wa yibhelia we
(Lk 6.43-44)

¹⁵ «Nyuma -wa laa wa 'de -Lagogbuu -falipanya, a zu amiaa 'de 'yliyog wa gbegbein. Wa -ka yi, wa mi sa -dlōō bhlabhle 'bhisa, 'in wa nukple mia, -mō 'wlv -fliigwi -we mia vla 'wu. ¹⁶ Wa lenvgbu -yo a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlōya 'mnēwia 'wlu, 'in wa'a -sa magloo -kōji 'wlu. ¹⁷ Nu, su -zōnv weε mia, 'bhue -zōnv we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. ¹⁸ Su -zōnv mia, we 'ni mnēni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'ni mnēni we 'ka 'bhue -zōnv 'pa. ¹⁹ Su weε nyidi, -we 'ni 'bhue -zōnv 'pa, -di wa -dia we, 'in wa vitelia we -kosu 'wu. ²⁰ 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lenvgbu 'wu.

-Zezuu nyuma -zōnv
(Lk 13.25-27)

²¹ «-Wa gbaa da: «Na -Kanyō, na -Kanyō», we 'ni wa 'de weε -Lago yi 'sa 'wlulapilia. Nu, -wa nva o dōmagbu le, ma 'wlu o yia lapilia. ²² Zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, -bha nyuma duun yia 'mi -yla gbaae: «-Amiaa -Kanyō! -Amiaa -Kanyō! Nu, -a ka -Lagogbu gba -na 'ηni nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ηni nya, 'in -a ka gwedigbu lenv -na 'ηni nya, we 'ni mvu?» ²³ Tōvn, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wve: «In 'ni ain -yi 'mnumnu. Nyuma 'nyii, a be lv!»

-Budu 'sōō gbuu nine
(Lk 6.47-49)

²⁴ «Nu, -we weε in gbaa de ni, -o -ka we yukwli pōlv, 'in o 'ka we -gugbu lenv, o 'wlv gbuyilonyo -o 'subha o -budu tukpa -gu. ²⁵ Da 'nyu lva, 'nyu yea -bha, -pīpe 'kadv 'plia,

wee -budu 'ni bhli. -We ka gbu -wa, wa ka we 'subha tukpa -gu. ²⁶ Nu, nyume -o 'nva na weli, 'in o 'nia we -gugbu lenu, o 'wlv nyogugu, -o 'subhaa o -budu -buse -gu. ²⁷ Da 'nyu lva, we yea -bha, 'in -pɪpɛ 'kadu 'plia, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumə weee.»

²⁸ -Zezu bhia gbu ni gbagbie, 'in we yia nyuma weee ηwegaga -subhali. ²⁹ Nu, o 'ni wa gbu -slolu -Lagəo titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagəo 'nyeə o, we nya o -slolua wa gbu.

8

-Zezu puea *səlibhanyo
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)

¹ Da -Zezu mia -gəgə kwlida, 'in nyumaa -zlo yia o 'bu yi. ² Təvɪn, *səlibhanyo yabhlo bea o 'yu, 'in o yia 'kukolu 'sibhli, 'in o nɛɛ: «Na -kanyo, -na zukpa -wa: we -ka -mi dudu nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

³ -Zezu -gloa sə 'wv, o zia o kwɛ,* o nɛɛ: «We nani 'mi dudu, -in 'pu!»

-Bha -bhlokpade *səli 'bhva o ku -yo, ⁴ 'in -Zezu nɛɛ o -yla: «-In -ka mni nu, -in 'na -sali we 'di nyume yabhlogbəo -ni. Mni -na 'dɛ *-Lagəvɔvɔnyo 'kluslolua, 'in -we Moizu gbaa nu, nyume -o -ka 'pu o 'nye -Lagəo, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in ka 'pu.»

-Zezu puea 'slɔjaa 'yugalinyo zəyu
(Lk 7.1-10)

⁵ We bhla -Zezu plaa Kapɛnaumvɔgbe nɔkplɛ, 'in *Wlɔmv -slɔja glv gbuu 'yugalinyo yia o -gbɛ yi. Nu, o yia o zukpa 'pali, -məo 'ka o -yɔbɛ. ⁶ O nɛɛ: «Na -kanyo, na zəyu ka gu -yo, o ka 'kli, o mi lapida -buduɔwɛɛ, o mi siada duun.»

* 8:3 zuifvɔv -gbɛ, -o -ka sɔli -yo -ka, o 'ni mneni o 'ka nyume kwɛzi, 'in o 'ni mneni o 'ka -Lagəvɔvɔ zə mni.

⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «ln mɪ yida, un 'ka ɔ jipe.»

⁸ 'ln 'slɔjaa 'yugalɩnyɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, un 'nɪ we 'klɔ -ka, -un 'ka na -budu zɔ pla. Nu, gba wɛli yabhlo, 'un na zɔyu 'ka 'pɔ. ⁹ Nu, -amɪ, un mɪ na -cian zɔ, 'un un pɪla 'slɔja tɔlva 'wlu la. ln -ka 'yabhlo -yla gbaɛ: <-ln mɪ!> 'un ɔ mɪna. ln -ka 'ya -budu -yla gbaɛ: <-ln yi!> 'un -mɔɔ yia. 'ln un -ka na zɔlubhonɩnyɔ -yla gbaɛ: <-ln nu -mɪnɪ lɛ!> 'un ɔ nva we lɛ.»

¹⁰ -Zezu 'nva we, 'un we yia ɔ ɲwɛgaga -subhali, 'un ɔ nɛɛ -wa mia ɔ 'bɪ -yla: «ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyumɛ, -ɔ zva sa dli nɪ, un 'nɪ -slɔ we -kanyɔ 'yɪ Izlaɛlɪ -dɔdɔvɔ 'dɛbhie -gbolu -gu. ¹¹ ln nɛɛ aun -yla: nyuma -duun yia yia. Tɔlva yia 'ylɔvɔ 'wɔsɔlɔda 'bhva, 'un tɔlva yia 'ylɔvɔ bhlilida 'bhva. *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩlgbe 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yɔ *Ablaamu klaa, *Izakɪ klaa, we -yɔ *Zakɔbɔ. ¹² Nu, 'yua -wa 'wlu -Lagɔ 'ka 'yaa lapɩlɪ, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wɔ. -Mɔ wa yia wilia, 'un -mɔ wa yia gla 'wɔ lia.»

¹³ Tɔvɩn, -Zezu nɛɛ ɔɔ 'slɔjaa 'yugalɩnyɔ -yla: «Mɪnɪ -buduɲwɛɛ. -We -na dli mia -gu we ka lɛnu.»

-Bha -bhlokpade ɔɔ zɔyu 'pva.

-Zezu puea guzvɩnya duun

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ -Bha -Zezu mɪna Pielu -buduɲwɛɛ. ɔ nyɩna -mɔ, 'un ɔ yia Pielu 'ɲwnɔɔ 'nyaa -yɔyɪ lapɩda. -Mɔɔ ku -su. ¹⁵ -Zezu zta ɔ sɔ kwɛ, 'un -pipe yia ɔ ku zɔ 'plɩli. ɔ sɔa 'wɔ, 'un ɔ yia wa -yla pipie bhli.

¹⁶ Jibhe 'ka zɔ, 'un wa yia nyuma duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ɔ -gbɛ -la. ɔ wɛli nya ɔ vua zuzu 'nyii, 'un ɔ jipea guzvɩnya weee. ¹⁷ 'Mv ɔ nva lɛ, 'un -we -Lagɔgbɔvɔ -falɩpanyɔ Ezaii gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -ze:

«ɔ ka -amɪaa siaste 'wɔbhɩ,
'un ɔ yia -aun gu -yɔsa.»

Nyuma 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi mni

(Lk 9.57-62)

¹⁸ -Muv 'bigv, -Zezu 'yia nu, nyuma duun mi o kwesi, 'in o nɛɛ o 'binɔnya -yla nu, wa mni 'nyuu kakpe -putu -gv. ¹⁹ -Lagoo titee gwesanyo yabhlo bea o -yo, 'in o nɛɛ: «-Slolunyo, da weee -na yia mnia, in mi -mi 'bi.»

²⁰ 'In -Zezu nɛɛ o -yla: «-Totonya ka 'bhvka, 'in zia kaa lɔlv. Nu, da *Nyumɛɛ 'Yu 'kaa ladulɔ, -bha 'ni -mi.»

²¹ 'In o 'binɔnyo yabhlo nɛɛ o -yla: «Nyumaa -Kanyo, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlua mni 'bhie.»

²² -Zezu nɛɛ o -yla: «-In yi 'mi 'bi, -in 'tide tɔltɔnya 'yi, wa 'ka wa tɔltɔnya 'bhlu.»

-Zezu bɛlia -pɛɛ 'kadu zo

(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ -Zezu -bhoa 'glv 'wv, 'in o 'binɔnya yia o yoo kwa.

²⁴ Tɔun, 'in -pɛɛ 'kadu yia 'plɔplɛ bhli, 'in 'nyu -gbugbu yia 'glv 'wvslɔ, -zugba -Zezu mi 'ylaa 'wv. ²⁵ O 'binɔnya bea o kwesi, wa ganɔa o, 'in wa nɛɛ o -yla: «Nyumaa -Kanyo, -sa -an gbu 'wv! -Amia tɔia!»

²⁶ Tɔun, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Dɔ 'kienyi -zunya, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa nyanɔa?»

Tɔun o sɔa 'wv, 'in o yia -pɛɛ -yo 'nyu 'wluo 'kpɔlɔ, 'in -bha yia 'wɔtɔ blenyii. ²⁷ Ŋwegaga -subhali wa 'dɛ weee, 'in wa yia layɔbhalɔ -yɔbhalɔ: «Oo nyime mia da, 'nyu -yo -pɛɛ zua o 'nɔɔwe, mɔɔ -nyime ni da?»

-Zezu jipea nyuma 'sɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wv

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

²⁸ We bhla -Zezu nɔnia 'nyuu kakpe yabhlo -gv, -mɔ -wa Gadale -nyumaa dɔdɔ -gv, 'in nɔkpasia 'sɔ yia gbawla nyɔdɔ 'tla, 'in wa yia o yoo yi. Waa nɔkpasia mia, zuzu 'nyii mi wa 'wv. 'Cɛ wa paa -bhabha, 'in wa bhɔtia nyuma, we 'dɛɛ 'gbu nyuma weee nua nyanɔ, 'in wa'a 'plɔlia -slɛɛn wee

'yloogblu. ²⁹ Toun wa 'kpa 'wu, wa nee: «-Mi, -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbu pili -amtaa gbu 'wula? We bhla 'ni -slo nyini, yi -in yia, -in 'ka -ain 'klyie 'wopa yi?»

³⁰ Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mi -bha lililuu dataida. ³¹ 'In zuzu 'nyii yia o zukpa 'pali, we nee: «-In -ka gba -in 'ka -ain vu ni, -in kwa -ain -bobonya ni 'wu.»

³² -Zezu nee: «A mni.»

'In we yia waa nyuma 'so 'wutla, 'in we yia -bobonya 'wupla. Toun, wee -bobonya yia -gogo kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lu slo, 'in we yia 'nyu lu tlili -nya. ³³ -Bha -boboo 'yliyozunya mnia 'gbe 'kadu nukple -gwagwie nya, 'in -we weee ylia -bobonya -yo -wa kaa zuzu 'nyii 'wu, 'in wa yia -mo we 'di -sa. ³⁴ Wee 'gbe nukpla -nyuma weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mo mni. Wa 'yia o, 'in wa yia o bhuhoe, 'in wa nee nu, o 'bhu wa dudu -gu.

9

-Zezu puea zolaslonyo

(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

¹ -Zezu -bhoa 'glu 'wu, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia Kapernaumu lu mni. ² 'In nyuma -yo zolaslonyo yia yi, -zugba o mi 'sowli 'wu. -Zezu 'yia nu, wa ka o dli -gu zu, 'in o nee o zolaslonyo -yla: «Na 'yu, -in 'temani dli, in ka -na gbonyii 'wuti.»

³ -Bha, -Lagoo titee gwesanya pupalia 'wlukvun lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lago o vela.»

⁴ 'In -we wa pupalia 'wlukvun la, -Zezu yia we yibheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pupali 'wlukvun la sa 'nyumee? ⁵ In 'ka gba: <In ka -na gbonyii 'wuti,> -muv -kalia -yo yaayu, in 'ka gba: <-In -so 'wu, -in no,> -muv -kalia -yo yi? ⁶ A yibheli we 'ji nu, Nyumee 'Yu ka se dudu -gu o 'ka nyumaa gbonyii 'wuti.»

-Bha -Zezu gbaa ɔɔ zɔlaslonyɔ -ylae: «-Sɔ 'wu, 'bhu -na 'sɔwli 'wu, mni -na -buduɲwɛɛ.»

⁷ Ɔɔ nyume -sɔa 'wu, 'in ɔ yia -buduɲwɛɛ mni. ⁸ Waa nyuma 'yia we -yɔ, 'in nyanɔ yia wa dli 'wu slo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mni, nu, -Lagɔ ka nyuma 'tite 'nye wa 'ka 'sasɔkpa -gbu lenɔ.

-Zezu laa Matie
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ 'Yli yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, ɔ mi 'plida, 'in ɔ yia nyume wa laa Matie -yɔyi, nu, ɔ -di 'gwezisabudu zɔ la. Ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi 'mi 'bi.»

Matie -sɔa 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'bi mni.

¹⁰ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi lida Matiee -budu zɔ, -zugba *nisun -gwezisanya -yɔ gbunyuuu kwe -cian duun mi 'ya wa glaa. ¹¹ Falizunyuma 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ -Zezuu 'binɔnya -ylae: «Amiaa -Kanyɔ mia, lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ -yɔ nisun -gwezisanya -yɔ gbunyuuu kwe -cian lia?»

¹² -Zezu 'nva we, ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gu. Nu, guzunya mnia -dɔtlɔɔ -gu. ¹³ -We -Lagɔweli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii datali, we nɛɛ:

<-We in 'yibhaa mu -wa nu,
nyuma 'ka nyazɪdli -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.>

Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbunyuu -lenɔnya in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ 'Zan -Batisu 'binɔnya bea -Zezu kwesi, 'in wa yia ɔ layibhae: «Lɛɛ -lu ka 'gbu, -amia -yɔ Falizunyuma pla 'sun 'yli tɔlva nya, 'in -nanɔv 'binɔnya'a nu we lɛa?»

¹⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nu, 'ɲwnɔ kwa zli, ɔ 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni menɪ, gbuzɔnɔ -wa yi? -lnnya, yo -wa

yo. Nu, 'yli yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ɣwnɔɔ 'lowli glaa. Nu, -muv zli wa plaa 'sun.

¹⁶ «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyume -ka we pipeda -mi, ɔ'ɔ zu we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wu, 'in we ylada ylimania 'wula. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, wa'a pali nu lolu *bala sva 'wu. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wla, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'de 'sɔ gwla.»

-Zezu puea 'ɣwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia 'ɣwnɔyu yabhlo 'yliyɔgagie 'nye

(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Da -Zezu mia -slɔ gbu gbada, 'in Zuifuv 'yugalnyɔ yabhlo yia yi. ɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, 'in ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, na 'ɣwnɔyu ka tli, we 'bi 'ni -slɔ 'wugwɛ, nu, -in yi, -in 'ka ɔ sɔ -gu lapali, 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

¹⁹ -Zezu -sɔa 'wu, 'in ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya yia -mɔɔ 'bi mni.

²⁰⁻²¹ -Bha 'ɣwnɔ yabhlo mi -bha, mɔ palia kwe, we li -zu kugbua le 'sɔ ɔ -yɔ. ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔ: «In -ka ɔ -bana kwe -zizie mneni, 'in na pua.»

We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia -Zezu luv 'plli, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɣwe kwezi. ²² -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia ɔɔ 'ɣwnɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a 'temani dli, amaa dli ka ain pue.» -Bha -bhlokpade ɔ 'pua.

²³ Tɔɔn, -Zezu nynia Zuifuv 'yugalnyɔɔ -buduɣweɛ, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfi -bhlunya -yɔyi, -zugba nyuma duun zizli -bha -gu sɔ weee lu. ²⁴ ɔ nɛɛ: «A 'bhv -bha! Nu, ɔɔ 'ɣwnɔyu 'ni tli, 'yiaa 'wu ɔ mia.»

'In wa yia ɔ gla pali. ²⁵ Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi luv pla. ɔ kpalia ɔɔ 'ɣwnɔyu sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wusɔ.

²⁶ We di mnenia wee dɔɔv weee -gu la.

-Zezu puea 'lɔlɔnya 'sɔ

²⁷ -Zezu 'bhva -mɔ, ɔ mi 'yloogblu, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ 'bi mni. Wa 'kɔpia 'wu, wa nɛɛ: «-Davidu 'yuɔɔa, -in 'yili -an nyaziwɔ!»

²⁸ Da ɔ plaa -budu zɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ kwesi bɛ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Lee a zɔ dli nu, in mneni in 'ka we lɛnu?»

'In wa nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, gbuzɔnu -wa, -in mneni we.»

²⁹ Tɔun, -Zezu zia wa 'yili kwɛ, 'in ɔ nɛɛ: «Sa a zva dli, a 'yi 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yili yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'ciɔɔ nya: «Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -nɛ.»

³¹ Tɔun, wa mnia, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dudu weee -gu.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mnida, 'in wa yia -Zezu nyumɛ yabhlo -la. Nu, ɔɔ nyumɛ mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wuu 'gbu. ³³ -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyumɛ gbaa. 'In -wa mia -bha, ŋwɛgaga -subhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'ni -slɔ 'sasukpa -gbu -mɔnu da 'yi Izlaɛli -dudu -gu.»

³⁴ Nu, Falizinyuma mia, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyɛa ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyumaa -zlo -laa -Zezu nyazi 'wu

³⁵ -Zezu 'plilia -bha 'gbe 'kadɔ weee -yɔ 'gbe yua weee 'wu, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbu -slolu. -Lagɔgbu -we gbaa -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbu, 'mɔ ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siaste weee jipe.

³⁶ Nyumaa -zlo -wa mia siada, 'in wa dli 'nia menɔ, -wa 'wɔva bhlabhle -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka, ɔ 'yia wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «'Mnɔ ka zalɔ duun, we kɔpaa 'yili, 'in we -didɔnya 'ni 'wɔzu. ³⁸ We

'gbu, a bhubhoe kpa a -Kanyo o 'ka lubhonvnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua le 'so

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

¹ -Zezu laa o 'binonya kugbua le 'so, 'in o yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yo ku zo -siasie weee jipe. ² O tietienya kugbua le 'soo nni ni: tiada, 'Simoo (-moo -banu -wa Pielu), we -yo o bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yo o bheli *Zaan klaa, ³ Filipu -yo Batlemii klaa, Toma -yo nisun -gwezisanyo Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yo Tadee klaa, ⁴ 'gbee *lupanyo 'Simoo we -yo Zudasu Isikalioto, nyume -o wlaa -Zezu o tunyuma -yla.

-Zezu tiea o 'binonya kugbua le 'so

(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶ -Muu 'bigu, -Zezu 'kaa o 'binonya kugbua le 'so tie o nee wa -ylae: «Nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, a 'na mnuni wa dudu -gu -ni. A 'na mnuni 'ya Samalii -duduu 'gbe yabhlogbo 'wu -ni. Da a 'kaa mni ni, mu -wa Izlaelinyumaa -gbe, ma 'wiba mnomno -bhlable. ⁷ A -ka 'yloogbu -mi, a gbae: -Lagoo nyumaa 'wlulapili bhla ka cipa. ⁸ Guzunya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nye -maa 'yliogagie. Solibhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'dee 'gbu, a -sa nyuma 'wu bhe. ⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwezi klaa, we -yo tama yabhlogbo 'wu -ni. A 'na pali we amiaa posi 'wu -ni. ¹⁰ A -ka mnida -mi, *-bada klaa, -bana 'sonu klaa, -sakwla klaa, we -yo kooosu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbo 'wu -ni. Lubhonvnyo mia, o ka o lililuu 'klu.

¹¹ «Nu, a -ka 'gbe 'kadu -mumu 'wu nyini, a -ka 'gbe yua -mumu 'wu nyini, nyume -o 'kaa ain kpa 'nanuu, a -tali o da.

A 'nɪ -slɔ wee 'gbe 'wɔbhɔ, a -dɪ -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔ ɲwɛɛ a -ka nyɪni, a ɲwɪna wa 'nyu la, 'ɪn wa 'ka 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ 'yɪ. ¹³ Wee -buduɲwɛɛ -nyɪma -ka amɪaa 'lakpasu kpa, amɪaa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ -tɔ wa -gɔ. 'ɪn wa 'nɪ amɪaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amɪaa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ 'plɪ.

¹⁴ «Nu, -budu -mɔmɔ ɲwɛɛ we -yɔ 'gbe -mɔmɔ 'wɔ, wa 'nɪ amɪaa 'lakpasu kpa, wa 'nɪ aɪn yukwɪlɪ pulɔ, a gbɔtɔ amɪaa bhɔ -yɔ *-bhuhhui, 'ɪn a 'bhɔ -bha. ¹⁵ ɪn nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ sa nu, zɪlɪ -Lagɔ yɪa nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, wee 'gbe -mɔnɪ nukpla -nyɪma yɪa sɪa bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyɪma -yɔ *-Gomɔlɔ -nyɪma -nɔ 'wɔzɪ.

-We 'kaa -Zezuu 'bɪnɔnya yɪ

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ «A pɔ yukwɪlɪ: nu, bhlabhlɛ 'bhɪsa na tɪɛa aɪn -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbɔ a mna 'yɪlɪ tɪbhɛ 'bhɪsa, 'ɪn a 'ka mɪ -dlɔɔ -kpakun 'bhɪsa. ¹⁷ Nu, gbɔwɔbhɪnya 'yɪ wa yɪa aɪn kwaa, 'ɪn wa 'ka aɪn sɛlɪ -mɔ -Lagɔbudɪnya zɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ. ¹⁸ Na 'gbɔ, wa yɪa aɪn dɪdɪvɔ 'wlulapɪlɪnya -yɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya 'yɪ kwaa. Nu, -maa -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ, wa 'yɪ a yɪa na gbɔdayɪnya -zɛa. ¹⁹ Wa -ka aɪn gbɔwɔbhɪnya 'yɪ kwa, a 'na lɔlɔ dɪlɪ -nɪ, -we a 'kaa gba, 'ɪn sa a 'kaa we gba mɔ nɪ: wɛlɪ -we a 'kaa gba, we bhɪa a yɪa we. ²⁰ Nu, wee wɛlɪ mɪa, we'e 'bhɔ amɪaa 'dɛ dɪlɪ zɔ, amɪaa Dɪdɛ -Lagɔ yɪa we wɪlaa ɔ Zuzuu gbɛgbɛɪn.

²¹ «Nu, bhɛlɪa yɪa wa bhɛlɪa wɪlaa wa 'ka wa 'bha, 'ɪn 'sa -bhɔlkpadɛ dɪdɛa yɪa wa 'yua wɪlaa. Yua yɪa wa dɪdɛa -yɔwɔsɔlɔva, 'ɪn wa 'ka wa 'bha. ²² Amɪa, na 'gbɔ nyɪma weɛɛ yɪa aɪn 'wɔnyɛa. -ɔ ka dɪlɪ -ka 'mɪ -gɔ -tɔ, 'ɪn we 'ka we bhɔlɔlɔda nyɪni, 'ɪn -mɔɔ bhɔva gbɔ 'wɔ. ²³ Wa -ka aɪn 'kɪlɪyɛ 'wɔpɪlɪda -mɪ 'gbe yabhɔ 'wɔ, a mɪnɪ 'gbe -putu 'wɔ -gwagwɛ nya. ɪn nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ sɛɛ: a 'nɪ -slɔ *ɪzɪlɛlɪ 'gbe weɛɛ 'wɔpɪlɪtɛ bhɪa, 'ɪn Nyɪmɛɛ 'Yɪ 'kaa lɪyɪ.

²⁴ «'Kpɔakpɔanyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -slɔlunyɔ 'wuzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -kanyɔ 'wuzi. ²⁵ Nu, 'kɔakpɔanyɔ -ka ɔ -slɔlunyɔ 'bhisa -mɪ, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mɪ, we -tʊ sa. Wa -ka -buduŋwɛɛ -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ŋnɪ zʊ *Bɛlɪzɛbulɪ, ɔ -buduŋwɛɛ -nyuma mia, -maa -nʊ yia -bha -zia!

-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ nɪ
(Lk 12.2-7)

²⁶ «A 'na sɔlv nyuma -nɪ. Nu, -lu weee mia zizeda, zli 'klu we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ²⁷ -We in gbaa ain -yla nikpise 'wʊ, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ŋwuŋwɛda, a wɪzɪ we nyuma weee -yla. ²⁸ -Wa mnenia wa 'ka nyumɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyumɛɛ zuzu 'bha, a 'na sɔlv wa -nɪ. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyumɛɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wʊ, we 'gbʊ a sɔ ɔ.

²⁹ «Nyumaa 'yliya 'wʊ, bhuyua 'nɪ -valɛ -ka. Tama -bhloo 'gbʊ wa paa we 'sɔ pɛlv. 'In -mʊv bhla, amiaa Dide 'nɪ -slɔ we ŋwnu, we yabhlogbɔɔ ɔ bhli dʊdʊ. ³⁰⁻³¹ Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wʊ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ŋwɛ. We 'dɛɛ 'gbʊ a 'na nʊnʊ nyanɔ -nɪ.

Nyumɛ -ɔ mia -Zezuu -nʊ nya mɔ nɪ
(Lk 12.8-9)

³² «Nu, nyumɛ, -ɔ -ka gba ɔ mɪ na -nʊ nya -zejila 'wʊ, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yalɪ 'yu nu, ɔ mɪ na 'bɪnɔnyɔ nya. ³³ Nu, -ɔ yia na gbu kpɛlɪa -zejila 'wʊ, 'in -amɪ na kpɛlɪa ɔ gbu na Dide -ɔ mia yalɪ 'yu.

-We -Zezu -laa dʊdʊ -gʊ mʊ nɪ
(Lk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ «Nu, in 'nɪ 'wʊtʊtʊvɛ -dlɔɔ -la dʊdʊ -gʊ. We 'nɪ -mʊv, in 'nɪ 'wʊtʊtʊvɛ -dlɔɔ -la, nu, tʊ in -laa dʊdʊ -gʊ.

³⁵ «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa,

'ɲwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa,
we -yɔ 'ɲwɔɔ -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa,
'yli in yia wa pupalia.

³⁶ Nyumɛɛ -buduɲwɛɛ -nyuma yia ɔ tɔnyuma -zɛa.»

³⁷ «Nyumɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mɪ -zi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bɪnɔnyɔ -zɛ. 'ɪn -ɔ -ka ɔ nukpasuyu -yɔ ɔ 'ɲwɔnyu 'yibha we 'ka 'mɪ -zi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bɪnɔnyɔ -zɛ. ³⁸ 'ɪn nyumɛ -ɔ 'nɪ ɔ sɪastɛɛ *su 'wɔbhɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bɪnɔnyɔ -zɛ. ³⁹ Nɪ, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yɪɪyɔgagɪɛ 'yɪ nɪ, tɪɪa ɔ yia. 'ɪn -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪɪyɔgagɪɛ wɪa na 'gbɪ, 'ɪn -mɔɔ yia 'yɪɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka.

-We -Lagɔ 'kaa nyuma 'nyɛ
(Mk 9.41)

⁴⁰ «Nyumɛ -ɔ -ka aɪn kpa 'nanɪv, -amɪ ɔ kpaɪ 'nanɪv. 'ɪn nyumɛ -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɪv, -ɔ tɪɛa 'mɪ, 'mɔ ɔ kpaɪ 'nanɪv. ⁴¹ Nyumɛ -ɔ -ka -Lagɔgbɪv -falɪpanyɔ kpa 'nanɪv, ɔ mɪ -Lagɔgbɪv -falɪpanyɔ nyaa 'gbɪ, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbɪv -falɪpanya 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 'ɪn -ɔ -ka nyumɛ mɪa tɪkɪlu -Lagɔ 'yɪ kpa 'nanɪv, ɔ mɪ tɪkɪlu -Lagɔ 'yɪv 'gbɪ, -we -Lagɔ 'kaa nyuma tɪkɪlu 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. ⁴² 'ɪn nɛɛ aɪn -yɪa gbɪzɔnɪv sa nɪ, nyumɛ -ɔ -ka 'nyɪ -wɔtɪv 'kɔpɪv yabhlogbɔɔ 'nyɛnyɛyua nɪ 'yabhlo 'nyɛ, ɔ mɪ na 'bɪnɔnyɔ nyaa 'gbɪ, -Lagɔ yia we -tɪv -mɔɔ 'nyɛa.»

11

¹ Da -Zɛzu bhɪa weɛ gbɪ gbagbɪɛ, ɔ 'bɪnɔnyɪa kugbua lɛ 'sɔ -yɪa, 'ɪn ɔ yia -bha 'bhɪ. ɔ mɪa weɛ dɔdɔ -gɪv 'gbɛnyɪa 'wɪ, ɔ gbaɪ -mɔ -Lagɔgbɪ, 'ɪn ɔ yia -mɔ nyuma gbɪ -slɔlu.

-Zɛzu gbaɪ 'Zan -Batisɪv gbɪ
(Lk 7.18-35)

² 'Zan -Batisɪ mɪa, ɔ mɪ -kasɪv 'wɪ, 'ɪn ɔ yia -Zɛzu Klɪsɪv lɛnɪgbɪv 'dɪ 'nɪ. -Bha ɔ tɪɛa ɔ 'bɪnɔnyɪa tɔɪv, wa 'ka ɔ

layibhae: ³ «Nu, nyume -o 'kaa yi, -a mia wuda, 'mō -in -mia yi, yaayu, -a wu nyume -putuu?»

⁴ -Zezu nēe: «Nu, -we a 'nva, -we a 'yia -yō, a mni, a -sali we Zaan ludi nya. ⁵ 'Lolōnya mi layida, 'tigitiginya mi nōda 'nanuv, sōlibhanya ka 'pū. 'Sulonya mi 'nuda, tilitinya ka tilitie lu 'wōsō. Wa mi -Lagōgbu gbada bobabhanya -yla. ⁶ Nyume -o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'wōtōtue -dlōō mi o -nu nya.»

⁷ Da Zaaan 'binōnya 'bhitia lu, 'in -Zezu yia Zaaan gbu gbagbie bhli nyuma duun -yla. O nēe: «Lēē -lu a mni ylaa da bebleea? Gblee -we -pūpe mia zukluda, mv -wa yi? -lunya! ⁸ 'In lēē -lu a mni -slēēn -mō ylaa? Nyume -o kaa -bana 'nanuv 'wu, mō -wa yi? Nu, nyuma -wa kaa -bana -zōnu 'wu, nyumaa 'wlulapilinyōō -buduḡwee wa mia. ⁹ We -ka 'sa -mi, lēē -lu a mni -mō ylaa tēnyua? -Lagōgbuv -falipanyō -wa yi? In, in nēē aun -ylae: o 'yli, o -zi -Lagōgbuv -falipanyōō 'dēgbolu. ¹⁰ Nu, -Lagō nēē o 'sebhe 'wu Zaaan dae:

<-Mi 'yu na paa na tietienyo yoo,

o 'ka -na 'yoo -yōmnazi.»

¹¹ In nēē aun -yla gbuzōnu sae: nyuma -wa 'ḡwni gwalia, wa glaa, nyume -o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisu -zi, -mōō -kanyō 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyume -o mia 'kienyi -lē -Lagōō nyumaa 'wlulapilgbe 'wu, -mōō 'yli o 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisu -Lagōgbu -gba bhla 'bhv we 'ka -zēēn yli, *-Lagōō nyumaa 'wlulapilie mi 'yugbein mnida 'tite nya, 'in nyuma 'tite bhua we 'wu. ¹³ We 'ka Zaaan bhla nyini, -Lagōgbuv -falipanya weee -yō Moizu tite weee, -Lagōō nyumaa 'wlulapilie gbu wa gbaa. ¹⁴ A -ka na welī 'wuhwuu, oō *Elii -o -Lagōsebhe gbaa nu, yia o yia, Zaan -wa. ¹⁵ -o -ka 'nōnu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

¹⁶ «Nyuma -mama in 'ka deslēēn -nyuma ni 'wupalia? Wa 'wlv sa 'ylaasi -wa -di -gblōgblv 'wu la, -zugba tōlva kpī 'wu wa -lima -yla, ¹⁷ 'in wa gbae:

«-A ka aun -yla -lili bhli,
 a 'ni lte.
 'In -a ka aun -yla guzólóv bhli,
 'in a 'ni -bhali!»

18 'Sa Zaan yia, ó ka 'sun pla, ó 'ni nu 'ma, 'in wa nɛɛ nu, ó ka zuzu 'nyuu 'bi! 19 Nyumɛɛ 'Yu yia, ó mi lida, ó mi 'mada, 'in wa nɛɛ: «A -tali, nyumɛ mia dɛ, liligbu -yó numagbu ó kaa. Nu, *nisun -gwezisanya -yó gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale ó -mia.» Nu, -Lagó gbuyiloo lenugbunya -yó wa yibhelia we 'ji nu, we tikli.»

*'Gbe -we 'nia -Zezuu gbu njwnu
 (Lk 10.13-15)*

20 'Gbe -we 'wó ó nva gwedigbu ɛ, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in ó yia wa -yla gbu lapalie bhli: 21 «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwedigbu -Lagó nva da ɛ aun nyidi, we 'ka 'yaa 'mú ó nu ɛ Tili -yó Sidóon, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbenaa 'wó, 'in wa slua 'tótó 'wluo, mú yia we slolua mnia. 22 We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ, zli -Lagó yia nyumaa -yógbu 'wobhua, amiaa -nu ó yia 'wobhua we 'ka Tili -yó Sidóon -nu 'wózi.* 23 Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wó nu, 'wó a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -múv, zó -Lagó yia aun belia, tilitinyaa dúvú -gv. We -ka nu, gwedigbu in nva da aun nyidi ɛ, mú nu Sodómu ɛ, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zɛɛn -bha. 24 We 'dɛɛ gbu in nɛɛ zli -Lagó yia nyumaa -yógbu 'wobhua, amiaa -nu ó yia 'wobhua we 'ka *Sodómu -nyumaa -nu 'wózi.»

*A mmu -Zezuu -gbɛ ó 'ka aun 'gba 'wlu -sa
 (Lk 10.21-22)*

* 11:22 Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yó Betisaida, 'in Sidóon -yó Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadí -wa.

²⁵ -Muu 'bigu, 'in -Zezu nɛɛ: «Dide, -na 'ɲni na mnɔna, yali -yɔ dɔdɔv -Kanyɔ, in 'pa -mɪ fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuɔyilonɔya -yɔ 'ylimnanya kwɛɛ, 'mɔ -in -slolua 'nyɛnyɛyua 'klɔ. ²⁶ Gbuɔɔnɔ -wa, Dide, -na 'dɛ 'yɪbhaa we -mɪ 'sa.

²⁷ «Nu, na Dide ka 'mɪ -lu weɛ 'nyɛ. ɔɔ Yu mia, we 'nɪ ɔ Dide 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -yi. 'In ɔɔ Dide mia, we 'nɪ ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -yi. Nu, nyɛma -wa ɔɔ 'Yu -slolua ɔ Dide, ma -yia ɔ.

²⁸ «A 'dɛ weɛ kaa da 'gba 'kadɪ 'wlu, a yi na -gbɛ in 'ka aɪn nyapɛda 'nyɛ. ²⁹ -We in 'bhua 'wɔ, amia 'bhu 'ya we 'wɔ, 'in in 'ka aɪn gbu -slolu. Nu, na dli -dlɔɔ, 'in 'in 'ylimanɪ na 'dɛ. -Bha a yia amiaa 'dɛɛ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ 'yia. ³⁰ Sa na yia aɪn 'yugaha, we 'nɪ 'tɛ, 'in 'gba na yia aɪn 'wlu dia we 'nɪ 'wɔwɔlv.»

12

-Zezu -yɔ *Nyapɛyɪ
(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

¹ -Muu 'bigu, Zuifɔv *Nyapɛyɪ yabhlo nya, -Zezu 'plɪlia blekpaa, 'in ɲwɔ yia ɔ 'bɪnɔnya 'bha, 'in wa yia bleɔya 'kwa wa 'ka we li. ² -We wa mia lɛnɔda, Falizunyɛma 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ -Zezu -ylɛ: «-Talɪ, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nɔnɔv Nyapɛyɪ nya lɛ -nɪ, 'mɔ -na 'bɪnɔnya nɔv lɛ!»

³ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Yɪ yabhlo nya, da ɲwɔ mia *-Davidɪ -yɔ ɔ nɔnɔnya 'bhada, -we ɔ nɔv lɛ, a 'nɪ -slɔ we zelɔ? ⁴ 'In ɔ yia -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ pla, 'in 'floo -we wa 'nyɛa -Lagɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ yia we li. Nu, weɛ 'floo mia, -Lagɔɔ tite nɛɛ wa 'nɪ mnɛni wa 'ka we li: *-Lagɔbɔbɔnyaa 'dɛkpɔa 'ka yaa we li. ⁵ We mɪ cɛlɪda Moizu tite 'wɔ nu, Nyapɛyɪ nya, -Lagɔbɔbɔnya -ka lubho nɔ *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -we wa 'na 'ka yaa lɛnɔ, a 'nɪ -slɔ we

zeli nu, -Lagɔ 'na 'ka wa -yɔgbu 'wubhuu? ⁶ Nu, -we mia -seli we -zi -Lagɔbudu 'kadu! ⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔɛ:

«-We in 'yibhaa, mu -wa nu,
nyima 'ka nyazɪdlɪ -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

«A -ka yaa we 'wulanu, a 'na 'ka yaa nyima -wa 'nia gbɔnyuu lenu gbɔ -dɪlɪ. ⁸ Nu, Nyumeε Yu mia, mɔ -wa Nyapeylu -Kanyɔ.»

*-Zezu jipea nyume Nyapeyli nya
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)*

⁹ -Zezu 'bhva -bha, 'in ɔ yia *-Lagɔbudu zɔ mni. ¹⁰ Nu, nyume yabhlo mia -bha, ɔ sɔ ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbɔ 'wlu di. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia ɔ layibhae: «-Amiaa tite nukplɛ, 'lee, nyume mneni ɔ 'ka guzɔnyɔ jipe Nyapeyli nyaa?»

¹¹ -Zezu nɛɛ: «Aun glaa, nyume yabhlo -ka bhlabhle -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wɔtɔlɔ -bhvka 'wubho Nyapeyli nya ni, -mɔ ɔ yia we -saa, we 'ni muv? ¹² Nu, nyume mia, ɔ 'ylilo -zi bhlabhle. We -ka 'sa -mi, nyume mneni ɔ 'ka gbuzɔnu lenu Nyapeyli nya amiaa tite 'wɔ.»

¹³ 'In -Zezu nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -yla: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» ɔ -gloa we 'wɔ, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wɔtu we -libheyi 'bhisa. ¹⁴ Falizinyima mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbɔ zɔa mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gu.

¹⁵ -Zezu 'nva we, 'in ɔ yia -bha 'bhv.

-Lagɔɔ lubhonunyɔ ɔ -saa -bha

-Slɛn -Zezu mnia, 'in nyima duun yia ɔ 'bi mni. ɔ jipea guzɔnya weee, ¹⁶ 'in ɔ nɛɛ wa -yla 'klu 'cɪcɪ nya nu, -ɔ ɔ -mia, wa 'na gbalɪ we -ni. ¹⁷ 'Sa we 'plɪa sa, 'in -we -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbuzɔnu -ze. ɔ nɛɛ: ¹⁸ «Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Na lubhononyo in -saa -bha, mō ni.

Ɔ zε in -kalia, 'mō in 'nyεa na dli weee yoo.

'Mō na yia na Zuzu 'nyεa.

Sa in 'kaa nyumaa -yogbu 'wobhu,

we gbu ɔ yia dɔdɔgbu -nyuma weee -yla lapalia.

¹⁹Ɔ -yō nyumε 'na 'ka kpeli.

'In ɔ 'na 'ka 'wɔkpi,

'in nyumε yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ weli 'nu 'yloogblu.

²⁰Gblee -we mia 'wukwnada,

ɔ 'na 'ka we 'kate,

'napε -we ka miɔ 'nia layida -mi 'nanɔv,

ɔ 'na 'ka we nyumonɔ.

'Sa ɔ yia nva 'in nyuma 'ka na gbuzɔnɔv gbu 'wɔŋwɔnu.

²¹Dɔdɔgbu -nyuma weee yia ɔ dli 'wɔdia.» »

Nyuma velia -Zezu

(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

²²Nu, 'lɔlɔ -bhobho yabhlo -ɔ zuzu 'nyuu mia 'wɔ, 'mō

wa -laa -Zezu. -Zezu jipea ɔ, 'in ɔɔ bhobho yia gba, 'in ɔ

yia layi. ²³We -subhalia nyuma weee ŋwεgaga, 'in wa nεε:

«Ɔɔ mia da ni, 'lee -Davidu 'yu ɔ -mia yi?»

²⁴Nu, Falizinyuma 'nva we, wa nεε: «Ɔɔ nyumε mia da

ni, we 'ni zuzu 'nyiii -kanyo Belizebuli 'nye ɔ 'tite ni, ɔ 'ni

mneni ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.»

²⁵-We wa pupalia 'wlukvɔn la, -Zezu -yi we, we 'gbu ɔ

nεε: «Dɔdɔ -we ka -gɔ -nyuma -ka tuguda -mi wa 'dekpuva

nyidi, la wee dɔdɔ bhva. -Budu -bhlo ŋwεε -nyuma -yō 'gbe

-bhlo 'wɔ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mi, we 'na 'ka -gwɛ.

²⁶*-Saatan -ka -Saatan vu, we 'dε -yō we -sɔlva 'wɔ, we -

ka 'sa -mi, we 'na 'ka -gwɛ. ²⁷Amia nεε Belizebuli nyεa

'mi see 'gbu, na vua zuzu 'nyii. We -ka 'sa -mi, nyɔɔ 'nye

amīaa -lima se, 'in wa vu zuzu 'nyīia? We 'gbu, amīaa -

limaa 'dεbhiee lenɔgbu slɔlua nu, -we a gbaa, yo -wa. ²⁸-

We -wa gbuzɔnɔv, mu ni: nu, -Lagɔɔ Zuzu 'tite nya na vua

zuzu 'nyii, -muv 'ji -wa nu, -Lagoo nyumaa 'wlulaplie mi an nyidu.

²⁹ «Nu, wa 'ni -slo lateḷonyo gbuan, wa 'ni mneni wa 'ka o -budu zo pla, wa 'ka o 'gba labhu. Wa -ka o gbuan, 'bhie wa plaa o -budu zo, 'in wa bhua o zuzonu la.

³⁰ «Nyume -o -yo 'mi 'ni -mi, na tonyo -wa. Nyume -o' o -saa 'mi 'wu -a 'ka nyuma -yobibeli, nyumaa lamumninyo o -mia. ³¹ We 'dεε 'gbu in nεε ain -ylaε: -Lago yia gbunyuu weee -yo velili weee 'wotia. Nu, nyume -o -ka -Lagoo Zuzu veli, -Lago 'na 'ka o -yogbu 'woti. ³² Nyoo -ka *Nyumeε 'Yu daa gbunyuu gbaa, -moo -yogbu -Lago tia 'wu. Nu, nyume -ka Zuzu 'Popa daa gbunyuu gbaa, we 'de yi desḷeen -zeoo, we 'de yi bhla -we mia yida nya -zeoo, -Lago 'na 'ka o -yogbu 'woti.

Su -yo we 'bhue

(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

³³ «Su -zonu paa 'bhue -zonu, 'in su 'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yo wa yibhelia wee su. ³⁴ Amia mia de, 'mounime a -mia, a mneni a 'ka gbuzonu gbaa? -Innya. -Lu -we yea nyumeε dli -zo, mu tlaa o ηweε. ³⁵ Nyume -zonu mia, o gbuzonu mia o dibhe 'wu, 'mu o wlelia. 'In nyume 'nyuu mia, o gbu 'nyuu mia o dibhe 'wu, 'mu o wlelia. ³⁶ In nεε ain -ylaε: weli weee -we nyuma yia gbaa, zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wobhua, we 'ji wa yia gbaa. ³⁷ Nu, -na gbagbaweli -gu, -Lago yia -mi gbu dila. 'In we -gu -na yia gbu 'wotlaa.»

Nyuma yibhalia -Zezu gwedigbu

(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk 11.16,29-32)

³⁸ Toun -Lagoo titee gwesanya -yo Falizunyuma nεε -Zezu -yla: «-Slolunyo, -in nu gwedigbu yabhlo ε, 'in -a 'ka we 'jiyibheli zuzonu sa nu, -Lago tiea -mi.»

³⁹ -Zezu nεε: «Desḷeen -nyuma mia, nyuma 'nyii wa -mia, 'in wa'a zu -Lago dli -gu, 'in wa yibhalia 'mi gwedigbu.

Gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnu, 'mɔ we 'nɪ *Zonasu gbɔ -zɛ. ⁴⁰ Nu, Zonasɪ ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nukplɛ. 'Sa -bhlokpade Nyumɛɛ 'Yu yia gwlu zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹ *Ninivu -nyuma 'nva *Zonasu wɛli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyumɛ -ɔ 'yilia -ɔ -zia Zonasɪ, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lago yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in Ninivu -nyuma sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyuma 'yu, 'in wa dilia -maa gbɔ. ⁴² Sebaa 'wɔlulapɪlɪɲwnɔ 'bhva dɔdɔvɔ bhɔlɔluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔ gbɔyilo wɛli yukwli pɔlva yi. Nu, nyumɛ -ɔ -zia Salomɔɔ, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lago yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ɲwnɔ sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyuma 'yu, 'in ɔ dilia -maa gbɔ.

*Zuzu 'nyuu yia lɔ
(Lk 11.24-26)*

⁴³ «Nu, zuzu 'nyuu 'tɔla nyumɛ yabhlo 'wɔ, we mɔɪ, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɪdaa dataɔɔ nya, we 'ka ladɪ. ⁴⁴ We 'nɪ da 'yu 'gbɔ, we nɛɛ we 'dɛ -ylaɛ: «Na -budu we zɔ in 'bhva, -mɔ na bhitia lɔ.» We 'bhitia -mɔ lɔ, 'in we yia -bha wee -budu yli klo nya, -zugba we nukplɛ mi laylipeda, 'in -mɔ mi lamnazɪda. ⁴⁵ Tɔvɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nukplɛ -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemɔ, 'in we yia -mɔvɔ 'bɔmɔɪ. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladɪ duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyumɛɛ -kwikwɪ yia 'ylinyumani, 'in we yia we tianɔ 'wɔzi. Dɛslɛɛn -nyuma -wa ka nukplɛ 'nyua 'yli, we 'sasɔkpa -gbɔ yia wa ylia.»

*-Zezuu zɔyali -nyuma -zɔvɔ
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Da -Zezu mia nyuma -yla gbɔ gbada nɪ, 'in ɔ 'nyaa -yɔ ɔ bhelia yia yi, 'in wa yia -buduɲwɛɛ 'yɔligbe. Wa 'yɪbha wa 'ka ɔ -yla gbɔ gba. ⁴⁷ 'In nyumɛ yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mi 'pipee, wa 'yɪbha wa 'ka -mɪ -yla gbɔ gba.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

⁴⁹ ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'binɔnya wa 'kluslolu.

'In ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia.

⁵⁰ Nu, -ɔ nua na Dide -ɔ mia yalu dumagbu lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ nine

(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Wee 'yɩ -bhlokpade nya, -Zezu 'tɩaa -budu zɔ, 'in ɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gu ladiɩ mni. ² Nyɩmaa -zlo ka ɔ gbelii 'gbɔ, ɔ yia 'glɩ 'wubho, 'in ɔ yia -mɔ ladiɩ, -zugba nyɩmaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gu. ³ Gbɔɔ nine nya ɔ -slolua wa gbɔ duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mniɩ 'mnɔ 'paa. ⁴ ɔ mia wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo ŋwe -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tɔlva bhɩlilia tukpa -dɔdɔ -gu, da bla 'niɩ -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbɔ, we yia mi sa slɔ. ⁶ Nu, 'yɩ -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɩlɩɩ 'gbɔ. ⁷ We 'ya tɔlva sloa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gu palɩ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlva yia dɔdɔ -zɔnɩ -gu bhɩlili, 'in we yia zɩ. We lakpa tɔlva wɩ 'ya glɩ -bhlo 'ya kugbua, tɔlva wɩ 'ya glɩ ta, 'in tɔlva wɩ 'ya glɩ gbɔ. ⁹ -ɔ -ka 'nunɩ -yukwɩ 'wɩ -ka, ɔ 'nɩ we.»

-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔɔ nine

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ ɔ 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layɩbha: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na slolu wa gbɔɔ nine -papɩ nya?»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyɩmaa 'wlulapɩgbɔ mia zizada aɩ 'kluslolu, ni, ɔ 'ni we wamiɩ 'kluslolu. ¹² Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɩ wa yia -gɔpaliɩ, 'in we 'ka 'wɔzumani. 'In nyime -ɔ 'niɩ -lu duun -ka, we -sɛɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

¹³ «We 'dɛɛ 'gbu na gbaa wa -yla gbuv nine -papie nya. Wa -ka ylada -mi, wa'a 'yi la. Wa -ka yukwli puda -mi, wa'a 'nu. Nu, wa'a 'nu gbu yabhlogbɔɔ 'wɔla. ¹⁴ 'Sa -we -Lagɔgbuv -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbuzɔnu wa gbɛgbɛɪn, ɔ nɛɛ:

«Yukwli a yia pɔa 'nanɔv,

'in a 'na 'ka we 'wɔlanɔ.

Ylaa a yia 'nanɔv,

'in a 'na 'ka -lu -yɔyi.

¹⁵ Nu, waa nyuma -manu 'wlukɔvɔn ka 'wɔtv -dudluu.

Wa ka wa yukwli 'sumani, wa ka wa 'yli 'mu,

wa yi layi, wa yi 'nu, wa yi gbu yibhelii 'gbu,

wa yi wa dli 'bhitii 'gbu, in yi wa gbu 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

¹⁶ Amia, amiaa 'yli yi la, 'in amiaa yukwli nua, 'wɔtvɔvɔ -dlɔɔ mi amiaa -nu nya. ¹⁷ In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: -Lagɔgbuv -falɔpanya -yɔ -Lagɔnyuma tikluu -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi, -we a nua, wa 'ka we 'nu, 'in wa 'ni we 'nu.

Mnɔpanyɔɔ gbu ninee 'ji

(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbu, amia, a 'nu mnɔpanyɔɔ gbu ninee ji ni 'wɔla. ¹⁹ -Wa 'nua *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛɛ wɛli, 'in wa'a 'nua we 'wɔla, wa 'wlv 'yoo ŋwɛ -yɔ da 'mnɔ bhli. *Gbɔnyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mɔ we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlvɔ mi -bha tukpa -dudu 'bhisa, da -Lagɔwɛli bhli. 'in wa -ka we 'nu ni, 'in wa ŋwnua we gbu 'muna nya, 'in wee 'muna'a -gwɛ. ²¹ Nu, wa 'ni ŋwnu we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhla -sɛɛ nya wa ŋwnua we -yɔ, 'in wa -ka wa stalɔda -mi, wa -ka wa 'kliye 'wɔpalɔda -mi -Lagɔwɛli 'gbu, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gv. ²² Tɔlvɔ 'wlv 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nua wee wɛli, 'in dudu -gvɔ dliɔvɛ klaa, wa

'gwezi -we nania wa dudu, 'in we nua wa -dawli 'wu klaa, mu palua we -guv 'gbv, we'e tnuv. ²³ 'In nyima tɔlva mia, -maa 'wlvv wee 'mnɔya -we -wa -Lagɔweli -mɔ dudu -zɔnu -gv. Wa 'nva we, 'in wa yia we -yɔɣwnu. Tɔv, wee weli -we mia wa 'wu, 'in we yia tnv. We lakpa yabhlo wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, we tɔlva 'ya glv ta, 'in we tɔlva wla 'ya glv gbu.»

-Petu 'nyuuu gbv nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔ nyimaa 'wlulapiliv 'wuvlvv, 'mu na yia da aun -yla gbaa. Nu, nyime yabhlo 'paa ɔ kpa 'mnɔ -zɔnu. ²⁵ -Mv 'bɪgv, sabɔ, da nyima wee mia 'yila 'wu, ɔ tnyime yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glv wee 'mnɔ -kpa, 'in ɔ yia mni. ²⁶ Da wee 'mnɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyidi.

²⁷ «Wee kpa -kanyɔ lubhonnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Amiaa -kanyɔ, 'lee, -in 'ni zlme da 'mnɔya -zɔnu 'paa? 'In da -petunya ni 'bhulva?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na tnyime nva we lɛ.»

«'In ɔ lubhonnya nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nu, a -ka wee -petu 'tluv yi, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tlu -bha -bhlokpade. ³⁰ A 'tide we 'yi, we 'de 'sɔ 'ka 'ylimani. We -didi bhla -ka bɛ, 'in in 'ka we -didinya 'tvlv nu, wa -di -slɔ -petu, wa gbvan we, 'in wa 'ka we sie. -Mv 'bɪgv, wa 'ka 'mnɔ -di, 'in wa 'ka we na -gbagbu 'wɔkwa.» »

-Lagɔ nyimaa 'wlulapiliv gbv nine

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔ nyimaa 'wlulapiliv 'wlv su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mv nyime yabhlo 'bhua 'wu, 'in ɔ yia we glv ɔ kpa.

³² We 'kienyi we -zi dudu -gusu su weee 'ya. Nu, we -ka mi, 'in we ylimania 'kaduu, 'in we zea su -we -zia su weee 'wu. Nu, 'zianya yia we lulu 'sobhaa we 'klyia -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

³³ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbusu nine yabhlo, o nɛɛ: «-Lagoo nyumaa 'wlulapilite 'wlu *goo 'ɲwno yabhlo slua 'floo -bhobhuu kilo glu -bhlo 'ya gbu lu, o bhitia we, 'in we yia 'yli, mu.»

-We ka 'gbu -Zezu paa gbusu nine

(Mk 4.33-34)

³⁴ Nu, gbu weee mia de, gbusu nine -papie nya o -slolua we nyumaa -zlo. We 'ni gbusu nine -papie 'wobhu, o'o -slolu nyuma gbu. ³⁵ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagoo gbusu -falipanyo gbaa, we 'ka gbuzonu -ze, o nɛɛ:

«Nu, gbusu nine -papie nya na yia wa -yla gbu gbaa.

We 'ka dudu gwedida 'bhu,

gbu -we -Lagoo zizea, gbaa na yia we.»

³⁶ Toun, -Zezu 'bhua nyuma glaa, 'in o yia -buduɲwee mni. O plaa -budu zo, 'in o 'bunonya yia o kwesi be, 'in wa nɛɛ o -ylaɛ: «Gba -ain -yla kpa a -petu 'nyuu nu gbusu ninee 'ji.»

³⁷ O nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, -o 'paa 'mnɔya -zonu, Nyumee Yu -wa. ³⁸ 'In kpa a mia, mu -wa dudu -gu, 'in 'mnɔya -zonu mia, mu -wa nyuma -wa -Lagoo pilia 'wlu la. -Petu mia, mu -wa nyuma -wa gbonyuuu dide pilia 'wlu la. ³⁹ Oo tunyime -o glua wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -muv -wa dudu bhiali da. We -didinya mia, -muv -wa 'anzinya. ⁴⁰ Sa wa tlua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wu, 'sa -bhlokpade we yia dudu -bhia bhla -mia. ⁴¹ Oo Nyumee Yu yia onuu 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbonyuu lu we -yo -wa ka de nua gbonyuu le, we 'ka wa 'wugbizi, -wa -Lagoo

pilia 'wlu la glaa. ⁴² 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wu viteli. - Mō wa wia, -mō wa lia gla 'wu. ⁴³ -Wa nva -Lagōō dōmagbu lē, ma yia lia 'yib 'bhisa da wa Dide pilia nyuma 'wlu la. -ō -ka 'nōnō -yukwli 'wlu -ka, o 'nū we.

Ḥnumnilu -we mia zizada

⁴⁴ «-We -yō -Lagōō nyumaa 'wlulapilite 'wuwluva mu -wa ḥnumnilu yabhlo -we mia zizada kpa. 'Mu nyume yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lu. O ple menī, 'in o mnia, o yia o -lu weee pelu 'pa o 'ka wee kpa zō.

Tukpa -zōnō -we ka -vale 'tea, we gbūu nine

⁴⁵ «-We -yō -Lagōō nyumaa 'wlulapilite 'wuwluva, mu -wa 'ya, -valepanyō -ō mia tukpa -zōnō -we ka -vale 'teaa datalida. ⁴⁶ O 'yia wee 'yilinano -tukpa, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima ni, o mnia, 'in o yia o -lu weee pelu 'pa o 'ka we zō.

Zibhi -bha -sowlii gbūu nine

⁴⁷ «-We -yō -Lagōō nyumaa 'wlulapilite 'wuwluva, mu -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lu, 'in we yi zibhii 'yli -bhlo -bhlo kpa. ⁴⁸ We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lu gbize, 'in wa yia we 'nyu -gōgō -gu ladi, wa 'ka zibhi 'wugbizi. We zuzōnō wa gbizia 'wu, -muu wa slua wa -cice 'wu, 'in -we 'nia 'yilinani, 'in wa yia we kwnēē viteli. ⁴⁹ 'Sa -bhlokpade we yia -mia dudūu bhia zli. Nyuma -wa nva gbūnyuu lē -yō -wa nva gbū -zōnō lē, 'anzinya yia yia we 'ka wa -yōsisi, ⁵⁰ 'in -wa nva gbūnyuu lē, we 'ka -maa -kosu 'kadu 'wu viteli. -Mō wa yia wilia, -mō wa yia gla 'wu lia.»

Gbuzōnō sua -yō gbuzōnō lolu

⁵¹ -Zezu nēē o 'binōnya -yla: «A ka we 'dē weee 'wolanu?»

Wa nēē: «In, -a ka we 'wolanu.»

⁵² Tōn, -Zezu nēē wa -yla: «Nu, -Lagōō titee gwe-sanyō -ō yibhelia -Lagōō nyumaa 'wlulapiligbu, o 'wlu

nu, -budurɲwɛɛ -kanyɔ yabhlo -ɔ wleli 'ɲnumnilu sua -yɔ 'ɲnumnilu lolu, ɔ -luu lazɔda.»

-Zezuu -zɔɔ -nyuma 'nɪ ɔ gbu -yɔɲwɲu

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ -Zezu ka gbɔɔ nine -papɛ bhia 'bhie, ɔ yia -bhade 'bhu. ⁵⁴ 'Gbe -we 'wɔ ɔ 'ylimaniɔ, ɔ mɲia -mɔ, 'in ɔ yia nyuma -slolu -mɔ -Lagɔbudu zɔ. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa ɲwɛgaga -subhali. 'In wa nɛɛ: ⁵⁵ «Ɔɔ nyɲmɛ mia da nɪ, -budukɔnyɔɔ yu -wa, we 'nɪ mɔv? Ɔ 'nyaa mia nɪ, Malii -wa. *Zake klaa, *-Zɛzɛfu klaa, 'Simɔɔ klaa, we -yɔ Zudi, wa 'nɪ ɔ bheliɔa? ⁵⁶ Ɔ bhɔɔɔa mɪ -ain glaa. Aya! Mɔ ɔ -sali gwɛdigbu lɛnu sea?»

⁵⁷ We 'dɛɛ 'gbu, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ dli -gɔ zɔ. Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «-Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -ka -mɪ, da weee wa zɔa -bha ɔ. Wa'a zɔ -bha ɔ, ɔ -zɔɔ we -yɔ ɔ -budurɲwɛɛ.»

⁵⁸ Nyuma 'nɪ ɔ dli -gɔ zɔv 'gbu, ɔ 'nɪ -bha gwɛdigbu duun lɛnu.

14

Sa 'Zan -Batisɪ titliɔ 'wɔ la

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ We bhla, Galilee -dɔdɔv 'wlulapɪlɲyɔ Ewloɔv 'nɔva -Zezuu 'di. ² Ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɲnya -yla: «'Zan -Batisɪ -wa! Nu, mɔ -sɔa titliɲnya glaa 'wɔ, we 'dɛɛ 'gbu ɔ mnenia ɔ 'ka gwɛdigbu lɛnu.»

³⁻⁴ Nu, sa Zaaan titliɲgbu 'plia, mɔv mia da: Ewloɔv kwaa ɔ bheli Filipɔv 'ɲwnɔ Ewlodiadi, 'in Zaan nɛɛ ɔ -yla: «Nu, we 'nɪ 'ylinani -Lagɔɔ tite 'wɔ, nyɲmɛ 'ka ɔ 'dɛɛ bheli 'ɲwnɔ glosa, 'in ɔ 'ka ɔ kwa.»

We 'dɛɛ 'gbu Ewloɔv yia nyuma tie, wa 'ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ gbuan, 'in wa 'ka ɔ -kasɔ 'wɔpa.

⁵ Ewloɔv 'yibha ɔ 'ka Zaan 'bha. Nu, ɔ mɪ Zuifu sɔda, -maa nɛɛ nu, Zaan mia, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -wa.

⁶ Nu, Ewloḍuḅ gwalyilu 'feti nynia, 'in Ewloḍiadu 'ḡwnḡyu yia -wa mia 'feti -gḡḡ 'yibadū lute. 'In ḡ yia Ewloḍu ḍḍuḍ namanū bhabha. ⁷ 'In ḡ yia bi, ḡ nḡḡ: «-We a yia 'mī -zlalia, yoo na yia we aḡn 'nyḡa.»

⁸ Ḍ 'nyaaa weli -gḡḡ ḡ nḡḡ: «-In 'nyḡ 'mī 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gḡḡ.»

⁹ We wlaa Ewloḍu 'kḡayli la, nu, ḡ ka bi ḡ -limaa 'yibadu 'gbu, ḡ nḡḡ: «-We ḡ -zlalia 'mī, a 'nyḡ we ḡ yoo.»

¹⁰ 'In ḡ yia 'slujayu yabhlo tie -mḡ -kaslu 'wu, ḡ 'ka Zaan 'wlu -gḡ -ḍi. ¹¹ 'In wa -yḡ ḡ 'wlu yia yi -plaa -gḡḡ. Wa 'nyḡa we ḡḡ 'ḡwnḡyu yoo, 'in -mḡḡ yia we ḡ 'nyaa yoo 'nyḡ. ¹² Tḡḡn, Zaan 'bunḡnya yia, 'in wa yia ḡ 'kwie 'bumnū, 'in wa yia we 'bhḡka 'wufa, 'in wa yia we 'ḍi -Zezu -salia mnū.

-Zezu 'nyḡa nyūmaa 'wlu gḡḡ -bhlo 'wlu gḡḡ lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³ -Zezu 'nva we 'ḍi, 'in ḡ yia 'gḡḡ 'wubho, ḡ -ḍia 'nyu 'wu, 'in ḡ yia da beḡḡḡ mnū, da nyūma 'nūa -mī, ḡ 'ka 'wḡnya.

Nyūmaa -zlo 'nva we, wa 'tlaa wa 'gbe nukple, 'in wa yia ḡ 'bi mnū bhv -gḡḡ, 'nyu -gḡḡḡ -gḡḡ yilie nya. ¹⁴ -Zezu 'tlaa 'gḡḡ 'wu, ḡ 'yia nyūmaa -zlo -yḡ, 'in wa yia ḡ nyazi 'wula, 'in ḡ yia wa guzḡnya jipe.

¹⁵ Jibhe zḡa, ḡ 'bunḡnya bea ḡ kwesi, 'in wa nḡḡ: «'Yḡḡ ka -fla, 'in da tlḡḡḡ la. We 'ḍḡḡ 'gbu, 'nyḡ wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wu lililu zḡa mnū.»

¹⁶ Ḍ nḡḡ wa -yla: «Wa 'na 'ka mnū. Amīaa 'ḍḡ 'nyḡ wa lililu.»

¹⁷ 'In wa nḡḡ: «We 'nī 'floo gḡḡ -yḡ zibhii 'ya 'sḡ 'wubhu, -a 'nī lililu kwḡḡ -ka.»

¹⁸ 'In ḡ nḡḡ: «A -yḡ we yi.»

¹⁹ -Mḡḡ 'biḡḡ, ḡ nḡḡ nyūmaa -zlo -yla nu, wa -ḍi -petu -gḡḡ la. Tḡḡn, ḡ bhua wee 'floo gḡḡ -yḡ zibhii 'ya 'sḡ 'wu, ḡ ylaa yali, 'in ḡ yia -Lagḡ fuo 'pa. 'Bhie, ḡ ḍlilia wee 'floo, ḡ 'nyḡa we ḡ 'bunḡnya yoo, 'in -maa yia we nyūma 'wḡḡḡḡ. ²⁰ Wa

'de weee lia, 'in wa yia lv. We pneu -tva 'wu, -we nynia -cice kugbua le 'so, 'in o 'binanya -yo we yia mni. ²¹ Nyima -wa lia, wa nyni nukpasiaa 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'hwni -yo 'nyenyeyua zeli.

-Zezu naa 'nyu -gu

(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²² Toun, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali o 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba o pa nyuma weli. ²³ O 'paa wa weli, 'in o yia -gogo 'wlu mni o 'ka -Lago bhuhhoe. O mi -bha o 'de -bhlo, 'in sabo yia be. ²⁴ Nu, 'glu ka -sleen -gogo -yo la tlumani. -Pipe mi wa 'klv -yo -gbein bhulvdaa 'gbv, 'nyuu -gbv sloba 'glv 'wu.

²⁵ Tiatia -kukogboa, 'in -Zezu yia o 'binanya 'bi mni 'nyu -gu -nonve nya. ²⁶ Wa 'yia da o -yo -noda -mo 'nyu -gu, 'in wa yia nyanonv, wa nee: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanonv ndaa 'gbv, wa yia 'wukpi. ²⁷ Toun, 'in o nee wa -yla: «A 'na nonv nyanonv -ni, -ami -wa, a pali dli la.»

²⁸ 'In Pielu nee: «Na -Kanyo, we -ka -mi 'pien, 'nye 'mi 'yoo, in 'ka 'nyu -gu na, in 'ka -mi -yobe.»

²⁹ O nee o -yla: «'Yi!»

Pielu 'tlaa 'glv 'wu, 'in o yia -Zezuu -gbe mni 'nyu -gu -nonve nya. ³⁰ Nu, o 'yia -pipe mi 'pluda, 'in o yia nyanonv, 'in o yia 'nyu glu -plaplie bhli. O 'kpa 'wu, o nee: «Na -Kanyo, kpa 'mi!»

³¹ -Bha -bhlokpade, -Zezu -gloa so 'wu, 'in o yia o kpa, 'in o nee: «Dli 'kienyi -zonyo, lee -lu ka 'gbv -na lv dlia?»

³² Wa 'de 'so -bhoa 'glv 'wu, 'in -pipe yia zobe. ³³ Toun, o 'binanya -wa mia 'glv 'wu, 'in wa yia o 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka o 'ylimani, wa nee: «-Mi, -in mi -Lagoo 'Yuu 'debbie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaleti guzonya

(Mk 6.53-56)

³⁴ Wa -dɪa 'nyu 'wɔ, 'ɪn wa yia Zenezaletɪ -dɔdɔ -gɔ nyni.
³⁵ -Bha nyɪma weee yia -Zezu yibheli, 'ɪn ɔ 'dɪ yia wee dɔdɔ weee -gɔ lamneni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. ³⁶ 'ɪn wa palɪa -Zezu zukpa nɪ, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ -banaa ŋwɛ kwɛzi. 'ɪn -wa weee zia we kwɛ, -maa yia 'pɔ.

15

-Zezu -yɔ Zuifɔv tite

(Mk 7.1-13)

¹ Falizunyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhua -Zeluzalemɔ, 'ɪn wa yia -Zezuu -gbɛ yi, 'ɪn wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ² «-Na 'bɔnɔnya mɪa, wa'a budo kwɛ -amɪaa titee sɔɔɔ, 'ɪn wa lia. Nu, -we -amɪaa dɔkpasɪ gbaa -a 'na nɔnɔ lɛ -nɪ, 'mɔ wa nɔa lɛ. Lɛɛ -lu ka 'gbua?»

³ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɪa mɪa da, amɪaa bhlasabhla gbɔɔ 'gbɔ, a'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛ. Lɛɛ -lu ka 'gbua?»

⁴ Nu, -Lagɔ nɛɛ:

<Zɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔŋwɛ.>

ɔ nɛɛ 'yaɛ:

<ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa vɛɪ,

'bha wa 'bhaa ɔ.>

⁵ 'ɪn amɪa, a nɛɛ: nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, -we ɔ 'ka yaa wa 'nyɛ, wa 'wɔsasɛ saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nyɛ, ⁶ ɔɔ nyɪmɛ'ɛ -sa ɔ dide 'wɔ. 'Sa a nɔa, 'ɪn a saa -Lagɔwɛɪ la, amɪaa bhlasabhla gbɔɔ 'gbɔ. ⁷ Wɛɪ 'sɔ -nyɪma a -mɪa! -We Ezaii gbaa -benyi amɪaa daa, gbɔzɔnɔ -wa. ɔ nɛɛ:

⁸ <-Lagɔ nɛɛ: waa nyɪma mɪa,

ŋwɛɛ la wa nnania 'mɪ,

nu, wa dɪ 'nɪ 'mɪ -gɔ -mɪ.

⁹ Bhebhe wa ylɪmania 'mɪ.

Nu, tite wa slɔlua,

-we wa laa -Lagɔɔ tite,

nyumaa -gbε we bhua.» »

*-We plalia nyuma pɔn, mɔ nɪ
(Mk 7.14-23)*

¹⁰ -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ nyumaa -zlo -yla: «A bɛ -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nɔ. ¹¹ Nu, -we plaa nyumɛ ɲwɛɛ, we'e -plali ɔ pɔn. Nu, -we plalia nyumɛ pɔn nɪ, mɔ -wa we bhua ɲwɛɛ.»

¹² Tɔvɔn, ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ -yɔ, 'ɪn wa nɛɛ ɔ -yla: «-ɪn -yi we 'ji nu, wɛɪ -ɪn gbaa dɛ -bha, we ka Falizɪnyuma 'wɔ 'fnɔ?»

¹³ ɔ nɛɛ: «Su, -we na Dide, -ɔ mia -yalɪ, 'nɪa fa nɪ, tlua wa yia we. ¹⁴ A 'tide wa 'yi nu, 'lɔlɔnya wa -mia, 'ɪn wa mia 'lɔlɔnya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lɔlɔnyɔ -ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'ɪn wa 'dɛ 'sɔ bhlilia 'bhuka 'wɔ.»

¹⁵ Pɪɛɪ 'bhua wɛɪ 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Wee gbɔv nine mia da nɪ, sa we 'ji mia?»

¹⁶ -Zezu nɛɛ: «Amɪa, a 'nɪ 'ya -slɔ -mɔv 'wɔlanɔv? ¹⁷ Nu, -lu weɛɛ -we plalia nyumɛɛ ɲwɛɛ, ɔ nukplɛ we plɪa. -Mɔv 'bɪgɔ, 'ɪn ɔ plaa 'kwla -yɔ. A'a 'nɔ 'ya -mɔv 'wɔlaa? ¹⁸ Nu, -we tlaa nyumɛ ɲwɛɛ, mɔ bhua ɔ dɪ zɔ, 'ɪn -we plalia nyumɛ pɔn, mɔ -wa. ¹⁹ Nu, 'wlukɔvɔn lapɔpaliɛ 'nyuu bhua nyumɛɛ dɪ zɔ. Tɔvɔn, 'ɪn nyuma bhaa wa -lima, 'ɲwɔnɪ -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ,* wa kaa mɔvɔnɪ kwɛ, wa ylia 'wie, wa tɔbhua yɔ, 'ɪn wa saa wa -lima 'ɲnɪ. ²⁰ Nu, -we plalia nyumɛ pɔn mɔ mia dɛ. Nu, nyumɛ 'nɪ kwɛ budo tiklu ɔ 'ka li, -mɔv'ɔ -plali nyumɛ pɔn.»

*'Lakpajwɔ ɲwɔnua -Zezuu gbɔ
(Mk 7.24-30)*

* ^{15:19} ɠɛkɪwɛɪ 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kukwalia, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ.

²¹ -Muu 'bigu, -Zezu 'bhva -bha, 'in o yia Tili -yo Sidoon -dudu -gu mni. ²² Kanaa -hwno yabhlo -dula -mo la, 'in o yia o -gbe mni, -zugba o wili o -yo: «-Davidi 'yuoo, -in 'yili 'mi nyazioo! Na -Kanyo, zuzu 'nyuu ka na 'hwnoyu kpa, o 'ni 'kvayli -ka.»

²³ -Zezu 'ni o -gu -sa. O 'bunonya bea o -yo, 'in wa nee o -yla: «Vu o, we 'ni -muu, o mi -an 'bi wiwie nya.»

²⁴ 'In -Zezu nee: «Izlaelinyima -wa 'wlvb bhlabhle -we mno, wa 'dekpva a 'gbu in yia yi.»

²⁵ Nu, o 'hwno 'sibhlia o 'yu 'kukolu, o nee: «Na -Kanyo, be 'mi -yo.»

²⁶ 'In o nee: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tuklu -mi wa 'ka 'yiaasli lililu zo -sa, wa 'ka we gwu zo viteli, we 'ni muu?»

²⁷ O 'hwno nee: «Na -Kanyo, gbuzono -wa. Nu, 'yiaasli -ka lida -mi, 'in gwu -ka 'tabhle zo -mi, wee lililu -we bhlia, gwu lia we, we 'ni muu?»

²⁸ O nee: «Amaa dlizuzve 'yli 'le! -We a 'yibhaa, mu yia an -yla lenva.»

-Bha -bhlokpade o 'yu 'pva.

-Zezu jipea guzunya -zlo

²⁹ -Muu 'bigu, -Zezu 'bhva -bha, o 'plua Galilenyu kwesi, o -gblaa -gogo 'wlu, 'in o yia -mo ladi. ³⁰ Ton, nyumaa -zlo -yo wa guzunya yia o -gbe yi. Tolva tigia, tolva'a 'yi la, tolva 'kua, tolva'a 'nu, 'in wa'a gba, we -yo guzunya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yo laslu, 'in o yia wa jipe. ³¹ Nyumaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pu, -wa tigia, wa ka no 'nanuu, -wa 'lva, wa ka layi, we 'ni wa hwegaga -subhali -se. 'In wa yia *Izlaeli -Lagoo 'hni -mnini.

*-Zezu 'nyea nyuma 'wlu glu -bhlo lililu
(Mk 8.1-10)*

³² -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'in ɔ nɛɛ: «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wu. Wa 'yɪ ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. Nu, wa 'ni -sɔ li, in -ka gba wa mni lu ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblɔ bhli siaste kwɛɛ.»

³³ -Bha ɔ 'bunɔnya 'yɪbhaa ɔ laɛ: «-A mia -flii 'pɪpɪ, da -a ka 'floo 'yɪli, 'in -a 'ka nyumaa -zlo ni 'nyɛ, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lva?»

³⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi aun kwɛɛa?»

Wa nɛɛ: «'Floo gbesɔ, we -yɔ zibhi yua -sɛɛ.»

³⁵ Tɔun, ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -yla nu, wa -di dudu la. ³⁶ 'Bhie, ɔ 'bhua 'floo gbesɔ -yɔ zibhi 'wu, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladidli, 'in ɔ yia we ɔ 'bunɔnya yoo 'nyɛ, 'in -maa yia we nyumaa -zlo 'wuladlili. ³⁷ Wa 'dɛ weɛe lia, 'in wa yia lv. -We wa sialta, we nyini -cɪcɛ gbesɔ, 'mɔ ɔ 'bunɔnya -yɔ we mni. ³⁸ Nu, -wa lia wa nyini nuɔpasiaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000). Wa 'ni 'ɲwnɪ -yɔ 'nyenyɛyua zɛli. ³⁹ Da -Zezu 'nyɛa wa 'yoo, 'in ɔ yia 'glɔ 'wubho ɔ 'ka Magadan -dudu -gɔ mni.

16

**Sadusenyuma -yɔ Falizinyuma 'yɪbhalia -Zezu gwɛdigbu*

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

¹ *Sadusenyuma -yɔ Falizinyuma bɛa -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ layla. Wa nɛɛ ɔ -yla: «-In nu gwɛdigbu yabhlo ɛ, 'in -a 'ka we 'jɪyɪbheli nu, -Lagɔ 'nyɛa -mi 'tɪtɛ.»

² -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Ylv -ka bhli, yalɪ -ka lazamani a nɛɛ da nanɪ 'yɪli. ³ 'In zɔkɔpɛ 'yɪlv -ka 'wɔsɔ, yalɪ -ka lazamani, a nɛɛ 'nyu yia -zɛɛn lva. A -ka yalɪ yla, we -ka nu, 'nyu yi lva, 'in a yɪbhelia we 'ji. 'In -we mia -zɛɛn 'plɪda, a 'ni mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we

yibheli. ⁴ Desleen -nyuma ka 'nyii, 'in wa'a zu -Lagɔ dli -
gu. Wa 'yibha in nu wa -yla gwedigbu le, we 'ni *Zonasu
gwedigbu 'wobhu, wa 'na 'ka gwedigbu yabhlogbɔɔ 'yi.»

Tɔun, ɔ tia -bha wa, 'in ɔ yia mni.

Falizinyuma -yɔ Sadusenyumaa gɔɔ gbu

(Mk 8.13-21)

⁵ ɔ 'binɔnya mia 'nyu 'wodida, wa ka 'floo 'wudlv.

⁶ Tɔun, -Zezu nɛɛ wa -ylɛ: «A zu amiaa 'dɛ 'yliyɔ, a 'na
'tideli amiaa 'dɛ 'yi Falizinyuma -yɔ Sadusenyumaa 'floo
*gɔɔ -yla -ni.»

⁷ -Bha ɔ 'binɔnya gbugbali -ylɛ: «Nu, 'floo 'ni -an
kwɛɛ -mi, we 'gbu ɔ yi 'saa gba.»

⁸ -We mia wa dli zɔ, -Zezu yibhelia we 'ji, ɔ nɛɛ wa -ylɛ:
«Dli 'kienyi -zunya, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbu a gbugbali -yla nu,
a 'ni 'floo kwɛɛ -kaa? ⁹ A 'ni -slɔ we 'wɔlanu nu, 'floo gbu
in dlilia nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wu laa?
'In -cɪɛ a 'bhua 'wu, a ka we 'wudlv? ¹⁰ 'In 'floo gbesɔ in
dlilia nyumaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wu la, 'in -cɪɛ a 'bhua
'wu, a ka we 'wudlv? ¹¹ In -ka an -yla gba nu, a zu amiaa
'dɛ 'yliyɔ Sadusenyuma -yɔ Falizinyumaa gɔɔ kwɛɛ, in 'ni
'floo gbu gba, sa a 'nu we 'wu laa?»

¹² -Slɛɛn, ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo
*gɔɔ gbu gba. Gbu -we Falizinyuma -yɔ Sadusenyuma
slolua, 'mu ɔ saa 'ɲni.

Pielɪ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ

(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ -Zezu mnia Sezalee Filipu -dɔdɔ -gu, ɔ nynia -mɔ, 'in
ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylɛ: «'Lee, nyuma nɛɛ *Nyumɛɛ 'Yuu daa
nyɔɔ ɔ -mia?»

¹⁴ Wa nɛɛ: «Nyuma tɔlva nɛɛ, 'Zan -Batisɪ -in -mia, 'in
tɔlva nɛɛ, Elii -in -mia. 'In tɔlva nɛɛ 'ya nu, Zelemi -in -
mia, -Lagɔgbu -falɪpanyɔ -putu -in -mia.»

¹⁵ 'In ɔ nɛɛ: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

¹⁶ Simɔ Pieli nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia, -in mi 'yliyɔga -Lagɔɔ 'Yu nya.»

¹⁷ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wu -dlɔɔ, nu, wee gbu mia, nyumɛ 'ni -mi we -slolu. Na Dide -ɔ mia yali, mɔ -slolua -mi we. ¹⁸ Nu, -mi wa laa Pieli, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gu na yia na *Leglizɔ 'subhaa. 'In tɔltɔlee 'dɛbɔhie -gboluu 'tite 'na 'ka we -wɔ. ¹⁹ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔlgbee -lakɔ na yia -mi yoo 'nyɛa. -We -na yia gbuaan dudu -gu, gbuaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dudu -gu, -bloa wa yia we yali.»

²⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -yla 'kɔ 'ciɔ nya: «A 'na gbalɔ nyumɛ yabhlogbɔɔ -yla, in mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -ni.»

-Zezu nɛɛ tɔɔ yia, 'in ɔ 'ka tɔltɔnya glaa 'wɔɔɔ

(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

²¹ Nu, we 'ka -bha 'bɔ, -Zezu gbaa -slɛɛn ɔ 'bunɔnya -yla sa tɔkɔ, ɔ'ɔ zize 'masɛɛn gbu, ɔ nɛɛ: «We mi nu, in mni -Zeluzalemɔ, -mɔ Zuifvɔ nyuma kpasɔ klaa, *-Lagɔɔbunɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sta bhabha. Ma yia 'mi wlaa wa 'ka 'mi 'bha. 'In 'yɔ 'sɔ we tanɔ nya, tɔltɔnya glaa na yia 'wɔɔɔa.»

²² Tɔɔn, 'in Pieli yia ɔ -glima lali, 'in ɔ yia ɔ -yla gbu gba, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ɔnɔnu we -ni. -Mvɔ 'na nɔnɔ lɛ -ni.»

²³ -Zezu 'bɔitia la, ɔ nɛɛ Pieli -yla: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bɔ 'mi kwesi. -In mi 'mi 'yoo -kɔluda. Nu, -i'un pupali 'wlukvɔn la -Lagɔ 'bɔisa, nyuma 'bɔisa -na pupalia 'wlukvɔn la.»

²⁴ Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mi 'bɔ nɔ, ɔ -sa ɔ 'de dli, ɔ 'bɔ ɔ stasɛɛ *su 'wu, 'in ɔ 'ka 'mi 'bɔ yi. ²⁵ Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔɔvɔ ni, 'wu ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔɔvɔ na 'gbu, 'yliyɔgagɛ -we 'ni bɔlɔluda -ka, 'mvɔ -mɔɔ yia 'yia. ²⁶ Nu,

nyumε -ka dudu -gυυ zuzonu weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wubō ni, lεε -lu o 'yi we 'wua? Nu, -lu yabhlogbō 'ni mneni we 'ka nyumεε 'yliyogagie zō. ²⁷ Nu, Nyumεε Yu yia yia o Didee 'ηnumnee san 'wu, o -yo o 'anzinya 'sō. 'In -we nyuma nva lε, we ηwεε o yia wa 'penia. ²⁸ In nεε aun -yla gbuzonu saε: amia -wa mia da -seli, aun glaa, nyuma talva ka Nyumεε 'Yu 'yi yida, o 'ka nyuma 'wlulapuli, 'bhie wa 'kaa tlu.»

17

-Zezuu 'binōnya ta 'yia o 'tite
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ 'Yli gbu, we gbelibhlonu nya, -Zezu 'bhua Pieli klaa, *'Zake klaa, we -yo 'Zakee bheli *Zaan 'wu, 'in wa yia -gōgō 'kadu 'wlu mni. -Mō wa -nyaa 'wu. ² -Mō, 'in o 'klu yia 'bhiti wa 'yliya 'wu, 'in we yia li 'ylo 'bhisa, 'in o -bana yia pōmanu 'paunpau zli 'bhisa. ³ Tōun, 'in wa yia Moizu -yo *Elii 'sō -yoyi, -zugba wa -yo -Zezu sa 'di. ⁴ -Bha Pieli gbaa -Zezu -ylae: «Na -Kanyō, -amīaa -seli -mimie nani 'yli! We -ka -mi dudu nani, palu yua ta na yia -seli 'subhaa. -Na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Eliii -nu -bhlo.»

⁵ O mi gbada, tōun yalupupa -we lia, 'in we yia wa 'wuweli. 'In weli yabhlo yia wee yalupupa nyidi 'tla, we nεε: «-O mia dε, na Yu -wa, in -kali o zε. 'Mō in 'nyea na dli weee yoo, a pulu o yukwli.»

⁶ O 'binōnya 'nva wee weli, nyanō sloa wa 'wu, 'in wa yia 'klu lagbli. ⁷ -Zezu bea wa -yo, o zia wa kwε, o nεε: «A -sō 'wu, a 'na nōnu nyanō -ni.» ⁸ Wa 'bhua 'klu 'wu, we 'ni -Zezu -bhlogbō 'wubhu, wa 'ni nyumε -putu -yoyi.

⁹ Da wa mia wee -gōgō kwlida, -Zezu zva wa 'di, o nεε: «-We a 'yia da -yo ni, o Nyumεε 'Yu 'ni -slō tlitlinya glaa 'wusō, a 'na gbalu we nyumε yabhlogbō -yla -ni.»

¹⁰ Τὸν, -Zezuu 'binɔnya yia ɔ layibha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbu -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yi tiaa?»

¹¹ ɔ nɛɛ: «Gbuzɔnu -wa: Elii yia yia tia ɔ 'ka -lu weee we 'bɪ 'wɔla. ¹² Nu, in nɛɛ aɪn -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'nɪ ɔ yibheli. Sa wa 'yibhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nu. 'Sa -bhlokpade wa yia Nyumɛɛ 'Yu siala.» ¹³ -Bha ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, 'Zan -Batisu gbu ɔ mia gbada.

-Zezu vaa zuzu 'nyuuu 'tite

(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya nɪnia nyumaa -zlo kwesi, nyumɛ yabhlo 'tlaa -mɔ, ɔ 'sibhlia 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: ¹⁵ «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yɪlɪ ɔ nyazi. Nu, ɔ 'wlukɔvɪn ka -nyumɔ. 'Yɪlɪ tɔlva nya, ɔ bhililia -kosu 'wɔ, ɔ bhililia 'nyu lɔ. ¹⁶ In ka ɔ -na 'binɔnya -la, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ jipe.»

¹⁷ -Zezu nɛɛ: «Deslɛɛn -nyuma -wa'a zɔ dli, nyuma 'nyii, 'yɪlɪ zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪlɪ zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yɪlɪbeda -tua? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

¹⁸ -Zezu 'kpɪla wee zuzu 'nyuu 'wluo, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia 'pɔ. ¹⁹ 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -nyaa 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu -amia 'nɪ mnɛni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɪ vaa?»

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We ka gbu -wa, amiaa dɪzɔzɔve 'kienyi. Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: *mutadu 'ya -sɛ, amiaa dli 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -gɔgɔ -yla, <'Bhu da, mɪn mɔ, 'in we bhua -bha.> A mnɛni 'ya a 'ka -lu weee lɛnu. [²¹ 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mia dɛ, we 'nɪ -Lagɔbhuhɔe -yɔ 'sun -plapɪe 'wɔbhɔ, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka we vu.]»

-Zezu gba 'yaa ɔ tɪtɪlɪgbɔ

(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²²⁻²³ 'Yɪlɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya gbelia 'wlu -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu wa yia nyuma

yoo 'nyea, wa 'ka o 'bha. Nu, 'yli 'so, we tanu nya, o yia tilitinya glaa 'wusa.» 'In wee gbu yia wa -gu 'wuti yuoo.

-Zezu plulua -Lagobudu 'kaduu 'gwezi

²⁴ -Zezu -yo o 'binonya nynia Kapenaumu, *-Lagobudu 'kaduu nisun -gwezisanya bea Pieli -yo, 'in wa yia o layibhae: «-Na -Kanyo mia, o'o plulu -Lagobuduu 'gwezi -wa yi?»

²⁵ Pieli nee: «Plulu o plulu we.»

Da Pieli plaa -budu zo, -Zezu gbaa tia, o nee: «'Simoo, -mi nee lea? Da nyumaa 'yugalunya mia 'gwezi -sada ni, nyoo plulu wea? Wa yua -wa yaayu, 'lakpanya -wa yi?»

²⁶ Pieli nee: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nee: «We -ka 'sa -mi, wa 'yua'a plulu we. ²⁷ Nu, -a 'ni 'yibha -a 'ka wa nyeni. We 'dæ 'gbu, mni 'nyu -yo. -In -ka -mo nyni ni, -in 'pa -ko. Zibhii tianu -ka we 'wobhua yi ni, gbize we 'wu. -In -ka we kpa, 'bha we nyee. -Mo -na yia tama yabhlo 'yia, -we 'kaa in -yo -mi 'soo nu -Lagobuduu 'gwezi plulu. 'Bhu we 'wu, 'in -in 'ka -amtaa -nu plulu.»

18

Nyoo 'yli -Lagoo 'yliya 'waa?

(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

¹ We bhla, -Zezuu 'binonya bea o kwesi, 'in wa yia o layibha: «Nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, nyoo 'yli wa glaaa?»

² -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in o yia wa 'yu o 'yiligbeli, ³ 'in o nee wa -yla: «In nee ain -yla gbuzonu sae: a 'bhiti amiaa 'de, 'in a 'ka 'yilaasli 'bhisa -mi. We 'ni -muu, nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mi.

⁴ «Nyume -o tia o 'de 'wu 'nyenyeyu 'bhisa, nu, nyuma -wa -Lago pila 'wlu la, mo -wa wa kpassa. ⁵ 'Yu -o mia yu

ni 'bhisa, nyumε -ɔ -ka ɔ kpa 'nanvu na 'ɲni nya, na 'de ɔ kpa 'nanvu.

Gbonyuu -lenonyaa -tnvu

(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)

⁶ «Nu, 'ylaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zva 'mi dli -gu, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbonyuu lukwa, we nani 'yli -mɔɔ -nu nya wa 'ka -mɔɔ tukpa 'kadu -bli -yɔ gbuan, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lu viteli. ⁷ Gbonyuu mi duduɔ -nyumaa -nu nya, gbv -we kwaa nyuma gbonyuu lu 'gbv. Nu, gbv -we kwaa nyuma gbonyuu lu, we mi la 'kɔmɔv. Nu, nyumε -ɔ ka -gbε wee gbonyuu -ka 'bhv, gbonyuu mi ɔ -nu nya. ⁸ We -ka -na bhv -yɔ -na sɔ 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we, 'pa we kwnεε. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi sɔ -bhlo -yɔ bhv -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wu mni sɔ 'sɔ -yɔ bhv 'sɔ nya. ⁹ We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lu kwa, -sa -mɔ we, 'pa we kwnεε. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli 'yli 'sɔ nya.

Bhlabhle -we mnɔaa gbv nine

(Lk 15.3-7)

¹⁰ «A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ 'ylaasli nu gbεgbεn, a 'na gbal -ni nu, 'ylaasli glaa, 'yu -bhlo 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi. Nu, 'yli weee nya, wa 'anzɔnya mi -bha yali. 'In na Dide -ɔ mia yali, mv 'yiligbea ɔ 'yu wa 'gbv. [¹¹ Nu, ɔɔ Nyumεε Yu mia, -wa mnɔa, 'ma ɔ yia gbv 'wusaa.]

¹² «Nu, a nεε lea? Nyumε yabhlo -ka bhlabhle glu gbu -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnɔ, we glu -mnva 'ya kugbua le gbomnva ɔ tia -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ mnia we 'yabhloo dataia. We 'ni mv? ¹³ In nεε ain -yla gbvzɔnu saε: ɔ -ka we 'yi, 'in we laa ɔ 'mna 'wu, we -zi bhlabhle glu -mnva 'ya kugbua

le gbomnuwa -we -tua -bha. ¹⁴ 'Sa -bhlokpade amiaa Dide -o mia yali, o' o nwnu waa 'yilaasli nu 'yabhlogbo'o 'ka mnao.

-Na bheli -ka -mi gbu -yokpali

¹⁵ «-Na bheli -ka -mi gbu -yokpali, mni o 'yia, 'in gbu o nua le, -in -yo o 'so 'ka 'wu -nya, -in 'ka we o -yla lapali. O -ka we nwnu ni, -zugba o ka 'ya na bheli -ze. ¹⁶ O 'ni we nwnu ni, -in 'bhu nyime -bhlo, nyuma 'so 'wu, 'in sa -Lagosebhe gbaa nu, wa 'bhu gbu 'wu nyuma 'so, nyuma ta 'yu, -in nu 'sa. ¹⁷ O 'ni wa weli 'wunwnu ni, gba we -Lagonyuma weee 'yu. 'In o 'ni -maa 'wunwnu ni, -in 'bhu o 'wu *nisun -gwewizanya -yo nyuma -putu -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa.

A bhubhoe -Lago dabudu

¹⁸ «In nee ain -yla gbuzonu sa nu, -we a yia gbuan dudu -gu, gbuan wa yia we -mo yali -Lagoo -gbe. 'In -we a yia -bhloa yia dudu -gu, -bhloa wa yia we -mo yali -Lagoo -gbe.

¹⁹ «In nee 'ya nu, amia mia dudu -gu, ain glaa, nyuma 'so -ka weli bhli, wa -ka -lu -mumu -zla, na Dide -o mia yali, 'nyea o yia we ain. ²⁰ Nu, da nyuma 'so, nyuma ta -ka 'wugbeli na 'hni nya, in mi wa glaa.»

Lubhonunya -o 'nia o -libheyii -yogbu 'wuti, o gbuvu nine

²¹ Toun Pielu bea -Zezu -yo, 'in o yia o layibhae: «Na -Kanyo, na bheli -ka 'mi gbu -yokpali, -zakpa zuma in 'ka o -yogbu 'wutia? We nyini -zakpa gbeso -wa yi?»

²² -Zezu nee o -yla: «Innya, in 'ni gba -zakpa gbeso. In nee: glu ta 'ya kugbua -zakpa gbeso (70 x 7).^{*} ²³ We 'dæ 'gbu, -we -yo -Lagoo nyumaa 'wlulapulu 'wowlua mu ni. ²⁴ Duvu 'wlulapulunya yabhlo 'yibha o -yo o lubhonunya 'ka wa kpagbu zeli. O bhli we zeli, o lubhonunya yabhlo yia, -mo'o 'ka minion kpagbu 'wlu. ²⁵ O nyime 'ni -lu

* ^{18:22} We 'ji yabhlo -wa nu, -zakpa glu ta 'ya kugbua le gbeso (77).

yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka wee kpagbu -sa. We 'dɛɛ 'gbu ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ 'ka ɔ pɛlv 'pa, ɔ 'ka gaylo -zɛ, ɔ 'ɲwnɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'in ɔ 'ka ɔ kpagbu -sa. ²⁶ 'In ɔɔ lubhonɔnyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kulu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: <-Na zukpa -wa, -in nu dlitie lɛ na gbɛgbɛɪn, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.> ²⁷ 'In ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yuli, 'in ɔ yia we 'bi 'bhu.

²⁸ «ɔɔ lubhonɔnyɔ 'tlaa, 'in ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔɔnv kpagbu 'kienyi -lɛ 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -bli 'wɔbhli, 'in ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nɛɛ: <-Sa na kpagbu.>

²⁹ «ɔ -libheyi bhliia ɔ gbu -yɔ, ɔ nɛɛ: <-Na zukpa -wa, -in nu dlitie lɛ na gbɛgbɛɪn, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.>

³⁰ «ɔ 'ni we ɲwnu, 'in ɔ yia ɔ -kaslv 'wupa. Nu, -mɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'gwezi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. ³¹ Da ɔ -lima -manu 'nua we, we 'ni wa -yɔkpa -sɛ. 'In -maa yia wa -kanyɔ we 'di -sali. ³² Tɔɔn, 'in wa -kanyɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: <Nyiikanyɔ, -in ka 'mi zukpa 'pali we 'dɛɛ 'gbu in yia na kpagbu 'bi 'bhu. ³³ Sa in 'yulia -mi nyazi, we mi nu, -in 'yuli yaa 'sa -na -libheyi nyazi.> ³⁴ ɔ -kanyɔ 'paa 'cɛ bhabha, 'in ɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ -kaslv 'wɔkwa, wa 'ka ɔ stali. ɔ 'ni -slɔ ɔ kpagbu -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

³⁵ «Nu, 'sa we 'plia -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide -ɔ mia yali yia aun -yla nua, we -ka nu, aun glaa nyime yabhlo 'ni ɔ -libheyii -yɔgbu 'wuti dli weee nya.»

19

-Zezu gbaa 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa gbu
(Mk 10.1-12)

¹ -Zezu bhia gbu ni gbagbte, ɔ 'bhva Galilee, Zudee -dɔdɔ -we mia Zudeɛn nyu luv, 'in ɔ yia -mɔ mni. ² Nyumaa -zlo mnia ɔ 'bi, 'in ɔ yia wa guzunya jipe.

³ Falizinyuma tɔlva bea ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhae: «-Amiaa tite nukple, nukpasu mnenei ɔ 'ka ɔ 'ɔɔwɔ kwnɛɛ -sa gbu -kpuaa 'gbu?»

⁴ ɔ nɛɛ: «-We wa cɛlia -Lagɔwɛli 'wu, a 'ni -sɔ we zɛlu? Nu, -lu weee gwedida, 'in -Lagɔ yia nukpasu -yɔ 'ɔɔwɔ lala.

⁵ 'In ɔ nɛɛ:

«We 'dɛɛ 'gbu -nukpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhva, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɔɔwɔ 'ka 'wusulolu, 'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

⁶ -Slɛɛn, wa 'ni 'maslɛɛn nyuma sɔ, nu, nyime -bhlo wa -mia. We 'dɛɛ 'gbu, -we -Lagɔ -ka 'ylijjli, nyime 'na sisali we 'yli -ni.»

⁷ Falizinyuma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mi, lɛɛ -lu ka 'gbu Moizi gba nu, -ɔ -ka ɔ 'ɔɔwɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sɛbhe yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

⁸ ɔ nɛɛ: «Amiaa yukwli -yɔ suloo 'gbu, Moizi yia an 'yoo 'nyɛ a 'ka amiaa 'ɔɔwɔ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwedida we 'ni 'sa -mi. ⁹ In nɛɛ an -yla: nu, nyime -ka ɔ 'ɔɔwɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'ni nukpasu -putu nya -budu 'wudi, 'in ɔ -ka 'ɔɔwɔ -putu kwa, gbunyuu ɔ nua -mɔɔ -yla lɛ.»

¹⁰ ɔ 'binɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Nukpasu -yɔ 'ɔɔwɔ gbu -ka 'sa -mi, we nani 'yli, nyime 'na kwali 'ɔɔwɔ -ni.»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma weee 'ni we kweyɔmnenei. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛa we 'tite, wa mnenei we kweyɔ. ¹² Nu, nyuma -tɔlva mia, wa'a kwa 'ɔɔwɔ. -We ka gbu -wa, we 'ka wa gwali bhla 'bhv, wa 'ni we kweyɔmnenei. 'In tɔlva mia, wa'a kwa 'ɔɔwɔ, wa ka wa lɛlu 'gbu. Nu, tɔlva'a kwa 'ɔɔwɔ, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛɛ 'gbu. Nu, nyime -ɔ -ka we 'wulanu, ɔ 'nu we 'wu la.»

-Zezu ɔɔwɔ 'yilaash 'nyu la

(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ -Bha nyuma kwaa -Zezu 'yilaash ɔ 'ka wa kwe 'wluo lapali, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe wa 'ɔɔwɔ nya. 'In ɔ 'binɔnya

yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. ¹⁴ -Zezu nɛɛ: «A 'tide wa 'yi wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlv wa 'yoo -ni. Nu, nyuma -wa 'wlu -Lagɔ yia lapɔla, waa 'ylaaslu -sɔkpa -nyuma -wa.» ¹⁵ Ɔ palia wa sɔ 'wluo la, -mɔv 'bɔgv, 'in ɔ yia -bha 'bhv.

Nyume -ɔ 'kaa -Zezu 'bɔ mni, ɔ 'bhv ɔ -lu weee 'bɔ
(*Mk 10.17-31; Lk 18.18-30*)

¹⁶ -Bha nyume yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-Slolunyɔ, lɛɛ -lu -zɔnv in 'ka lɛnv, 'in in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

¹⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Lu -zɔnvnya mia, lɛɛ -lu ka 'gbv -na yibha 'mi we gbv laa? -Lagɔ -bhlogbɔɔ mia nyume -zɔnv nya. Nu, -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi, -in zv ɔ *tite 'nvɔwɛ.»

¹⁸ Ɔ nɛɛ: «Tite -mɔmv we -maa?»

-Zezu nɛɛ: «-In 'na 'bhali nyume -ni. -In -yɔ 'ɔwɔv -putu 'na -dɔli -budu 'wv -ni.* -In 'na ylili 'wie -ni. -In 'na zɔlv nyume yo -yɔ -ni. ¹⁹ -In zv -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'de 'bhisa.»

²⁰ Ɔɔ nyimeslɔyu nɛɛ ɔ -yla: «In ka wee titenya weee 'nvɔwɛ zv, 'in -mɔmv -tv 'wva?»

²¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In -ka gba -in 'ka tiklu -mi ni, -in 'pa -na zɔvzɔnv weee pɛlv, -in 'nyɛ we -yɔ -gwɛzi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ɔnumɔie 'yi -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnve bhia, -in yi 'mi 'bɔ.»

²² Ɔɔ nyimeslɔyu 'nva we, 'in ɔ yia lobhiti, 'kɔ -susue nya, nu, 'ɔnumɔnyɔ -wa.

²³ Tɔvɔv, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɔnvnya -yla: «In nɛɛ aɔv -yla gbɔvzɔnv saɛ: 'ɔnumɔnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wv mni, 'tɛ we 'tɛa. ²⁴ In nɛɛ 'ya aɔv -ylɛɛ: 'ɔnumɔnyɔ 'ka

* ^{19:18} Glɛkɔwɛli 'wv, we ji -wa nu, -wa kukwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɔli -budu 'wv -ni.

-Lagoo nyumaa 'wlulapiligbe 'wupla, we -kali -yo we -zi *-nyoomεε seenu 'bhuka 'woplite.»

²⁵ ɔ 'binonya 'nva we, 'in we yia wa -lvelɪ. 'In wa nεε: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyoo -momo 'ka gbu 'wobhva?»

²⁶ -Zezu ylaa wa tenyii, ɔ nεε: «Nyume 'ni we mneni. Nu, -Lago mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lenu.»

²⁷ Pieli yia we 'bigupalɛ: «-Tali, -a ka -amɪaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi. Lεε -lu -a 'ka we 'wu 'yia?»

²⁸ ɔ nεε wa -yla: «In nεε aun -yla gbuzonu sae: dudu lolu yia yia, 'in *Nyumeε 'Yu 'ka ɔ 'ɲnumnikpe -zonu -gu ladi, ɔ 'ka nyuma 'wlulapili. We bhla, amia nyuma kugbua lε sɔ nɔa 'mi 'bi, 'ɲnumnikpe -gu a yia ladia, a 'ka *Izlaɛlu *zua kugbua lε 'sɔɔ -yɔgbu 'wobhu. ²⁹ -Wa weee tia -bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa, wa bhɔɔa klaa, wa dide klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yo wa kpaa, na 'gbu, 'yia wa yia we -zakpa glu gbu, we -yo 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. ³⁰ Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lu -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lu, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yliwu -lubhononyaa gbuv nine

¹ «-We -yo -Lago nyumaa 'wlulapilie 'wuwɔva, mu ni: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zligu ɔ mnia 'yliwu -lubhononyaa dataɩa, wa 'ka ɔ *-dlɔkpaaa lubho nu. ² ɔ -yo wa 'sɔ, 'in wa yia weli bhli, ɔ 'ka wa tama -bhlo 'nye 'yli -bhlo, 'in ɔ yia wee kpaa wa kwa. ³ Zlɔkpa -yɩv 'tite nya, ɔ 'tɩaa lu, 'in ɔ yia nyuma tolva 'yi, -zugba wa slu lɔkɔ 'wu la sa bhe. ⁴ ɔ nεε wa -yla: «Amia mia da ni, a mni na kpaa lubho nva, 'in -we mia tiklu, 'in in 'ka we aun 'nye.» ⁵ 'In wa yia mni.

«ɔɔ kpaapanyɔ 'tɩaa 'yɩv -gbagbu, we -yo jibheza yɩv nya, 'in ɔ yi 'yaa we -bhlokpadε lenu. ⁶ Jibheza ɔ 'tɩaa, ɔ 'yia nyuma, -zugba -maa mi 'ya lɔkɔ 'wu, ɔ nεε wa -yla: «Lεε

-lu ka 'gbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu yabhlogbɔɔ lɛnuda -mia?>

⁷ «Wa nɛɛ ɔ -yla: <Nyume yabhlogbɔɔ 'ni -ain 'wɔbhu.>

«ɔ nɛɛ wa -yla: <A mni na kpa.>

⁸ «Sabɔ bea, 'in ɔ nɛɛ ɔ lubhonunya 'yugalinyɔ -ylae: <La -na 'yɪwɔ -lubhonunya. -Wa in laa lugada, -in 'peni -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'peni lugada.> ⁹ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yi. ¹⁰ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'dɛ dli zɔ nu, -maa -nu yia tama -bhlo 'wuzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yi 'yaa. ¹¹ Wa 'yia we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ɲwɔɲweni. ¹² Wa nɛɛ: <Nu, 'wɔbhlolu -nyuma -wa nva lubho 'lɛli -bhlo nya klaa, -amia -mama nva lubho 'yɪ -bhlo 'yɪ 'klɪ klaa, -a 'dɛ weee 'penigwezi mia -bhlo yi? We 'ni 'ylinani.>

¹³ «ɔɔ kpapanyɔ nɛɛ wa yabhlo -yla: <'Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔwɔ. -A 'dɛ 'sɔ ka yaa wɛli bhli, -in 'ka lubho nu tama -bhlo -nu nya, we 'ni muv? ¹⁴ Nu, -in 'bhu -na 'gwezi 'wɔ, -in -yɔ we mni. We nani 'mi dɔdɔ, in 'ka -we in 'nyea -mi, in 'ka we ɔ yia 'wɔbhloluda 'nyɛ. ¹⁵ Na 'gwezi -wa. -We in 'yibhaa, in 'ni mneni in 'ka we nya we lɛnɔv? Yaayu na 'nani 'gbu -na nva zenyi yi?>

¹⁶ «'Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɪtɪlgbu -zakpa ta

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ -Zezu mi -Zeluzalemɔ mnida, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -ylae: «A be -seli!» 'In da wa mia nɔda ɔ nɛɛ wa -yla: ¹⁸ «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mia da mnida, -mɔ wa yia ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu wlaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia ɔ -yɔgbu 'wɔbhua, 'in wa 'ka gba wa 'bha ɔ. ¹⁹ 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya, -wa 'nia -Lagɔ -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka ɔ gla palɪ, -maa 'ka ɔ selɪ, 'in wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔlɔ. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, ɔ 'ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ.»

-ጋ -ka gba ጋ 'ka nyumε 'kadu -zε, ጋ -zε ጋ -limaa zolubhonunyጋ

(Mk 10.35-45)

²⁰ ጥጋጋጋ, Zebedeeε ስገገገጋ -yጋ ጋ nuκpasuyua 'sጋ yia -Zezu -yጋβε. 'In ጋ yia ጋ 'yu 'wጋkwli, ጋ 'ka ጋ bhuhhoe. -Zezu nεε ጋ -yla: «-A 'nu -mጋ yi?»

²¹ ጋ nεε: «Nu, na 'yua sጋ ni, zli -in -ka nyuma 'wlulapulti da -mi, -na zukpa -wa, -in 'nye wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisጋlv ladi, 'in yabhlo 'ka -na kጋpesጋlv ladili.»

²² -Zezu nεε wa -yla: «-We a zlalua da 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, siaste -we zጋ na yia 'yiligbea, a mneni a 'ka we zጋ 'yiligbee?»

Wa nεε: «In, -a mneni wel!»

²³ ጋ nεε: «Cun, gbuzጋnv -wa. Sia a yia 'mi 'bhisa. Nu, na lilisጋlv ladite mia, we 'ni -am 'ka -bha we -sa. Wee 'bunya mia, -wa -yla na dide mnazia we la, wa -nu -wa.»

²⁴ Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa bhelia 'sጋ -yጋ 'ce 'pal. ²⁵ ጥጋጋጋ, -Zezu yia wa 'de weee la, ጋ nεε: «A -yi we 'ji nu, dudugv -nyumaa 'yugalunya mia, -cian 'bhisa wa pua nyuma 'wlu la. 'In wa nyuma 'kadi stalia wa zolubhonunya wa 'tite nya. ²⁶ Nu, aun glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Nu, -ጋ -ka gba ጋ 'ka nyumε 'kadu -zε, ጋ -zε ጋ -limaa zolubhonunyጋ. ²⁷ 'In aun glaa, -ጋ -ka gba ጋ 'ka ጋ -lima 'yugali, ጋ -zε ጋ -limaa gaylo. ²⁸ 'Sa -bhlokpade, ጋ Nyumεε 'Yu 'ni yi wa 'ka ጋ 'wusa. Nu, yi ጋ yia ጋ 'ka nyuma 'wusa, 'in ጋ 'ka tli, nyuma duun 'wuzittee 'gbu.»

-Zezu -bloa nyuma 'sጋ 'yli

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Da wa 'bhua Zelikoo, 'in nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi mn.

³⁰ 'Lጋlጋnya sጋ -dia 'yoo ስገገጋ -yጋ la, wa 'nua nu, -Zezu mi 'plida, 'in wa yia 'wጋkpi: «-Amiaa -Kanyጋ, -Davidu 'yuጋጋ, -in 'yuli -ain nyaziጋጋ!»

³¹ 'In nyuma duun yia wa 'wluo 'kplɪ, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu ɲwɛ -nya!» Tɔn, -bha -maa 'kɪa 'wɔ 'tɪtɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yuli -an nyaziwɔ!»

³² -Zezu yia 'yligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nu -mɔ, lɛɛ -lu a 'yibha in nu lɛ an -ytaa?»

³³ Wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -blo -amiaa 'yili!» ³⁴ Wa -laa ɔ nyazi 'wɔ, 'in ɔ yia wa 'yili kwe zi. -Bha -bhlokpade wa 'dɛsɔbhie 'yia la, 'in wa yia ɔ 'bi mni.

21

-Zezu mnia -Zeluzalemɔ

(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa bɛa -Zeluzalemɔ, wa nyinia 'gbe -we wa laa Betifaze, -we mia *Olivusunyaa -gɔgɔ kwesi, -bha -Zezu tiea ɔ 'binɔnya 'sɔ. ² ɔ nɛɛ wa -yla: «'Gbe -we mia -mɛmɛ an 'yu, a mni -mɔ. A -ka -mɔ nyini, tɔn, -sokofalɲwɔ a yia -mɔ 'yia, we mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi. A -sa we lubhu, a -yɔ we 'dɛsɔbhie yi. ³ Wa -ka an -yla gbu gba, a 'palɪ we 'bigɛ: «-Amiaa -Kanyɔ 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we an yoo 'nyɛa, a -yɔ we 'ka yi.»

⁴ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbu -falɲanyɔ gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ.

⁵ «Nu, a gba *Siɔngbe 'wɔ -nyuma -yiaɛ:

«A -talɪ, amiaa 'wlulapɪnyɔ mi amiaa -gbe yida.

ɔ'ɔ 'ylimani ɔ 'dɛ.

ɔ -di -sokofalɲwɔ -gu la, nu,

-sokofalɲwɔ -dɔgbu -wa.» »

⁶ Tɔn, ɔ 'binɔnya 'sɔ mnia, -we -Zezu gbaa, 'mu wa nua lɛ. ⁷ Wa -laa wee -sokofali -yɔ we 'yu -Zezuu -gbe, 'in wa yia wa 'naa we -gu slɔ, 'in ɔ yia we -gu ladi. ⁸ Nyuma -zlo slɔa wa 'naa 'yloogblɔ, tɔlɔa -dia saɔn, 'in wa yia we 'yloogblɔ

lapali. ⁹ Nyuma -wa nɔa ɔ 'yu we -yɔ wa nɔa ɔ lɔv, wa 'dɛ weee 'kɔɔa 'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnɔni -Davidu 'yuu 'ɔni.

-ɔ mia Jejitapɛɛ 'ɔni nya yida,

-Lagɔ ɔwɔna ɔ 'nyu la.

-Wa mia yali, wa -mnɔni -Lagɔɔ 'ɔni!»

¹⁰ -Zezu plaa -Zeluzalɛmɔ, 'in 'gbe 'wɔ -nyuma weee yia gbugblolu. Wa nɛɛ: «Mɔɔ -nyumɛ ɔ -mia?»

¹¹ Tɔlɔvɔ nɛɛ: «Galilee -dudu -gɔ, Nazaletiyu -Zezu -wa. Nu, -Lagɔgbɔvɔ -falɔpanyɔ ɔ -mia.»

-Zezu vua -valɛpanya -Lagɔbudu 'kadɔ ɔwɛɛ

(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

¹² Nu, -Zezu mɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ɔwɛɛ, 'in ɔ yia -valɛpanya -yɔ -valezɔnya -bha vu. ɔ yia 'gwezi -bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yɔ -kpakun pelɔpanya kpenya. ¹³ 'In ɔ nɛɛ wa -yla:

«We mɔ cɛlɔda -Lagɔɛbhe 'wɔɛ:

«Na -budu mia, 'mɔ wa yia laa -Lagɔbhubhoe -budu.»

'In 'mɔ amia nɔa 'wienyaa zizeda 'wɔ.»

¹⁴ 'Lɔlɔnya -yɔ 'tɔgɔtɔgɔnya bɛa -Zezu -yɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ɔwɛɛ, 'in ɔ yia wa jipe. ¹⁵ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezuu ɔwɛgaga -subhali gbɔ -yɔ, 'in wa 'nɔa 'yilaasli 'wɔkpɔwɛli -Lagɔbudu 'kadɔ ɔwɛɛ: «-A -mnɔni -Davidu 'yuu 'ɔni,» 'in wa yia 'cɛ 'pa.

¹⁶ Wa nɛɛ -Zezu -yla: «-We wa mia gbada, -i 'in 'nɔ wee?»

'In -Zezu nɛɛ: «'In, 'nɔ na nɔ we wa. Nu, -we mia cɛlɔda -Lagɔɛbhe 'wɔ, a 'nɔ -sɔ we zɛli? We nɛɛ:

«-Mɔ nɔa we lɛ,

'in 'yilaasli -yɔ 'nyɛnyɛyua mia -na 'ɔni -mnɔnɔda.» »

¹⁷ Tɔɔn -Zezu 'bhɔvɔ wa -yɔ, ɔ 'tɔlaa wee 'gbe 'wɔ, ɔ mɔɔ Betani, 'in ɔ yia -mɔ -gɔ.

-Zezu tia *figisu me -yo la

(Mk 11.12-14,20-24)

¹⁸ Zli zlia, -Zezu mi -Zeluzalemu lumnida, 'in ηwo yia o 'bha. ¹⁹ O mi noda, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo ηwe -yo. O bea we kwesi, we kpu 'dekpva mia we 'wlu, 'in o nεε figisu -yla: «-Mi 'na 'pali 'masλεεn 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea. ²⁰ O 'bunonya 'yia we -yo, 'in we yia wa ηwegaga -subhali, 'in wa yia o layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa sa slua?»

²¹ -Zezu nεε: «In nεε aun -yla gbuzonu sae: a -ka dli zu, 'in a 'ni dli lu, -we in nva da figisu ni -yla le, a mneni a 'ka we lenu. A mneni a 'ka -gogoo 'kadu -yla gba: -in 'bhu da, viteli -na 'de 'nyu lu, 'in we nva we le. ²² -We a zlalia -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

Nyoo 'nye -Zezu sea?

(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

²³ -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu ηweε lu, 'in o yia nyuma gbu -slolu. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifvu nyuma kpassi bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhae: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenu sea?»

²⁴ -Zezu nεε wa -yla: «Gbusu go -bhlo na yi 'yaa aun layibhaa, a -ka we 'bigupali 'bhie, 'in -o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'ηni. ²⁵ Nyoo tie Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpεle bhli, 'in wa nεε: ²⁶ «-A -ka gba, <-Lago tiea o, 'in o yibhaa -aun lae: <Leε ka 'gbu a 'ni o weli 'wοηwnua?» -A -ka gba ni, nyume tiea o, 'in nyuma solva -aun -yo 'wu. Nu, wamua nεε -Lagogbusu -falpanyo -wa.»

²⁷ Toun wa nεε -Zezu -yla: «-O tiea *Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -moo nεε: «We -ka 'sa -mi, -o 'nyea 'mi wee gbunya -minu lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'ηni aun -yla gba.»

Nv̄kpasuyua 'sɔɔ gbv̄v nine

²⁸ -Zezu n̄ɛɛ: «Gbv̄v nine -m̄v̄n̄i, sa a gba we daa? Nu, nyime yabhlo mia, ɔ ka nv̄kpasuyua 'sɔ. ɔ n̄ɛɛ 'yabhlo -yla: <Na 'yu, -in m̄n̄i -z̄ɛɛn -dl̄ɔkpaɔ lubho n̄va.>

²⁹ «-M̄ɔɔ n̄ɛɛ: <In 'n̄i m̄n̄ida -m̄i.> -Bha b̄ɛa, ɔɔ 'yu yia dli 'bhiti, 'in ɔ yia wee kpaɔ m̄n̄i.

³⁰ «T̄ɔv̄n, 'in ɔ dide yia wee w̄ɛli -bhlokpad̄ɛ gba ɔ 'yu -putu -yla. 'In -m̄ɔɔ n̄ɛɛ: <-Ao, m̄n̄ia na yia.> 'In -m̄ɔɔ 'n̄i m̄n̄i.

³¹ «Nu, waa 'yua 'sɔ nȳɪɪ, nȳɔɔ nu ɔ didee d̄ɔmagb̄v l̄ɛa?»

Wa n̄ɛɛ: «ɔ tian̄v -wa.»

T̄ɔv̄n, -Zezu n̄ɛɛ wa -yla: <In n̄ɛɛ ān -yla gb̄vz̄ɔn̄v s̄ɛɛ: da -Laḡɔ yia nȳma 'wlulap̄ɪɪa, nisun -gwezisanya -ȳɔ 'naabiz̄ɪɪw̄n̄i yia ān 'yugalia. ³² Nu, 'Zan -Bat̄is̄i yia am̄iaa -gb̄ɛ, 'in ɔ yia ān 'yoo tiklu da -slolu, 'in a 'n̄i we -ȳɔɪw̄n̄u. Nu, nisun -gwezisanya -ȳɔ 'naabiz̄ɪɪw̄n̄i mia, -maa yia ɔ 'w̄ɪɪw̄n̄u. 'In a 'yia we -ȳɔ, -m̄v̄v 'b̄iḡv a 'n̄i -sl̄ɔ dli 'bhiti, 'in a 'ka ɔ 'w̄ɪɪw̄n̄u.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³ -Zezu n̄ɛɛ: «A pul̄v gb̄v̄v nine yabhlo n̄i yukwli. Nu, nyime yabhlo 'paa -dl̄ɔkpaɔ. Wee kpaɔ ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dl̄ɔyaa 'w̄onyaz̄ɔlu l̄ɛn̄v. 'In da wa 'kaa 'yiligbe, 'in wa 'kaa kpaɔ -gutali, ɔ yia -m̄v̄v 'subha. 'In ɔ yia we -ḡv̄ -busalubhon̄v̄nya lapali, 'in ɔ yia 'lakpa 'w̄v̄ m̄n̄i. ³⁴ -D̄l̄ɔya -sasa bhla b̄ɛa, 'in ɔ yia ɔ z̄ɔlubhon̄v̄nya tie ɔ -busalubhon̄v̄nya 'b̄i, ɔ 'ka ɔn̄v̄v kpaɔ -lu 'yi. ³⁵ Waa -busalubhon̄v̄nya kpaɔ ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tan̄v̄ gb̄ɔk̄v̄ 'w̄ɔbhali. ³⁶ -M̄v̄v 'b̄iḡv, ɔ yi 'yaa ɔ z̄ɔlubhon̄v̄nya t̄ɔl̄va tie. -Maa -zu 'w̄v̄, -maa -zi wa tian̄v̄. M̄v̄ -bhlokpad̄ɛ waa -busalubhon̄v̄nya nu 'yaa wa -yla l̄ɛ. ³⁷ -M̄v̄v 'b̄iḡv, ɔ yia ɔ 'd̄ɛɛ 'yu tie, ɔ n̄ɛɛ ɔ 'd̄ɛ dli z̄ɔ: <Na yu mia, 'm̄ɔ wa yia 'n̄ɔɪw̄ɛ z̄va.>

³⁸ «Nu, waa -busalubhonunya 'yia ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'dɛ nyidi: <ɔ 'kaa ci ɔɔ kpaaa -kanyɔ 'bi li, mɔ ni. -A mni ɔ 'bhaa, 'in -a 'ka ɔ 'bi li.> ³⁹ Wa kpaɔ ɔ, 'in wa yia ɔ kpaɔ lɔv viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.

⁴⁰ «Nu, ɔɔ kpaaa -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonunya nɔnva?»

⁴¹ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -cian mia, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔv 'bɔv, 'in ɔ palia -busalubhonunya -putu ɔ -dlɔkpaɔ -gv la, 'in we -didi bhla -ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ kpaɔ -luu 'ya.»

⁴² Tɔvɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We mia -Lagɔɛbhɛ 'wɔ cɛlɔda, a 'ni -slɔ we zɛlu? We nɛɛ:

<Tɔkpa -we -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɔgwɔyli -tɔkpa -zɔvɔ.

-ɔ nva gbv ni lɛ, Jejitapɛ -wa.

'In wee gbv mia, -a -ka we 'yi,

'in we namania -amɔaa dli.>

⁴³ «We 'dɛɛ 'gbv in nɛɛ aɔn -yla, -Lagɔ 'na 'ka 'maslɛɛn aɔn 'wlulapɔli, ɔ nyazidli nya. -Wa nva ɔ dɔmagbv lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɔli. ⁴⁴ Wee tɔkpa mia, nyɔɔ -ka we -gv bhli, la ɔ wɔwɔlɔli. 'In -mɔmɔ -gv we -ka bhli, ɔ tɔpɔ we saa.»

⁴⁵ -Lagɔɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizunyuma 'nva wee gbv ninenya ni, 'in wa yia we 'jiyibheli ni, 'ma ɔ saa 'ɔni. ⁴⁶ Wa ka 'kli 'yi wa 'ka ɔ kpa, 'in wa yia nyumaa -zlo ɔɔ. -We ka gbv -wa, -maa nɛɛ ni, -Lagɔgbv -falɔpanyɔ ɔ -mia.

22

ɔwɔnɔkwafɛti

(Lk 14.15-24)

¹ -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yla gbv nine -papɛ nya, ɔ nɛɛ: ² «-We -yɔ * -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔli 'wɔwɔlɔ mɔ ni: dɔdɔv 'wlulapɔli nyɔ yabhlo mia, ɔ yu kwaa 'ɔwɔnɔ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka we 'fɛti -sa. ³ ɔ laa nyuma, ɔ tiea ɔ

zölubhonunya wa 'wü wa 'ka yi, wa nɛɛ nu, wa 'nɪ yida -mɪ.
⁴ ɔ yi 'yaa tɔlva tie, ɔ nɛɛ: <-Wa in laa a gba wa -yla nu, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlɪnya -yɔ na 'kpɪ -ka -numa 'bha wa -yla. We 'dɛ weee mɪ -bha. Wa yi 'ɥwnɔkwafɛtɪ 'wü.>

⁵ «Nu, -wa ɔ laa, wa 'nɪ we -yɔɥwnu. 'In wa yia wa dɔmagbu lɛnuva mɪ. Tɔlva mɪna kpa, tɔlva mɪna -vale 'paa. ⁶ 'In tɔlva yia ɔ zölubhonunya kpa, wa sialia wa, 'in wa yia wa 'bha.

⁷ «Nu, ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɪnyɔ yia 'cɛ 'pa, 'in ɔ yia ɔ 'slɔja tie, -wa 'bhaa da nyɪmɛ, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yɪ fa. ⁸ Tɔvɪn, ɔ nɛɛ ɔ zölubhonunya -yla: <'ɥwnɔkwafɛtɪ -gɔ -lɪlɪlɪ mɪ -bha. -Wa in laa, wa 'nɪ we 'klɪ -ka wa 'ka we li. ⁹ We 'dɛɛ 'gbu, a 'plɪlɪ 'gbee 'yoo weee -gɔ, -wa a -ka 'yɪ, a la wa, wa 'ka yi.>

¹⁰ «Tɔvɪn, ɔ zölubhonunya yia 'yoo weee 'wɔplɪlɪ, 'in wa yia wa 'dɛ weee 'wlugɔgwɪlɪ. 'Sa wa laa nyɪma duun, 'in fɛtɪ -budu yia ye. ¹¹ Tɔvɪn, ɔɔ dɔdɔv 'wlulapɪnyɔ plaa -mɔ ɔ 'ka -wa ɔ laa -gɔtɪlɪ, 'in ɔ yia nyɪmɛ yabhlo 'yɪ -mɔɔ 'nɪ 'fɛtɪ -gɔ -bana 'wɔpla. ¹² 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: <'Tale, -in 'nɪ 'fɛtɪ -gɔ -bana 'wɔpla. Sa -in pɔplɪlɪ -selɪ 'wɔlaa?> ɔ 'nɪ gbu -gɔ -sa.

¹³ «Tɔvɪn, ɔɔ 'wlulapɪnyɔ nɛɛ ɔ zölubhonunya -yla: <A gbuan ɔ bhv -yɔ ɔ sɔ. A viteli ɔ 'pipee -mɔ nɪkpise 'wü. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wü.>

¹⁴ «Nu, -Lagɔ laa nyɪma duun, 'in -wa ɔ -saa -bha, -maa -sɛɛ.»

'Gwɛzi plɔlve *Sezaa kwɛɛ

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ Falizinyuma gbelia 'wlu, wa 'ka 'klɪ 'yɪ, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wɔvɪ, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛli 'ka ɔ gbuan.

¹⁶ Falizinyuma tiea wa 'bɪnɔnya tɔlva -yɔ Ewɔlɔdɔv nyɪma tɔlva -Zezuu -gbɛ. -Maa nɛɛ ɔ -yla: «-Slɔlunyɔ, -a -yi we 'jɪ nu, gbuzɔvɪ -na gbaa. 'In sa -Lagɔ 'yɪbhaa nyɪmɛ nu,

'mv -na slolua tiklu. Nyime -ka 'yli, -nanuv -gbe, we bhe, we 'dεε 'gbv, -i'un sɔ nyime. ¹⁷ We -ka 'sa -mɪ, -in nεε lεa? 'Lee, we mɪ tiklu -amɪaa tite nukplε, -a plulv *Sezaa kwεε *nisun -gwezii?»

¹⁸ Nu, -Zezu yibhelia wa 'wlukuvn lapupalɪ -gbv 'nyuu, 'in ɔ nεε wa -yla: «Wɛli 'sɔ -nyuma, lεε -lu ka 'gbv a yla 'mɪ laa? ¹⁹ 'Gwεzi -we a plulva Sezaa kwεε, a -slolu 'mɪ we 'klv.» 'In wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nye. ²⁰ 'In ɔ nεε: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ηni mɪ da we -gva?»

²¹ Wa nεε: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbaε: «-We -ka Sezaaa -nv, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nv, a 'nye we -Lagɔ yoo.»

²² Wa 'nva wee wɛli, 'in we yia wa ηwεgaga -subhali, 'in wa yia ɔ -yɔbhv, 'in wa yia mni.

*Sadusenyuma kpɛlia -Zezuu tɪtlie -yɔ ɔ 'wɔsɔsvee gbv -gv

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ *Sadusenyuma mɪa, wa nεε nu, tɪtlinya 'nɪ mnɛni wa 'ka tɪtlie lv 'wɔsɔ.

Wee 'yli -bhlokpade nya, waa Sadusenyuma tɔlva bεa -Zezu kwesi. ²⁴ Wa nεε ɔ -ylaε: «-Slolunyɔ, Moizi nεε: «Nu, nyime -ka tli, ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'nɪ 'yu gwali, ɔ bheli kwa ɔ -dɔgbahwnɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ηwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bhelii zua lala 'in -mɔɔ 'ηni 'ka dɔdɔ -gv -tv.»

²⁵ «Nu, zlume -amɪaa -gbe nyime yabhlo ka nukpasuyua gbesɔ. Wa kpaɔa kwaa 'ηwnɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɪ gwali, 'in ɔ yia tli. 'Sa ɔ 'ηwnɔ -tva ɔ bheli -yɔ. ²⁶ 'Sa -bhlokpade we nva ɔ bhelii 'sɔnv nya, ɔ bhelii tanv nya, 'sa -bhlokpade we nva waa bhelia gbesɔ -nv nya. ²⁷ Wa 'dε weεe 'biɔv, 'in ɔ 'ηwnɔ yi 'yaa tli.

²⁸ «'Yli -we nya waa tɪtlinya yia 'wɔsɔa, waa bhelia gbesɔ glaa, nyɔɔ ka 'ηwnɔ ɔ -mɪa? Nu, wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

²⁹ Ǫ nɛɛ wa -yla: «Amɪaa 'dɛ a nva -dawli 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɪ -Lagɔɛbhɛ -yɔ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yi. ³⁰ Nu, tɪtɪlɪnya -ka 'wɔsɔ, nukpasia -yɔ 'ɲwɪnɪ 'na 'ka kɔkwali. Nu, 'anzɪnya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. ³¹ 'Lee, -we -Lagɔ gbaa aɪn -yla tɪtɪlɪnyaa 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɪ -slɔ we zɛlu? Ǫ nɛɛ:

³² <-Amɪ -wa *Ablaamɔɔ -Lagɔ,
*Izakɪ -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.> »

'ɪn -Zɛzu yia we -gɔdɪɛ: «-Lagɔ mia, 'yɪlɔganyaa -Lagɔ -wa. Ǫ 'nɪ tɪtɪlɪnyaa -Lagɔ.»

³³ Nyɪmaa -zɔ 'nva we nɪ, 'ɪn -we ɔ -slɔlua wa, 'ɪn we yia wa ɲwɛgaga -sɔbhali.

Tite weee 'kadɔ

(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

³⁴ Da Falizɪnyɪma 'nva nu, -Zɛzu ka Sadusɛnyɪma lu, -bha wa gbelia 'wlu. ³⁵ Wa 'yabhlo mia, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ mɔ. Ǫ 'yɪbha ɔ 'ka -Zɛzu layla, 'ɪn ɔ yia ɔ layɪbhaɛ: ³⁶ «-Slɔlɪnyɔ, -amɪaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔ?»

³⁷ -Zɛzu nɛɛ ɔ -yla: « <Jɛjɪtapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -ɪn -kali ɔ zɛ -na dɪtɪ weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukɔvɪn lapɔpalɪɛ weee nya.> ³⁸ Mɔ -wa wee titee tɪanɔ. 'ɪn we 'kadɔ we -mia. ³⁹ 'ɪn wee titee 'sɔnɔ -we mia we 'kadɔ -mɪnɪ 'bhisa, mɔ nɪ: <-ɪn -kali -na -libheyɪ zɛ -na 'dɛ 'bhisa.>

⁴⁰ Nu, Moizu *tite weee -yɔ -we weee -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya -slɔlua, mɔ -gɔ wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizɪnyɪma mɪ 'wluɲbelɪda -bhlokpade, 'ɪn -Zɛzu yia wa layɪbhaɛ: ⁴² «A nɛɛ lɛa? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, nyɔɔ ka 'yɪ ɔ -mia?»

Wa nɛɛ: «-Davidu yu -wa.»

⁴³ Ǫ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidɪ, 'ɪn ɔ yia ɔ la <Na -Kanyɔ>, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? ⁴⁴ Nu, -Davidɪ nɛɛ:

⟨Jejitape nεε na -Kanyo -yla:

«-In -di da la na lilisob.

'In in 'ka -na tonyuma -na bhv zo lapali.» ⟩

⁴⁵ We -ka nu, -Davidi la zo -Lagoo -Bhasanyo, ⟨na -Kanyo⟩, o 'ni mneni o 'ka -Davidu 'yu -ze, we 'ni muv?»

⁴⁶ -O mnenia o 'ka o welu 'bigupalu, o 'ni -mi. We 'bhv wee 'ylu 'wu, nyume yabhlogbo'o 'yibha -sleen o la.

23

A 'na nuvu -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma 'bhisa -ni

(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

¹ -Muv 'bigu, -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yo o 'bunonya -yla, o nεε: ² «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma mia Moizu 'bigu, wa 'ka o titee 'ji gba. ³ We 'dεε 'gbu a zu wa 'nuηwe. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we lenu. Nu, -we wa nva le, a 'na nuvu we le -ni. Nu, -we wa slolua, wa 'de'ε nu we -gugbu le. ⁴ 'Gba 'kadu wa nva le, 'in wa dia we nyuma 'wlu, 'in -zugba wa -kwitaya -bhlogbo'o 'tlili we. ⁵ -We weee wa nva le, -zejila 'wu wa nva we le, nyuma 'ka wa -yoyu 'gbu. -Lagoweli -kibhe wa gbuwan wa 'kloo, wa so -yo, -tukpu 'kadu 'wu wa zva we. Wa -banaa ηwe wa lva, 'in we tlomania. ⁶ -Lagobudu zo -yo 'fetinya -gu, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zovunya -gu. ⁷ Nyuma -ka wa fusa -zejila 'wu, wa 'nuηwezuzve nya, wa -ka wa la ⟨*Wlabi⟩, 'in we namania wa dudv.

⁸ «Nu, amia, a 'na ηwnunu wa 'ka ain ⟨Wlabi⟩ la -ni. -We ka gbu -wa, bhelia a 'dekpua -mia, amiaa -Slolunyo -bhlogbo'o. ⁹ A 'na lali dudugv -nyume yabhlogbo'o ⟨Dide⟩ -ni. Nu, amiaa Dide -bhlogbo'o, o mi yali. ¹⁰ Amiaa 'dekpua nyidi, a 'na lali nyume ⟨-Kanyo⟩ -ni. Amiaa -Kanyo -bhlogbo'o, mo -wa -Lagoo -Bhasanyo. ¹¹ -O 'kaa ain 'yugali, o -mi amiaa zolubhonunya nya.

¹² «Nu, nyumε -ɔ ylimania ɔ 'dε, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyumε -ɔ belia ɔ 'dε zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ ɔ nεε 'ya: «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɪ 'sɔ -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlgbee 'yoo a kɪklala. Amiaa 'dε'ε pla -mɔ, 'in -wa 'yɪbhāa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kɔlva wa 'yoo.

[¹⁴ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɪ 'sɔ -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -dɔgbarjwnɪ a saa -maa -lu weee kwεε. 'In a bhuhhoea -Lagɔ nyumaa 'yliya 'wɔ kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lagɔ yia amiaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in amiaa -kaslu 'ka nyuma tɔlvaa -nu 'wɔzi.]

¹⁵ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welɪ 'sɔ -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, dɔdɔ weee -yɔ 'nyu weee -gu a plɪlia, a 'ka nyumε yabhlogbɔɔ 'yɪ, ɔ 'ka amiaa gbu -yɔrjwnu. A -ka -mɔɔ 'yɪ, 'in amiaa lɛnɔgbu zɛlia -mɔɔ nyumε 'nyuu. 'In -Lagɔ paa ɔ -kaslu 'wɔ, we 'ka amiaa -nu -zi -zakpa 'sɔ.

¹⁶ «Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lɔ, gbonyuu mi amiaa -nu nya! A nεε: «Nyumε -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In -ɔ -ka -Lagɔbudu 'kadu -can bi, we mi nu, ɔ nu we lɛ tein.» ¹⁷ -Sabhe 'wlukɔɔn, 'lɔlɔnya! Nu, -Lagɔbudu 'yɪ we -zi -can, mu nva lɛ, 'in -can yia -lu tiklu -zε. A 'nɪ we 'ji -yii? ¹⁸ A nεε 'yaε: «Nyumε -ka 'slakagusalɪlu bi, we bhe. Nu, nyumε -ka wlawlalu -we mia 'slakagusalɪlu -gu bi, we mi nu, ɔ nu we lɛ tein.» ¹⁹ 'Lɔlɔnya, nu, 'slakagusalɪlu 'yɪ we -zi wlawlalu. Mu nva lɛ, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -zε, a 'nɪ we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyumε -ka 'slakagusalɪlu bi, 'slakagusalɪlu -yɔ -lu weee wa palia we -gu la, 'mu ɔ bia. ²¹ Nyumε -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, -Lagɔbudu -yɔ -Lagɔ,

-o -dia -mo la, 'ma o bia. ²² Nyume -ka yali bi, -Lagoo 'hnumnikpe -yo -o -dia we -gv la, 'ma o bia.

²³ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'matu klaa, fenuwi klaa, we -yo kume 'bhisa, we kugbuaa -gv -bhlo -nu a bhua 'wu, 'mu a nyea -Lago. -Zugba a tide -Lagoo titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: <A -mi tiklu, a -ka nyazidli, 'in a zu -Lago dli -gv.> -We mia de, 'mu a 'ka yaa lenv tia, 'in a 'na dlulu -luu kugbua -gv -bhlo -nuv wlawlie 'wu -ni. ²⁴ Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wu, a 'ka -mo -knukni -saa 'gbu. Toun, 'in a mnaa *-nyomee, -glu!

²⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kopy -yo 'setu ku -yo a wolu, 'in -zugba 'wie -yilylie -yo 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyume, -in ka 'lo. Tiada, -wolu -slo wee 'kopy nukple we 'ka tiklu -mi.

²⁷ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa ni, -we -yo ain 'wuwlu, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pupa. We ku -yo mia, 'yli we nania. We nukple mia, we mi yeda 'kua klaa, 'kwie klaa, we -yo zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka ain 'yi ni, a mi tiklu wa 'yilya 'wu, 'in amiaa nukple mia, yo mi -mo, 'in a 'ni tiklu -mi.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagobvu -falipanya -yo nyuma tikluu gbawla a subhaa, 'in a namania we 'yli. ³⁰ 'In a nee: <-A -ka yaa -amiaa dukpasu bhla 'wlu, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagobvu -falipanya lasa.> ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'dee -yogbu 'wu. -Wa 'bhaa -Lagobvu -falipanya ni, wa 'yuaa 'debbie -gbolu

a -mia. ³² We -ka 'sa -mɪ, -we amɪaa dukpasi dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhenya, 'mɒnɪmɛɛ -gnu! Amɪaa dli 'wɒ nu, a mneni a 'ka -Lagɔ amɪaa -Kosu 'wɒpapie kwɛɛ 'tlaa? -lnnya, a 'nɪ we mneni. ³⁴ We 'dɛɛ 'gbu, a pɒ yukwli. Nu, -Lagɔgbuɒ -falɪpanya klaa, gbuɪilonya klaa, we -yɔ nyuma -wa 'kaa aun gbu -slolu, 'ma na yia amɪaa -gbɛ tiea. Tɔlva a yia 'bhaa, tɔlva a yia *su -gɒ lakɔlva, tɔlva a yia sɛlɪa -Lagɔbudunya zɔ, 'in a 'ka wa 'bɪ vu 'gbe -bhlo -bhlo 'wɒ. ³⁵ Gbu -we ka 'gbu in yia wa tie, mɒ -wa nu, -Lagɔ yia aun -kaslɒ 'wɒpaa nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbu. Tiada, wa 'bhaa *Abɛli, nyɪmɛ tiklu. We bhɪalɪda -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mɔ wa 'bhaa -Lagɔɔ -mɔwɒlɪda -yɔ 'slakagɒsalulu nyɪdɪ. ³⁶ In nɛɛ aun -yla gbuzɔnɒ sɛɛ: -we weee mia daa 'gbu, -Lagɔ yia dɛslɛɛn -nyuma -kaslɒ 'wɒpaa.

-Zezu *palia* -Zeluzalɛmɒ -nyuma -yla gbu la
(Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalɛmɒ -nyuma, -Zeluzalɛmɒ -nyuma, amɪa -wa bhaa -Lagɔgbuɒ -falɪpanya, 'in nyuma -Lagɔ paa aun yoo, -wa bhaa wa gbɔku 'wɒ. Sa nynu gugwlɪlia we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbliɪ we -gɒ la, in 'yɪbha in 'ka 'sa aun 'wlugugwlɪli bhla weee nya, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɒnu. ³⁸ We 'gbu, -Lagɔ yia amɪaa -budu 'kadɒ sɔlɒ lapalɪlia. ³⁹ In nɛɛ aun -ylɛɛ: a 'na 'ka 'maslɛɛn 'mɪ 'yɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, «Nyɪmɛ -ɔ yia Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ ŋwɒna ɔ 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyɪni.»

24

-Zeluzalɛmɒgbee -wɔwɔlɔɛ -yɔ Nyɪmɛɛ 'Yuu yiyigbu
(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɒ zɔ, ɔ mia mnɪda, 'in ɔ 'bɒnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Yla 'saa wee -budu nɪ wa!» ² -Zezu nɛɛ

wa -yla: «A yi we -yɔ, we 'nɪ mʊv? In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnʊ sɛ: tukpanya -mɪnɪ 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gʊ -tʊ. Jitea we 'dɛ weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ ɔ -dɪa Olivʊsʊnyaa -gɔgɔ 'wlu la, da wa -nyaa 'wʊ, 'in ɔ 'bʊnɔnya yia ɔ kwesi bɛ, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛbhla -mʊv 'ka lɛnʊa? Lɛɛ -lu 'ka we -slolu nɪ, -na yiyibhla -yɔ dʊdʊ labhu bhla ka cɪpaa? Gba we -aɪn -yla.»

⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «A zʊ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, -mʊv yi 'wlv nɪ, wa nʊ aɪn -dawli 'wʊ. ⁵ Nu, nyɪma -duun yia na 'ɲnɪ -gʊ yia, 'in wa 'ka gbɛ: <-Amɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!> 'in wa 'ka nyɪma duun -dawli 'wʊnʊ.

⁶ «A -ka 'nʊ nɪ, wa mɪ tʊgʊda da -kwɛɪn, 'in a -ka 'nʊ nɪ, wa mɪ tʊgʊda da 'pɪpɪ, a 'na nʊnʊ nyano -nɪ. We mɪ nɪ, we nʊ lɛ, -mʊv 'nɪ -slɔ dʊdʊv bhɪalɪda. ⁷ Tʊ yia laga dʊdʊ 'sɔ nyɪdɪ 'wʊsɔa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yɔwʊsɔlʊa. ɲwɔ yia yia da tɔlʊa, 'in dʊdʊ 'ka zuklu. ⁸ Sa 'ɲwnɔ -ka gwalia yi ɔ sia, 'sa wee dʊdʊ bhɪabhɛɛ gwedɪda yia -mɪa.

⁹ «We bhla kpaɪa wa yia aɪn, 'in wa 'ka aɪn 'kɪlyɛ 'wʊpali, 'in wa 'ka aɪn 'bha. Na 'gbʊ, dʊdʊgʊ -nyɪma weee yia aɪn 'wʊnyɛa. ¹⁰ -Mʊv bhla tɔlʊa yia 'mɪ dɪ -gʊ -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wʊnyɛ. ¹¹ Nu, nyɪma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nɪ, ma -wa -Lagɔgbʊv -falɪpanya. Yo -wa yo. 'In nyɪma duun wa yia -dawli 'wʊnʊa. ¹² 'Ylɪnyunogbʊ yia zumaniɪa. We 'dɛɛ 'gbʊ, nyɪmaa zɛkalɪdɪ yia -gʊdoɪa bhabha nyɪma duun dɪ zɔ. ¹³ Nu, nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ dɪ -gʊ -sa, 'in ɔ 'ka we bhɪloluda nɪnɪ, -Lagɔ yia ɔ gbʊ 'wʊsaa. ¹⁴ Nu, wɛɪ -zɔnʊ -we gbɪaa -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ gbʊ, 'mʊ wa yia gbɪaa dʊdʊ weee -gʊ, 'in nyɪma weee 'ka we 'nʊ. Tɔʊn, 'in dʊdʊv bhɪa bhla nɪnɪa.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lagɔ 'nia 'yibha, 'in we saa -lu weee la, 'mv a yia 'yia -mɔ -Lagɔɔ -mɔwɔɔda. (Nyume -ɔ -ka 'sebhɛ ni zeli, ɔ 'nv we 'wɔla.) Nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Daniɛli gbaa wee gbɔ. ¹⁶ Nu, nyuma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gv -mi, wa -yɔ -gwagwie mni zizea -gɔgɔnya 'wlu. ¹⁷ Nyume -ɔ -ka nyapɛda -mi 'pipee, ɔ 'na mnuni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. ¹⁸ 'In -mɔmɔ -ka kpaa -mi, -mɔɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bu -zɔɔ -ni.

¹⁹ «Lɛɛ gbonyuu yi 'sa nukplabhue ŋwni -yɔ 'ŋwni -wa mia 'yua 'nyɛnɔda ylia, wee 'ylunya -mni nya! ²⁰ Nu, -a bhuhɔe -Lagɔ, we yi lɛnv ŋwɔtlɔyibhla, we -yɔ *Nyapɛyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siasie 'kadɔ wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wlu, we 'sasɔkpa -gbɔ ka -sɔ lɛnv, 'in lɛ we yia nva yi? -lnnya, we 'na 'ka lɛnv. ²² -Lagɔ 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'pv. Nu, ɔ nyuma ɔ -saa -bha, wa 'gbɔ ɔ yia wee 'yli -gusa. ²³ Nu, nyume -ka gba -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mi -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mi mɔ, a 'na zulu we dli -gv -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔɔ -Bhasanya, 'in tolva 'ka gba nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya wa -mia. Gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɔ wa yia lɛnva. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wɔnv, 'in wa 'ni we mneni.

²⁵ «A pv yukwli in 'ka aɩn 'dɔzɔ. ²⁶ Nu, nyume -ka gba: «ɔ mi da beblɛɛ», a 'na mnuni -mɔ -ni, 'in wa -ka gba: «ɔ mi zizeda da -putu», a 'na lali we gbuzɔnv -ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalu yali 'wɔdɔdie bhva 'yɔlv 'wɔsɔɔda, 'in we nynia 'yɔlv bhlilida, 'sa *Nyumeɛ 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -ŋwaaa -zlo mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tɔɔn, wee siasieɛ 'ylunya nu 'bɔgv,
 «Nikpise yia kpaa,
 'yɔlv 'na 'ka 'pv.
 Nikpise yia kpaa,

'cɔ 'na 'ka li.
 Nikpise yia kpaá,
 -zɛli yia yali 'bhva we 'ka bhli.
 -Lu weee mia yali,
 zuklua we yia.›

³⁰ «Tɔɔn, -we slɔlua nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu mi yida, 'in nyuma yia we -yɔ yali. Tɔɔn, 'in dɔdɔɔv -nyuma weee wazɛa, 'in wa kɔɔia 'wɔ. -Slɛɛn, Nyumɛɛ 'Yu wa yia -yɔɔya yida yalɔpɔpa 'wɔ, 'tɛtɛ -yɔ zli weee nya. ³¹ Nu, lɛglɛ 'kadu -ka gba, 'in ɔ paa ɔ 'anzinya yoo dɔdɔ weee -gu, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wɔ, we 'ka wa la.

(*Mk 13.28-31; Lk 21.29-33*)

³² «-We figisu slɔlua, a 'nɔ we 'wɔla. We 'kɔɔya -ka tɔɔmanɔda -mɛ, 'in we -ka tɔpɔda -mɛ, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cɔpa. ³³ 'Sa -bhlokpade, a -ka 'sasɔkpa -gbɔ -mɔnɛ lɛnɔda 'yi, a yibheli we 'ji nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yuu yiyibhla ka cɔpa. ɔ 'nɛ -slɛɛn latlɔlɔ. ³⁴ In nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: deslɛɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tli, 'in wee gbɔnya -mɔnɛ 'kaa lɛnɔ. ³⁵ Nu, la yali -yɔ dɔdɔ yia 'bhva, na wɛli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

(*Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36*)

³⁶ «Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɛ wee siasɛɛ bhla -yɔ we 'yɛli -yi. Yali 'anzinya -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhie, wa 'nɛ wee 'yɛli -yi. Nu, na Dide -bhlogbɔɔ -yia wee 'yɛli. ³⁷ -We 'plia *Nowee bhla, zli ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu yia yia, mɔ yia lɛnɔ. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nɛ -slɔ nyuma lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kɔkwalɔda, wa mi wa 'ɔɔnɔyua yli zɔda. Tɔɔn, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wɔgbɔla. ³⁹ Zɛzɛguda 'kaa wa lasaa yi, waa nyuma 'nɛ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔlanɔ. 'Sa -bhlokpade we yia -mia ɔɔ Nyumɛɛ 'Yuu yiyizli.

⁴⁰ «Nyuma 'sɔ -ka kpaá -mɛ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɛ. ⁴¹ 'ɔɔnɔ 'sɔ -ka bhuda -mɛ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɛ. ⁴² We

'dɛɛ 'gbu, a -tu 'yliyɔgada. 'Yli -we nya amiaa -Kanyɔ 'kaa yi, a 'ni we -yi.

⁴³ «A yibheli we 'ji nu, bhla -we nya 'wienyo 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbɛ yi sabɔ, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'ytaa ɲwɔ, 'in ɔ kulva ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. ⁴⁴ We 'dɛɛ 'gbu, a mnazi amiaa 'dɛ la. Nu, bhla -we a 'nia -tɔlv, we nya Nyimɛɛ 'Yu yia yia.

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnv -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuuu gbuv
nine

(Lk 12.41-48)

⁴⁵ «Zɔlubhonɔnyɔ, -ɔ zva ɔ -kanyɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ -yia gbv, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tia ɔ -lima -yɔ, 'in lilibhla -ka bɛ, ɔ 'ka wa lililu 'nyɛ. ⁴⁶ ɔ -kanyɔ -ka luyi, ɔ -ka 'y'ni, -mɔɔ mi ɔ lubho nuda, 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ mi ɔ -nv nya. ⁴⁷ In nɛɛ an -yla gbuzɔnv saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zuzɔnv weɛɛ ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. ⁴⁸ We -ka nu, ɔɔ zɔlubhonɔnyɔɔ nɔkplɛ -nyu 'yli, 'in ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ yia -mɔ -gwɛa.» ⁴⁹ In ɔ bhlia ɔ -lima bhitiɛ, ɔ -yɔ nɔmanyaa 'sɔ lia, 'in wa maa. ⁵⁰ 'Yli -we nya ɔ 'nia ɔ -kanyɔ wuda -mi, 'in bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nia we -yi, we nya ɔ yia. ⁵¹ ɔ -kanyɔ yia ɔ vaa, 'in sa -Lagɔ paa weli 'sɔ -nyuma -kaslv 'wu, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kaslv 'wɔpaa, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wu.»

25

'Yiesia kugbuua gbuv nine

¹ «Nu, -we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩɛ 'kaa 'wɔwlv, mv ni: mv -wa 'yiesia kugbuua. 'ɲwnɔkwafetu zli, ma 'tlaa, wa 'ka 'ɲwnɔɔ 'lowli yoo mni. ²⁻⁴ Wa gbv 'nia 'ylimna, wa -yɔ wa 'napɛ mnia, wa 'ni wa 'napɛɛ 'nyu 'wɔbhv. Wa gbv -mama -yia gbv, -maa 'bhua -maa 'napɛ -yɔ -maa 'napɛɛ 'nyuu -tukpv 'sɔ 'wu. ⁵ ɔɔ 'ɲwnɔɔ 'lowli 'ni yida -mi -pa. 'In 'kva yia wa 'yli lawla. 'In wa yia 'ytaa ɲwɔ.

⁶ «Sabɔ -nyidi, 'in nyume yabhlo yia 'wukpu: <'Lowli ka yiaɔ! A mni ɔ yooɔɔ!> ⁷ Tɔun, waa 'yiesia ganɔa, 'in wa yia wa 'napɛ lamnazi.

⁸ «-Wa 'nia 'ylimna, wa nɛɛ -wa -yia gbu -yla: <-Amiaa 'napɛ mi nyumoda, a 'nye -aun 'napɛɛ 'nyu.>

⁹ «-Wa -yia gbu, -maa nɛɛ wa -yla: <-Innya, 'napɛɛ 'nyu 'ni 'wɔzu amiaa -nu -yɔ -amiaa -nu -yla. A mni we pɛlɔpanyaa -gbɛ, a 'ka amiaa -nu zɔ -bhlo.>

¹⁰ «Wa mnia 'napɛɛ 'nyu zɔa, wa -manɪ -mɔ, 'in 'ɲwnɔɔ 'lowli yia yi. -Wa mnazia wa -nu la, 'in wa -yɔ ɔɔ 'lowli yia 'fɛtu -budu zɔ pla. 'In wa yia -bha kla.

¹¹ «-Muv 'bigu, wa tɔlva -manɪ yia yi, 'in wa nɛɛ: <-Amiaa -kanyɔ, -amiaa -kanyɔ, -kali -bha, -a 'ka pla.>

¹² «ɔɔ 'lowli nɛɛ: <In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa: in 'ni aun -yi.> »

¹³ -Bha -Zezu bhlia we -gɔɛ: «A -tu 'yliyɔgada, -we ka gbu -wa, a 'ni we 'yli -yi -bhloo, 'in a 'ni we bhla -yi.»

Zɔlubhonunya taa gbuv nine

(Lk 19.11-27)

¹⁴ «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɪɛ 'wɔwɪɪɪɪ, mu -wa nyume yabhlo. Mɔ mia 'lakpa 'wɔ mnɪɪɪɪ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonunya la, ɔ 'ka wa ɔ 'ɲnumɪɪɪɪ yoo 'nye, wa 'ka we 'yliyɔzɔ. ¹⁵ -We nyume yabhlo mnenia ɔ 'ka 'yliyɔzɔ, 'mu ɔ 'nyɛa ɔ. ɔ 'nyɛa yabhlo -can bi gbu, wa 'sɔnu -can bi 'sɔ, 'in ɔ yia tanɔ -can bi -bhlo 'nyɛ. Tɔun, 'in ɔ yia mni.

¹⁶ «-ɔ 'yia -can bi gbu, ɔ titalia we -gɪɪɪɪ -vɛɛpɛɪɪɪɪ nya, 'in ɔ yi 'yaa -can bi gbu we -gɪɪɪɪɪɪ. ¹⁷ 'Sa -bhlokpɛɪɪɪɪ, -ɔ 'yia -can bi 'sɔ, 'in -mɔɔ yi 'yaa -can bi 'sɔ we -gɪɪɪɪɪɪ. ¹⁸ -ɔ 'yia -can bi -bhlo, ɔ mnia, ɔ yia 'bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ -kanyɔɔ -can zize.

¹⁹ «We 'bɪ -gɪɪɪɪɪɪ 'wɔ, 'in wa -kanyɔ yia yi ɔ 'ka ɔ -lu zɛɪɪɪɪ wa nya. ²⁰ -ɔ 'yia -can bi gbu, ɔ bɛa ɔ kwesi, 'in ɔ yi 'yaa -mɔ -can bi gbu wleli. ɔ nɛɛ: <Na -kanyɔ, -in ka 'mɪ -yɔ

-can bi gbu ti, in 'ka we 'yliyɔzv. In ka -can bi gbu 'yi 'ya, mu mia da.»

²¹ «᠐ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yla: <We nanu 'yili, -in mi zɔlubhonɔnyɔ -zɔnu nya, 'in -na zva 'mi 'nuŋwe. -In ka -lu -sɛɛ 'yi, 'in -in yia we 'yliyɔzv tiklu, we 'dɛɛ 'gbu na nyɛa -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzv. -In yi, in -yɔ -mi 'sɔ 'ka 'mɔna li.»

²² «-᠐ 'yia -can bi 'sɔ, ɔ bea ɔ -kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: <Na -kanyɔ, -in ka 'mi -yɔ -can bi 'sɔ ti, in 'ka we 'yliyɔzv. Nu, in ka -can bi 'sɔ 'yi 'ya, nu, mu mia da.»

²³ «᠐ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yla: <We nanu 'yili, -in mi zɔlubhonɔnyɔ -zɔnu nya, 'in -na zva 'mi 'nuŋwe. -In ka -lu -sɛɛ 'yi, 'in -in yia we 'yliyɔzv tiklu, we 'dɛɛ 'gbu, na nyɛa -mi -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzv. -In yi, in -yɔ 'mi 'sɔ 'ka 'mɔna li.»

²⁴ «-᠐ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bea ɔ -kanyɔ -yɔ, ɔ nɛɛ: <Na -kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -in 'tɛ, da -in 'nia -lu gwlv, -mɔ -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ -na dia we. ²⁵ In mi -mi sɔdaa 'gbu, in mɔna, 'in in yia -na -can zize 'bhuka 'wv. Nu, wee -na -can ni.»

²⁶ «᠐ -kanyɔ nɛɛ: <Na zɔlubhonɔnyɔ, -na nukple -nyu 'yili, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwlv, -mɔ na kwaa we, da in 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ na dia we. ²⁷ We -ka yaa 'sa -mi, -mumu ka 'gbu -in 'ni na 'gwezi banki 'wukwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gv -bhoa?»

²⁸ «Tɔun, ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnya -yla: <A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwɛɛ, 'in -ɔ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ɔ yoo 'nyɛ. ²⁹ -Wa weee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupalia, 'in wa -nu 'ka 'wuzumanu. Nu, nyume -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. ³⁰ ᠐ zɔlubhonɔnyɔ -ɔ ka nukple -nyua 'yili, -ɔ mia da ni, a viteli ɔ 'pipee, nikipise 'wv, mɔ wa wilia, 'in wa lia gla 'wv.»

³¹ «ጋጋ Nyumεε Yu yia yia, dḃdḃ 'wlulapilunyጋ 'tite nya, ጋ -yጋ ጋ 'anzi weee 'sጋ. -Bha ጋ yia ጋ 'ጎnumnikpe -gu ladia, 'in ጋ 'ka nyuma 'wlulapılı. ³² Laga weee yia ጋ 'yu 'wlugbelia, 'in mጋ yia nyuma -yጋsisalia. Sa nımεε 'yliyጋzጋnyጋ sisalia bhlabhlenya -yጋ wlinya -yጋ, ³³ 'sa ጋጋ Nyumεε 'Yu yia bhlabhlenya lilikwesጋlv zua, 'in ጋ 'ka wlinya kጋpesጋlv zጋ. ³⁴ -Sleεn, ጋጋ nyumaa 'wlulapilunyጋ yia gbaa -wa mia ጋ lilisጋlv -yla: <Amia, -mama na Dide palia sጋ -zጋnv -gu la, a yi. A yi, dḃdḃ -lolu na Dide mnazia la aun -yla, we 'ka dḃdḃ gwedida 'bhv, a yi a 'ka we -guladi. ³⁵ Nu, ጎwጋ ka 'mı 'bha, 'in a yia 'mı lililu 'nye. 'In 'nyumatv yia 'mı 'bha, 'in a yia 'mı 'nyu 'nye. In mı zlımε 'lakpayu nya, 'in a yia 'mı kpa sጋ 'sጋ nya. ³⁶ In mı zlımε kpanv nya, 'in a yia 'mı 'naa ku 'wጋgbalı. In ka zlımε gu -yጋ, 'in a yia 'mı 'yuo 'paa yi. In mı zlımε -kaslv 'wv, 'in a yia 'mı -yጋbe.>

³⁷ «'In -wa mia tiklu yia we 'bıgupalı ጋ -ylaε: <-Amiaa -Kanyጋ, nı, -in nεε, ጎwጋ mı -mı 'bhada, 'in -a yia -mı lililu 'nye, 'nyumatv mı -mı 'bhada, 'in -a yia -mı 'nyu 'nye. ³⁸ Da -a 'yılı -mı 'lakpayu nya, 'in -a yi -mı kpa sጋ 'sጋ nya? -In mı kpanv nya, 'in -a yi -mı 'naa ku 'wጋgbalı? ³⁹ -In ka gu -yጋ, -in mı -kaslv 'wv, 'in -a yi -mı -yጋbea? Labhla -a 'yi -mı, 'in -a yi we lenva?>

⁴⁰ «Nyumaa 'wlulapilunyጋ yia gbaaε: <In nεε aun -yla gbuzጋnv sa, -we a nua le na 'bısva bhelia -yla, na 'dε -yla a nua we le.>

⁴¹ «Tጋvn, ጋጋ nyumaa 'wlulapilunyጋ yia -wa mia ጋ kጋpesጋlv -yla gbaε: <Amia -Lagጋ tia mε -yጋ la, a bε lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagጋ mnazia la *'Kuzu -yጋ we 'anzunya -yla, a mıv -mጋ. ⁴² ጎwጋ ka 'mı 'bha, 'in a 'nı 'mı lililu 'nye. 'Nyumatv mı 'mı 'bhada, a 'nı 'mı 'nyu 'nye. ⁴³ In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mı kpa sጋ 'sጋ nya. In mia kpanv nya, a 'nı 'mı 'naa ku 'wጋgbalı.>

⁴⁴ «'In we 'bigv wa yia 'palia yiae: <-Amiaa -Kanyo, nu, -in nEE, gwə mi -mi 'bhada, 'nyumatv mi -mi 'bhada, -in mi 'lakpayu nya, -in mi kpanv nya, -in ka gu -yo, -in mi -kaslv 'wv, 'in -a 'ni -mi -yobe. Labhla -a 'yi -mia? Labhla -a 'ni we lenva?»

⁴⁵ «ጋ nyumaa 'wlulapilinyo yia we 'bigv palia: <In nEE au -yla gbuzonu sae: -we a 'nia lenv -wa mia -sese -yla, -amv -yla a 'nia we lenv.»

⁴⁶ «Nu, wamia, da wa paa wa -kaslv 'wv, 'in we'e bhia, -mə wa mnia. 'In -wa mia tiklu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv wa yia 'yia.»

26

Zuifv 'yugalunya zva -Zezuu -yogv

(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

¹ -Zezu bhia gbu weee ni gbagbie, 'in o nEE o 'binonya -ylae:

² «A -yi we 'ji nu, *'Wuzitiylu 'feti ka cipa, we -tv 'wv 'yli 'so. Nu, o NyumEE 'Yu, 'mə wa yia wlaa, wa 'ka o *su -gv lakulv.»

³ Nu, -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifv nyuma kpasv gbelia 'wlu *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu Kaifv -buduŋwEE, ⁴ 'in wa yia weli -bhlo bhli, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemi, 'in wa 'ka o 'bha. ⁵ Wa nEE: «-A 'na kpali o 'feti 'yli nya -ni, we 'ni -mvv, 'in nyuma gbugblolua.»

*'ŋwno yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasiklo*

(Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

⁶ Da -Zezu mia Betani *solibhanyo 'Simoo -buduŋwEE, ⁷ 'in 'ŋwno yabhlo yia o -yobe. O ka -bhonyida kwEE, *-lasiklo -zonv, -we 'ka -vale 'tea, we mi we 'wv. -Zezu mia lida, 'in o yia wee -lasiklo o 'wluo slu. ⁸ O 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia 'ce 'pa, wa nEE: «LEE -lu ka 'gbv o nyumə 'sa

sa wea? ⁹ A mneni yaa a 'ka wee -lasiklo -zɔnu pelu 'pa, 'in a 'ka we 'gwezi bobabhanya yoo 'nye.»

¹⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'ce 'pa, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a sialɔ ɔɔ ɲwɔɔ nɪa? -We ɔ nɪa 'mɪ -yla ɛ, gbuzɔnu -wa. ¹¹ Nu, bobabhanya -yɔ aun 'sɔ mi 'yli weee nya. Nu, -amɪ mɪa, we 'nɪ 'yli weee nya in mɪ aun glaa. ¹² Na gbawlaa 'gbu ɔ yia wee -lasiklo na 'wluo slu. ¹³ In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: da wa yia -Lagɔgbu gba dudu weee -gu, -we ɲwɔɔ nɪ nɪa da ɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbu 'ka nyumaa dli 'wɔ -tu.»

Zudasɪ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu wla

(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Tɔɔn, -Zezuu 'bunɔnya kugbua ɛ 'sɔ glaa nyumɛ yabhlo wa laa Zudasɪ Isɪkaliɔtu, mɔ mɪa -Lagɔbubɔnyaa -cian -gbɛ, ¹⁵ 'in ɔ nɛɛ: «'Lee, in -ka -Zezu wla nɪ, ɛɛ -lu a 'ka 'mɪ 'nyea?» 'In -maa yia ɔ tama glu -bhlo 'ya kugbua 'nye. ¹⁶ We 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhliɪa we 'yooo dataɪe.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

¹⁷ Nu, Zuifɔvɔ *'floo 'nɪa gɔɔ -yɔ -kaa 'fetu 'ylu tɪanɔ nya, 'in ɔ 'bunɔnya yia ɔ layɪbha: «Mɔ -in 'yɪbha -a mɪ -mɪ -yla 'Wɔzɪtɪylu 'fɛtɪ -gu -lɪlɪlu pɪa?»

¹⁸ -Zezu nɛɛ: «A mɪ -zɔɔ nyumɛ nu -gbɛ,* a gba ɔ -yla: <-Amɪaa -Kanyɔ nɛɛ: «Na bhliɪa ka nɪnɪ. -Na -gbɛ na yia 'Wɔzɪtɪylu 'fɛtɪ -saa, in -yɔ na 'bunɔnya 'sɔ.» > » ¹⁹ -We ɔ gbaa wa -yla, 'mɔ wa nɪa ɛ, 'in wa yia wee 'fɛtɪ -gu -lɪlɪlu pɪ.

²⁰ Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia ladɪ wa 'ka li. ²¹ Da wa mɪa lɪda, 'in ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa nu, aun glaa, nyumɛ yabhlo yia 'mɪ wlaa.»

* 26:18 A zɛli Mk 14.13-15

22 'In we yia wa -yɔkpa, 'in wa yia ɔ layibhayibhie bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyɔ, we 'ni -ami, we 'ni muv?»

23 ɔ nɛɛ: «-ɔ -yɔ 'mi 'sɔ -ka 'floo 'ɲwa zapu lu, mɔ -wa.

24 Gbuzɔnu -wa: sa we mia cɛlida -Lagɔɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ *Nyumeɛ 'Yu yia mnia. Nu, nyume -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbunyuu mi -mɔɔ -nu nya. Wa 'ni yaa -mɔɔ gwali, we nani 'yli.»

25 Zudasɩ -ɔ 'kaa -Zezu wla yia ɔ layibha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni muv?»

-Zezu nɛɛ: «-Mi gbaa dɛ -muv!»

-Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya lia

(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)

26 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhɩ. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladidli. ɔ dlilia we ɔ 'binɔnya 'wula, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ a 'ka we li, na ku -wa.»

27 -Muv 'biɔ, 'in ɔ yia nu -kɔpu 'wɔbhɩ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ, ɔ nɛɛ: «A 'dɛ weee 'ma we.

28 Nu, mu -wa na 'pɔɔn -we yia jitea nyuma duuun 'gbɩ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyuma 'wɔsuslolu. 29 Nu, gbuzɔnu -wa, zli na Dide -ka dudu 'wlulapɩ, we zli na maa nu lolu. We 'ni -muv, we 'ka -zɛɛn 'wɔbhɩ, in 'na 'ka nu 'ma.»

30 Wa bhlia -Lagɔ -lɔv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivɔsɩnyaa -gɔgɔ 'wlu mni.

-Zezu nɛɛ nu, Piɛli yia ɔ gbɩ kpɛlia

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

31 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, -zɛɛn sabɔɔ 'debhie -gbolu, a 'dɛ weee yia 'mi 'bi 'bhua. Nu, we mi cɛlida -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«Bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa,

'in bhlabhɛ 'ka lamnɔ.»

32 Nu, in -ka tli, in -ka 'wɔsɔ lu, Galilee na yia aɩn wɔlva mnia.»

³³ 'In Pieli nɛɛ ɔ -yia: «Nyuma weee -ka -mi 'bɪ 'bhv, -amɪ 'na 'ka we lɛnv.»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «In nɛɛ -mi -yia gbuzɔnv sɛɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɛli na gbv 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ gbo.»

³⁵ Pieli nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔv, we -ka 'bha wa 'ka in -yɔ -mi 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbv kpɛli.»

'Sa -bhlokpade, wa 'de weee gbaa wee wɛli -bhlo.

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Getisemanee

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, 'in wa yia da wa laa Getisemanee mni. -Bha ɔ gbaa wa -yiaɛ: «A -di da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

³⁷ ɔ -yɔ Pieli -yɔ Zebedee 'yua 'sɔ klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gu yia, 'in 'pɔvɔn yia ɔ dli 'wɔ slo. ³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -yiaɛ: «Na dli sulo mi 'mi 'bhada, a -tv 'yliyɔgada, a -yɔ 'mi 'sɔ.»

³⁹ ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia 'klv lagbli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na Dide, -in -ka we 'yɪbha, -in vlali 'mi stasie 'kadɔ -mɪnɪ gwe. Nu, we 'na -zɛli na dumagbv -nɪ, we -zɛ -na dumagbv.»

⁴⁰ 'In ɔ yia ɔ 'binɔnyaa -gbɛ luyi, -zugba wa mi 'yiaa 'wɔ. ɔ nɛɛ Pieli -yia: «A 'nɪ mneni a 'ka 'yliyɔgada -tv 'lɛli -bhloo -kpɔa, a -yɔ 'mi 'sɔɔ? ⁴¹ A -tv 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbv lu bhlili. Nu, nyumɛɛ dli 'yɪbha we 'ka -lu -zɔnv lɛnv, 'in ku 'nɪ we mneni.»

⁴² Tɔvɔn, ɔ 'bhv 'yaa wa -yɔ lu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ nɛɛ: «We -ka nɪ, 'yoo -putu 'nɪ -mi, stasia -yoo 'nɪ in 'ka bhli, -na dumagbv nɔ lɛ.»

⁴³ ɔ yia lu, -zugba wa mi 'ya 'yiaa 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanu 'gbv. ⁴⁴ ɔ 'bhva wa -yɔ lu, 'in ɔ yia 'yu bɛ, 'in ɔ tanv yia -Lagɔ bhuhhoe -zugba ɔ gbaa wee wɛli -bhlokpade.

⁴⁵ 'In ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbe yi lv, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mi 'ytaa 'wu -bhlokpade, nyapɛda a mia yi? Da wa 'kaa Nyumɛɛ 'Yu wla gbonyuu -lɛnɔnya -yla, we bhla ka nyini. ⁴⁶ A -sɔ 'wu, -a 'ka mnu! A -tali, nyumɛ -ɔ 'kaa 'mi wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

⁴⁷ Da -Zezu mia gbada, wɛli mi ɔ ŋwɛɛ, tɔun Zudasɪ yia yi. ɔɔ Zudasɪ mia, ɔ mi -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyumaa -zlo yia yi, tɔgugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɪ tiea wa. ⁴⁸ -ɔ 'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. ɔ nɛɛ: «Nyumɛ in -ka gbleli ni, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

⁴⁹ Tɔun, ɔ bea -Zezu -yɔ, ɔ nɛɛ: «*Wlabi» ɔ fusasie nya, 'in ɔ yia ɔ gbleli.

⁵⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Tale, -we -in yia lɛnva, -in nu we lɛ slɔ.»

-Bha tɔlva bea -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵¹ Nu, ɔ 'bɪnɔnyaa 'yabhlo -saa tɔgugble tɔkpa 'wu, 'in ɔ yia we -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔv zɔlubhonɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Tɔun, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gble we 'bɪgu. Nu, -ɔ -ka tɔgugble 'wɔbhɔ, tɔgugble 'yli ɔ mnɔnia. ⁵³ -in yibheli we 'ji nu, in mnɛni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mi 'anzinyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gu. ⁵⁴ We -ka 'sa -mi ni, sa -we mia cɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wu 'ka gbuzɔnɔ -zɛa? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'plia.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tɔgugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yli weee nya, in mi ladɪda -Lagɔbudu 'kadɔv zɔ gbɔ -slɔluda, 'in a 'ni 'mi kpa. ⁵⁶ Nu, 'sa we 'de weee 'plia sa, 'in -Lagɔgbɔv -falpanyaa wɛli -we mia cɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wu, we 'ka

gbuzonu -ze.» Toun, 'in o 'binonya yia -bha o ti -gwagwie nya.

-Zezu wa kwaa gbuwobhunya 'yu

(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpa a o, 'in wa yia o -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu, -o wa laa Kaifuv -gbe kwa. Da -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, wa -yo nyuma kpasu gbelia 'wlu. ⁵⁸ Pielu mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cipa, 'in o yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -buduwee plali, o 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagobubonyaa -cian -yo gbuwobhunya weee titalia yoyogbu la -Zezu -yo, wa 'ka o gbu 'wluladili, 'in wa 'ka o 'bha, wa 'ni gbu yabhlogbo o 'yi. ⁶⁰ Nyuma -wa yia -Zezu yo -gu la zulva, -maa -zu 'wu. Nu, nyume o 'kaa weli gba -we -yo wa 'kaa -Zezu 'bha, -moo 'ni -mi. -Sleen, nyuma 'so -saa 'wu wa nyidi, ⁶¹ 'in -maa nee: «O mia da ni, o nee nu, o mneni o 'ka -Lagobudu 'kadu labhli, 'in o 'ka we 'subha 'yli ta zo.»

⁶² -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -saa 'wu, 'in o nee -Zezu -yla: «Nyuma ni ka -mi gbu 'wluladili, -in 'ni mneni -in 'ka gbu -gu -saa?»

⁶³ -Zezu yia nwe -muda -tu. 'In -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu nee o -yla: «-In bi 'mi -yla, 'yliyoga -Lagoo 'hni nya: 'lee, -Lagoo -Bhasanyo, -Lagoo 'Yu -in -mia yi?»

⁶⁴ -Zezu nee: «'Mu -in gbaa de! In nee 'ya ain -yla nu, Nyume Yu yia 'tite -ka -Lagoo lilisolu ladia. 'Yia a yia o, yaluppa -gu -zugba o -yo we kwli.»

⁶⁵ Toun, -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu yia o 'naa yla 'ce nya, 'in o nee: «O ka -Lago weli, a 'de weee ka we 'nu. -A 'ni -sleen gbudayinyoo gbu -ka. ⁶⁶ 'In amia, a nee lea?»

Wa nee: «O -yogbu -wa, wa 'bha o.»

⁶⁷ Toun, wa yia o -dle kloo slu, 'in wa yia o -kwli 'pa, -zugba talva subhaa o 'kpa yukwli, ⁶⁸ 'in wa nee: «-Lagoo -Bhasanyo, nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'hni!»

Pielu kpelia -Zezuu gbu

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Nu, Pielu -di -bha la, 'pipee -buduɲwee, 'in -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonuɲwɔ yabhlo yia ɔ -yɔbe, 'in ɔ neɛ ɔ -yla: «-Mi, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mi ya.»

⁷⁰ 'In ɔ yia nyuma weee 'yibadi kpeli, ɔ neɛ: «-We a mia gbada, in 'ni we -yi!»

⁷¹ ɔ mɔna 'suoo klolo -yɔ, 'in zɔlubhonuɲwɔ yabhlo yia ɔ 'yi, 'in -mɔɔ neɛ nyuma mia -bha -yla: «-ɔ mia de ni, ɔ -yɔ Nazaletiyu -Zezu 'sɔ mi.»

⁷² 'In Pielu yia we kpeli -tapa, ɔ neɛ bibie nyae: «In 'ni nyume ni -yi!»

⁷³ -Bha bea -se, -wa mia -bha, wa neɛ ɔ -yla: «Nu, gbuzɔnu -wa, -in mi wa glaa. -Na gbagbaweli -gu -a yibhelu we 'ji.»

⁷⁴ Tɔnu, Pielu yia bi, ɔ neɛ: «In 'ni ɔɔ -nyume ni -yi! In -ka yo 'tubhu, -Lagɔ 'pa 'mi -kasu 'wu!»

-Bha -bhlokpade -kukɔ gboa. ⁷⁵ 'In Pielu dli yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gu -bho: «Nu, -na kpeli na gbu 'wola -zakpa ta, -zugba -kukɔ 'ni -slɔ gbo.»

Pielu 'tlaa, 'in ɔ yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilatu 'yu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

¹ Zlɔkpe -papa, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɔ weee yia weli bhlu, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbuan ɔ, *Wlɔmɔ -nyume -ɔ pilu Zudee -dudu 'wlu la, wa laa Pilatu, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

Zudasɔ tlia

(Lngb 1.18-19)

³ Zudası, -o wlaa -Zezu, o 'yia nu, wa ka o -yogbu 'wobhu wa 'ka o 'bha, 'in o dli yia o zukpa -sa. 'In wee tama glv -bhlo 'ya kugbua mia, o yia we -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifvu nyuma kpası yoo 'nye lu. ⁴ O nee: «Nyime -o 'nia gbonyuu yabhlogbo 'ji -yi, in ka o wla wa 'ka o 'bha, gbonyuu in nva le.»

Wa nee o -yla: «-Muv 'ni -amıaa gbv. -Na 'dee gbv mu.»

⁵ Zudası vitelia wee 'gwezi -mo -Lagobudu 'kadu zo, o mnia, 'in o yia o 'de bızı. ⁶ -Lagobubonyaa -cian 'bhua wee 'gwezi la, 'in wa nee: «Wee 'gwezi mia da ni, nyume 'pıoın 'gwezi -wa, nu, -a 'ni mneni -a 'ka we -Lagobuduu 'kadu 'kesu 'wuzu.»

⁷ Wa bhlia weli, 'in wa yia wee 'gwezi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhlanyo kpaı zo, we 'ka 'lakpanyaa 'bhluluda -ze. ⁸ We 'dee 'gbv wa laa -zeen ylı nya we «nyume 'pıoın kpaı». ⁹ Nu, -we -Lagobuv -falpanyo Zelemi gbaı, mu nva le.

«Nu, tama glv -bhlo 'ya kugbua,
mu -wa -vale -we -gv *Izlaeli -ylaalı bhlia weli,
wa 'ka o 'wuzolv.

¹⁰ Mu wa 'bhua 'wu,
'in wa yia we nyidabhlanyo kpaı 'wuzolv.

Sa na -Kanyo tiea 'mi,
'sa wa nva we le.»

Pilatı 'bhua -Zezuu -yogbu 'wu
(*Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38*)

¹¹ Wa 'yiglielia -Zezu Pilatı 'yu, 'in -moo nee o -yla: «'Lee, Zuifvu 'wlulapınyo -in -mia yi?»

'In -Zezu nee o -yla: «'Mu -in gbaı de.»

¹² -Muv 'bigv, -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifvu nyuma kpası dılia o gbv 'wlu la, o 'ni gbv -gv -sa. ¹³ Toın, Pilatı nee o -yla: «-We wee wa gbaı de -na da ni, -t'in 'nu wee?»

¹⁴ -Zezu 'nı we 'yabhlogbɔɔ 'bıgɔpali, 'ın we yia Pilatu ɲwɛgaga -subhali.

Pilatu nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu

(*Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16*)

¹⁵ Nu, Zuifɔv *'Wɔzıtıylu 'feti -ka nyini ni, -ɔ nyımaa -zlo 'yibhaa, 'mɔ Wlɔmv -dɔdɔv 'wlulapılınɔ saa -kaslv 'wv. ¹⁶ We bhla, nyıme -ɔ nyıma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabası, mɔ mia -kaslv 'wv. ¹⁷ Da nyıma duun gbelia 'wlu Pilatu -gbɛ, 'ın ɔ yia wa layıbhae: «Nyɔɔ a 'yibha ın 'tide 'yia? -Zezu -Balabası yaayı, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ?»

¹⁸ Nu, Pilatu 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidlı nya wa wlaa ɔɔ -Zezu. ¹⁹ Pilatu -dıa la, ɔ mı gbɔwɔbhuda, 'ın ɔ 'ɲwnɔ yia ɔ weli yoo 'pa: «-ın 'na plalı nyıme mia nu gbv 'wv -nı. ɔ 'nı gbɔnyuu lɛnv. Nu, -zɛɛn sabɔ mia, -mɔ 'yɫaa 'wv, ın ka ɔ 'gbv -zıla 'yı.»

²⁰ *-Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ nyıma kpası sumania nyımaa -zlo -yɔla, wa 'ka gba ni, ɔ 'tide -Balabası 'yi, 'ın ɔ 'ka -Zezu 'bha. ²¹ ɔɔ dɔdɔv 'wlulapılınɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyıme yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'dɛsɔbhie glaa, nyɔɔ ın 'ka 'yitidea?»

Wa nɛɛ: «-Balabası!»

²² Pilatu nɛɛ: «We -ka 'sa -mı, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu ın 'ka ɔ nɔnv?»

'ın wa nɛɛ: «Kulv ɔ *su -gv la!»

²³ Pilatu nɛɛ: «Gbɔnyuu -mɔmv ɔ nv lɛa?»

'ın wa yia 'wɔkpi 'tıtɛ: «Kulv ɔ su -gv la!»

²⁴ Da Pilatu 'yia ni, -we ɔ mia lɛnvda we bhe, 'ın 'gbe mia gbɔgbɔlɔluda bhabha, ɔ 'bhua 'nyu 'wv, ɔ budɔa kwɛ nyıma weee 'yibadı, 'ın ɔ nɛɛ: «Nyıme nu tlıtlee 'gba 'nı 'mı 'wlu -mı. Amıaa 'dɛɛ gbv -wa!»

²⁵ Wa 'dɛ weee nɛɛ: «ɔ tlıtlee mia, -amıaa -yɔ -amıaa 'yɫaaslu 'wlu -gbv -wa!»

²⁶ Toun, 'in Pilatu yia -Balabasi -kaslu 'wusa. 'In o nɛɛ 'sloja -yla nu, wa seli -Zezu, 'in wa 'ka o su -gu lakulu.

'Sloja nyania -Zezu
(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

²⁷ Pilatu 'sloja kwaa -Zezu dɔdɔ 'wlulapilinyɔ - budunwɛɛ. 'Sloja weee bibeaa o, ²⁸ 'in wa yia o -bana 'wusa, 'in wa yia o 'naa zalv 'wɔpla. ²⁹ Toun, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 'in wa yia gblee o liliso 'wu zu. Wa 'sibhlia 'kukulu o 'yu, 'in wa yia o nyani. 'In wa nɛɛ: «Zuifɔv 'wlulapilinyɔ, -na fɔv!»

³⁰ 'In wa yia o -dlɛ -gu slu. Wa 'bhua gblee 'wu, 'in wa yia we o 'wluo 'pa. ³¹ Da wa bhia o nyantie, 'in wa yia o 'naa zalv 'wusa, 'in wa yia o 'dɛɛ -bana o 'wɔpla, 'in wa -yɔ o yia mni wa 'ka o su -gu lakulu.

-Zezu wa kulva su -gu la
(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

³² Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yɔ Silenyu 'Simɔɔ yia gbeli. 'Sloja nɛɛ o -yla -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wu. ³³ 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifwɛli 'wu Gɔlvgota nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kvaa da. ³⁴ -Bha 'sloja 'nyɛa -Zezu nu -we lu wa palia kalɔ -nyakpɔ. -Zezu 'yia we 'ɲwɛ, o 'ni we 'ma. ³⁵ Wa yia o su -gu lakulu, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu. ³⁶ Toun, wa yia -bha ladi, wa 'ka o 'yliyɔzu.

³⁷ -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa ka we cɛli, 'in wa yia we o 'wlobita lakulu:

-O MIA DA

ZUIFUU 'WLULAPILINYO -ZEU -WA

³⁸ Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gu lakulu o kwesi. 'Yabhlo mi o lilisɔlv, 'in -gɔdɔ mia o kɔpɛsɔlv. ³⁹ -Wa plila -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velia -o, ⁴⁰ wa nɛɛ: «-Mi, -mi gbaa -in 'ka -Lagɔbudu 'kadu -wɔ, 'in -in 'ka we 'subha 'yili ta 'wu ni,

-sa -na 'de gbu 'wu. Nu, -in -ka -Lagoo 'Yu nya -mi, -in 'bhu su -gv -in 'ka lasibhli.»

⁴¹ 'Sa -bhlokpade, -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, we -yo Zuifvu nyuma kpası nyania o, wa nεε: «O ka nyuma tolva pue, ⁴² o 'ni -slεen mneni o 'ka o 'de pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyo o -mia yi? We -ka 'sa -mi, o 'bhu su -gv o 'ka lasibhli, 'in -a 'ka o dli -gv zv. ⁴³ 'In o nεε: «In mi -Lagoo 'Yu nya.» Nu, -de -Lago yi ηwnu, o 'ka o gbu 'wusa, -bha -a yia 'yia.»

⁴⁴ 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulva su -gv la o kwesi, -maa velia o.

-Zezuu tlda

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

⁴⁵ 'Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, nikpise kpa a dudu weee -gv, we li 'leli ta. ⁴⁶ We bhialida -Zezu 'kpa 'wu 'titeε, o nεε: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Muv ji -wa nu: na -Lago, na -Lago, lεε -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bi 'bhua?

⁴⁷ Nyuma tolva -wa mia -bha, -wa 'nva we, wa nεε: «O mi Elii lada!»

⁴⁸ Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wu -gwagwie nya, o faa we kalo nu lv, 'in o yia we gblee 'yliya 'wu zv, 'in o yia we o ηwe -yodi o 'ka 'ma.

⁴⁹ Nu, wa tolva nεε: «-In wv -slv. -De Elii yi yi -moo 'ka o gbu 'wusa, -a 'ka -bha 'yi!»

⁵⁰ -Zezu yia 'wukupı lv 'titeε, 'in o yia tli. ⁵¹ -Bha -bhlokpade, 'naa bızia -Lagobudu 'kadu zo bhlia 'woylaylie we nyidi -mō yali tikli, 'in we yia zo nyini. Dudu yia zuklu, 'in tukpanya yia 'woyla. ⁵² Gbawla yia ηwe -kali, 'in -Lagonyuma tolva -wa tlia, 'in wa yia tlitlunya glaa 'wuso. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wotla. Da -Zezu -soa tlitlunya glaa 'wu, wa mnıa -Zeluzalemv, 'in nyuma duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wlomu -slvja glv gbuu 'yugalinyo -yo o 'slvja, -wa mia -Zezu 'yliyozuda, wa 'yia dudu zukluda we -yo -lu weee

-we 'plia, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia 'piɛn!»

⁵⁵ 'ŋwnɪ -duun mia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yligbe -mɔ 'pɪ, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magidala -ŋwnɔ Malii klaa, *'Zake -yɔ *-Zezɛfɔv 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedeee 'yuua 'nyaa mɪ -bha.

*Alimateyu *-Zezɛfɔ faa -Zezu gbawla 'wu*

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mia zɔda, 'in Alimategbe 'wɔv 'ŋnumnɪnyɔ yabhlo wa laa *-Zezɛfɔ, 'in -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mɪa Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlali. Tɔvɪn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nye ɔ -yɔ we 'ka mɪ. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wu, 'in ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zv. ⁶⁰ 'Bhuka -we wa 'bhlua tukpa 'wu ɔ 'dɛɛ -yla, we nɔkplɛ ɔ faa wee 'kwie. We 'bɪgɔ, ɔ glipea tukpa -boklo 'kadɔ, ɔ klaa gbawla ŋwɛ, 'in ɔ yia mɪ. ⁶¹ Magidala -ŋwnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɪ -bha gbawla 'yu la.

'Sɔja -kua -Zezuu gbawla ŋwɛ

⁶² Zɪ -ka zɪ, mɪ -wa *Nyapɛyɪ. -Lagɔvɔvɔnyaa -ɔɪan -yɔ Falizunyuma yia Pilatu -gbɛ mɪ. ⁶³ Wa nɛɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, -we ɔɔ yokanyɔ nɪ gbaa, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, -amɪaa dɪ ka we -gɔ lasibhli. ɔ nɛɛ: <'Yɪ 'sɔ, we tanɪ nya, na yia tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔa.> ⁶⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, -na zukpa -wa, tie -na 'sɔja, wa 'ka ɔ gbawla ŋwɛkɔ tiklu 'yɪ ta. Wa -ka 'sa nu, ɔ 'bɪnɔnyɔ 'nɪ mɪnɪ wa 'ka ɔ 'kwie yɪ, 'in wa 'ka gba nu, ɔ ka tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔ. We 'nɪ -mɔv, yo -mɔmɔ wa yia tubhua, we -nyu 'yɪ we -zi tɪanv.»

⁶⁵ Pilatu nɛɛ: «'Sɔja nɪ, sa a -ka we ŋwɛkɔkɔvɛ mɪnɪ, a mɪ a 'ka 'sa we ŋwɛkɔ.»

⁶⁶ Tɔvɪn, wa yia mɪ wa 'ka gbawla ŋwɛkɔ. Tukpa -we mɪa we ŋwɛɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'sɔja 'yɪlɪbeli, wa ka we 'yliyɔzv.

28

-Zezu -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapɛyli 'plia, dimasu zɪvkpɛ -papa, Magɪdala -ɲwɔɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gɔ mni. ² Tɔɔn, 'in dɔdɔ yia zuklu sa -gɪgɪli. -We ka gbɔ -wa, Jejitapɛɛ 'anzɪ 'bhua yali, mu 'sibhɪlia la, we gɪpea tukpa -boklo 'kadɔ, 'in we yia we gbawla ɲwɛɛ -sa, 'in we yia we -gɔ ladi. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klɔ mia, 'in we 'wɔ -bana lia 'pan 'pan. ⁴ Waa 'slɔja nua nyanɔ, -zugba wa tɛɪa, 'in wa yia bhli tɪtlɪnya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzɪ nɛɛ 'ɲwɔnɪ -yla: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. In -yi we 'ji nu, -Zezu -ɔ wa kɔlva *su -gɔ la, ɔ da a mia -talɪda. ⁶ ɔ 'ni -seli -mi. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ -ga 'yɪliyɔ. A yi, da ɔ pia zɪmɛ la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mni -gwagwie nya, a 'tɔlɔ ɔ 'bɔnɔnya nu, ɔ ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ ka an 'yugali Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia. Nu, 'mu in gbaa dɛ an -yla.»

⁸ Wa 'bhua gbawla -yɔ slɔ, wa mi nyanɔ nuda, -zugba 'mɔna 'kadɔ mi wa dɪ 'wɔ. 'In wa yia mni -gwagwie nya, wa 'ka -Zezuu 'bɔnɔnya 'dɪ -sali. ⁹ Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa yoo yi, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bɛa ɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ bhɔ lakpa, 'in wa yia ɔ 'ylimanɪ. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, a mni, a gba na bhelia -yla wa mni Galilee, -mɔ wa yia 'mi 'yia.»

'Dɪ 'slɔja -saa

(Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ɲwɔnɪ mia -slɔ 'yloogblɔ, 'slɔja -wa -kua gbawla ɲwɛ, 'in wa tɔlva yia 'gbe nukplɛ lɔmni. -We weee 'plia, 'mu wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yla. ¹² -Maa -yɔ nyuma kpasɪ gbɛlia 'wɪ, 'in wa yia wɛɪ -bhlo bhli. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gwɛzii -zlo, ¹³ 'in wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba ni,

mu ni da: «Nu, sabo, da -a mia 'ytaa 'wu, 'in o 'binanya yia yi, 'in wa yia o 'kwie yli.» ¹⁴ Nu, o duduvu 'wlulapilinyo -ka we 'nu, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbu 'na 'ka ain yli.»

¹⁵ 'Sloja -yo wa 'gwezi mnia, -we wa gbaa wa -yla, mu wa nva le. Wee 'di wa zva 'sloja, 'in we yia lamneni Zuifvu -gbe. -Zeen yli nya, wa mi -slo we gbada.

-Zezu -slolua o 'de o 'binanya 'klu

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

¹⁶ O 'binanya kugbua le -bhlo mnia Galilee, -gogo -we -Zezu -slolua wa 'klu, 'mu wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yia -Zezu -yo, 'in wa yia o 'hni -mnu. Nu, wa toba lva dli. ¹⁸ -Zezu bea wa -yo, 'in o nee: «-Lago ka 'mi 'tite weee 'nye yali -yo duduvu -gu. ¹⁹ A mni laga -duduvu weee -gu, a -zeli -mo -nyuma na 'binanya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yo Zuzu 'Pupa, wa 'hni nya. ²⁰ Tite weee in 'nyea ain, a -slolu wa we 'nuwwezuvu. A yibheli we 'ji nu, in -yo ain 'so mi 'yli weee nya, 'in duduvu 'kaa labhu.»

'Wɔsuslolue loluu 'ɛbɛ New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65